Biblioteca municipală
Tîrgu-Mureș

România Pitorească

REVISTĂ LUNARĂ DE TURISM-Nr 6-1972

108

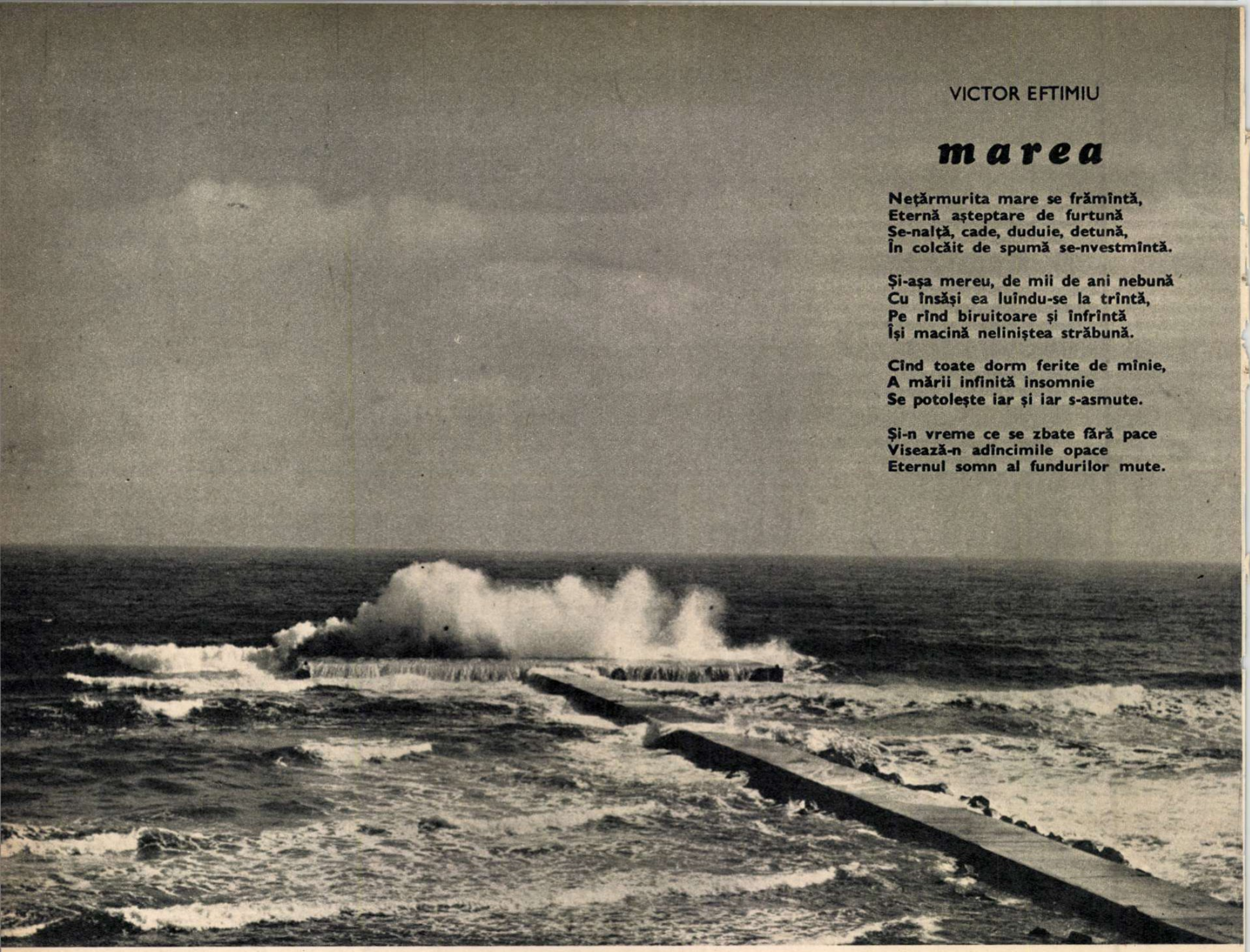

VICTOR EFTIMIU

marea

Nețărmurita mare se frămîntă,
Eternă așteptare de furtună
Se-nalță, cade, duduie, detună,
În colcăit de spumă se-nvestmîntă.

Și-așa mereu, de mii de ani nebună
Cu însăși ea luîndu-se la trîntă,
Pe rînd biruitoare și înfrîntă
Își macină neliniștea străbună.

Cînd toate dorm ferite de mînie,
A mării infinită insomnie
Se potolește iar și iar s-asmute.

Și-n vreme ce se zbate fără pace
Visează-n adîncimile opace
Eternul somn al fundurilor mute.

România pitorească

REVISTĂ EDITATĂ DE MINISTERUL TURISMULUI
nr. 6 — iunie 1972

Redactor șef: POP SIMION
Redactor șef adjunct: TOMA GEORGE MAIORESCU

Redactori: ANDA BASARAB, NICOLAE DOCSĂNESCU, MIRCEA DUB, VALENTIN HOSSU-LONGIN, MUGUR MARDAN, MIHAI PASCU, NICOLAE PĂDURARU, CHRISTA RICHTER, DONA ROȘU.

Fotoreporteri: EVELLEI LASZLO, MIRCEA BOB IEREMIA.
Prezentarea artistică: PETRU URBANKY
Prezentarea tehnică: NICOLAE UMANEȚ

Din cuprins:

De ce nu ies hunedorenii în natură — VALENTIN HOSSU-LONGIN . . . 4
Băcăoanii se mișcă — P. LEMNARU 5
Marea noastră cea de toate verile — CHRISTA RICHTER și DONA ROȘU 6
Orașul trandafirilor — ȘERBAN CIOCULESCU 9
Tinerețea în vacanță 10
Munții Bihor — MARCIAN BLEAHU . 13
Avram Iancu, astăzi — ALEXANDRU ANDRIȚOIU 14
Trasee turistice în munții Bihor-Vlădeasa — SEVER BORDEA 15
Cu Emilian Cristea în Hăghimaș . . . 20
Concursul «Firul Ariadnei» 23
În Țara Muntelui Alb — TOMA GEORGE MAIORESCU 24
Crugul vremii — N. TOPOR 27
Un aparat de filmat numit conștiință — ROMULUS RUSAN 30
Curtea domniilor noastre — OLGA MĂRCULESCU 30

Coperta I: «La mare» — foto MIRCEA BOB IEREMIA

Adresa redacției: B-dul Republicii 4, sector IV București, tel. 15.84.58
Prețul abonamentului anual: 36 lei
Tiparul executat la Combinatul Poligrafic «Casa Scînteii»

PAUL ANGHEL

recitind o țară

O țară nu e altfel, geografic, decît o cultură.

Are piscuri greu accesibile, fie și în adîncime, înălțimi care îți taie respirația, care sînt asemenea cu geniul sau devin emblema geniului. Are fluvii sau rîuri tumultuoase, comparabile cu istoria sau destinul unor comunități umane, deci cu drumul unor șiruri de generații în timp. Are codri enigmatici sau jungle sufocante, sau șesuri grele, sau stepe nesfîrșite, sau pampasuri, vaste teritorii care închid ori deschid orizonturi înlăuntrul cărora omul se pierde. Nu există țară urîtă sau cultură neinteresantă. Orgoliul de a spune **a mea e cea mai frumoasă** ține de un sublim al adorării, ca și în dragoste, care nu se discută, care se scutește de argumente.

Cum să justifici un superlativ? Ar trebui să poți pune toate argumentele la suprem. Cum s-o faci cît mai plauzibil muzical? Mai există și o altă cale, să ocolești argumentele supreme și să pornești altfel de la dimensiunile inverse. Ce n-are țara mea?

Țara mea n-are înălțimi himalaiene. Țara mea n-are adîncuri de Pacific. Țara mea n-are vulcani în erupție. Țara mea n-are șase luni de noapte pe an. Țara mea n-are șase luni de dimineață pe an. Țara mea n-are călduri de infern. Țara mea n-are cununi boreale. Țara mea n-are taifunuri cumplite. Țara mea n-are ghețuri eterne. Țara mea n-are piramide. Țara mea n-are niagare. Țara mea n-are cele mai lungi și mai late fluvii din lume. Țara mea n-are fiorduri. Țara mea n-are sahare. Țara mea n-are insule de corali. Țara mea n-are păduri de palmieri. Țara mea nu-i un continent. Țara mea nu-i un imperiu. Țara mea nu e parte din vreun imperiu. Țara mea e o parte, a 18-a parte din cel mai mic continent dintre toate continentele — Europa.

Abia pornind de aici îi putem reconsidera, țării mele, dimensiunile. Elada era foarte mică și a descoperit geometria. Olanda e și azi foarte mică și a înveșnicit pictura. Lusitania — și ea foarte mică — a pornit peste țări și mări, ca să descopere lumea, și ni l-a dat pe Camoëns. Trei țări din trei arii de cultură, în trei puncte cardinale. Am mai putea adăuga o alta, Finlanda. I se spune **țara celor o mie de lacuri,** deci o țară a Naturii, vestită nu prin dimensiuni, ci printr-un straniu și fermecător pitoresc.

Pentru un turist oarecare, care știe ce sînt Elada, Olanda, Lusitania și Finlanda, nu va fi greu să priceapă, conjugînd aceste puncte extreme, ce este România. E o țară de talie mijlocie. Ca și romîncele. E o țară tînără. Ca și Finlanda. E o țară arhaică, la fel ca și Elada. E o țară robustă, ca și Lusitania Renașterii. De numele României e legată o epocă dinamică, de multiplă regenerare, consemnată în dicționare la noțiunea «fenomen» — **fenomenul românesc.** E o țară de culoare și nostalgie plastică, la fel ca Olanda lui Rembrandt și Van Gogh, deși numele românești sînt mai puțin cunoscute, ceea ce înseamnă că România conservă încă o taină, e un pămînt al viitorului și surprizelor. Nu vom zice **făgăduință.**

N-am pomenit pitorescul României decît în treacăt, legîndu-l de tinerețe. Pitorescul este de altfel o foarte tînără categorie estetică, o recentă descoperire a omului, datînd din clipa cînd a văzut artistic peisajul. Cei vechi «nu vedeau» Natura, nu luau act artistic de ea. Cîmpul era frumos cînd era fertil, toamna era frumoasă cînd era bogată. La antici o țară exista exclusiv prin oamenii care o locuiau, deci prin cultura sa. Strălucirea culturii a creat vreme de multe secole prestigiul și atracția unor țări. În Europa la început a fost Elada, apoi Italia, mai încoace Franța. Nici un călător, de oriunde ar fi venit, nu reușea să vadă și altceva decît — într-un loc Antichitatea, în altul Renașterea, în altul efervescența culturii moderne. Sînt deci țări care există în conștiința lumii numai prin anume vîrste ale culturii, țări definiție, țări de referință.

Există și țări de peisaj, țări pure, țări fără vîrstă culturală? Poate. Doar Țara de Foc, Groenlanda, Labradorul, Amazonia, Luna. Dar acestea nu sînt țări, ci teritorii, locuri neutre care nu ne aparțin, chiar cînd stau sub un fanion care ține de fanionul Universului. Fiindcă nu poți spune «Labradorul meu», «Amazonia mea», «Luna mea», fără ca oceanele și munții lumii să rîdă. Nu poți spune **a mea, a ta, a lui,** fiindcă n-ai făcut nimic ca acestea să fie așa cum sînt azi, nu le-ai creat tu, nu le-ai înzestrat cultural în nici un fel. Ajungem deci tot la cultură și ne reîntîlnim cu anticii cînd socotim că țările sînt creația omului, a generațiilor de oameni care le duc sub pămînt și le poartă numele pe pămînt.

Ce spui cînd spui România? Spui o poveste. Iar o poveste are o curgere în timp, ca și cum țara n-ar fi așa cum se știa dintotdeauna în reliefurile ei eterne de pămînt și piatră, ci ar începe într-un punct îndepărtat și neguros, și nu s-ar mai conteni, într-o curgere de clepsidră. Țara noastră ar putea începe așa: «S-aude, s-aude/ Departe la munte,/ Goman, gomănaș/ De trei ciobănași,/ Goman, gomănind/ Oile pornind...» Ar putea începe deci cu prima silabă din **Miorița.** Și unde ar urma să facem primul popas? Tot într-un vers. La Podul lui Traian. Deci: «...S-a sculat mai an, Bădica Trăian...» Acolo, la Podul lui Traian, pe Dunăre, am descoperi o hidrocentrală, cea mai mare din Europa. Și apoi unde am mai poposi? Într-un loc unde am întîlni «Nouă meșteri mari,/ Calfe și zidari,/ Cu Manole zece,/ Care mi-i întrece». Deci pe Argeș, unde se află o miraculoasă mănăstire, iar mai sus, pe firul apei, o altă hidrocentrală. Și unde am mai poposi?... Oriunde am poposi am avea o tainică și pilduitoare întîlnire cu cîntecul, arta, poezia, arhitectura, legenda, istoria acestui neam. Deci România e o carte, o carte groasă, și foarte veche, și foarte elegantă, o carte puțin obișnuită, o carte unică, fiindcă ce este scris în ea nu veți mai găsi scris nicăieri. Veți găsi altceva; irepetabilul nostru ne face deschiși spre lume, nu idolatri față de noi înșine, ci doar mîndri.

Deci o țară poate fi și o carte. În acest caz o putem răsfoi, știind-o pe de rost. O putem reciti în gînd, cu ochii închiși, murmurînd-o. Se poate murmura o țară? «Cine nu știe murmura/ Nu știe nici sîngera», spune un cîntec. Asta vrea a spune că sentimentele puternice pot fi și înghinate, șoptite. Nu numai declamate, strigate, chiuite. Asta mai înseamnă, știindu-ne țara pe de rost, că o putem începe de oriunde, de la oricare filă, sărind peste unele, poposind îndelung pe altele, punînd uneori fila în zare.

Ce se vede cînd pui o filă în zare? Se vede filigranul, emblema fină care vorbește ochiului și inimii cunoscătorului despre taina hîrtiei, despre anul facerii, despre arta și faima meșterului. Filele unei cărți au îndeobște același filigran. Suprapuse în zare, filă cu filă, filigranele capătă relief, ca și cum în adîncimea cărții s-ar afla o inimă. E un spectacol, un vas sacru, pe care nu-l poți extrage, tăindu-i conturul, fiindcă ai distruge cartea. E mai mult decît inima scriitorului care acoperă fila cu litera, e inima cărții dintru început.

Punînd în zare filele cărții care se cheamă această țară, vezi în filigran harul, sufletul, bărbăția, geniul acestui popor, atît de mîndru și conștient de sine, încît are noblețea și cuviința de a nu se trufi, de a trece substanței sublimele lui însușiri, lăsînd-o discret să se reveleze. Filigranul nu trebuie să acopere literele, nici ornamentele, nici culorile din filă. La acestea, adică la semnele exterioare, vizibile, sigle ale unui duh care ne scapă, la acestea toți avem acces, toți cîți știm a citi și privi. Iată un munte — Ceahlăul, iată o carte — Tetraevangheliarul de la Humor, iată o mănăstire — Dragomirna, iată un cîntec arhaic — colindul, iată o casă — casa lui Văsîi din Oaș, iată o scoarță, iată un talger, iată o Deltă, iată un fragmentarium de imagini...

Revin la o idee formulată mai sus: n-avem o țară mare — și sînt mulți asemenea nouă — dar tocmai de aceea se cuvine să subliniem: **avem o țară inepuizabilă.** Ce știm despre cîntecele noastre, ce știm despre arta lutului, a lemnului, a fierului, a literei, a construcției, a numărului, a gîndului la români? Foarte puțin, și parcă mereu mai puțin, cu cît ne adîncim în înțelesuri. Ce știm despre geografia noastră? Ar trebui să știm totul, fiindcă ținem de ici-colea, din Carpații din nord la Marea Neagră. Dar nu știm totul, dacă pe acest drum scurt suprapunem drumurile **Mioriței,** drumurile facerii și prefacerii, drumurile nașterii și renașterii; drumurile trecutului și prezentului, deci o întreagă Cale Lactee. S-ar putea deci ca și Țara de Foc, Groenlanda, Insulele de Corali, Luna să se descopere tot la noi. Și la noi. N-ar fi exclus. Ar urma să mai cercetăm. Să mai citim. Să mai privim.

Am citit deocamdată doar cîteva semne. Ce se află sub semne? Semnele ne sînt accesibile, ele pornesc de la greci cu Alfa și se isprăvesc cu Omega. La noi cu A, isprăvind în Z. Ce putem pune sub A sau sub Alfa (semn grecesc)? **Adăstare,** adică **Așteptare,** iar mai tîrziu **Aflare.** Ce să punem sub Z? **Zenit** sau mai degrabă **Zare.**

Acestea sînt doar cîteva din sensurile sub care stăm călătorind sub ele sau înlăuntrul lor. Niște sensuri, niște semne, pe niște file.

Fragment din cartea cu același titlu aflată sub tipar la Editura pentru turism.

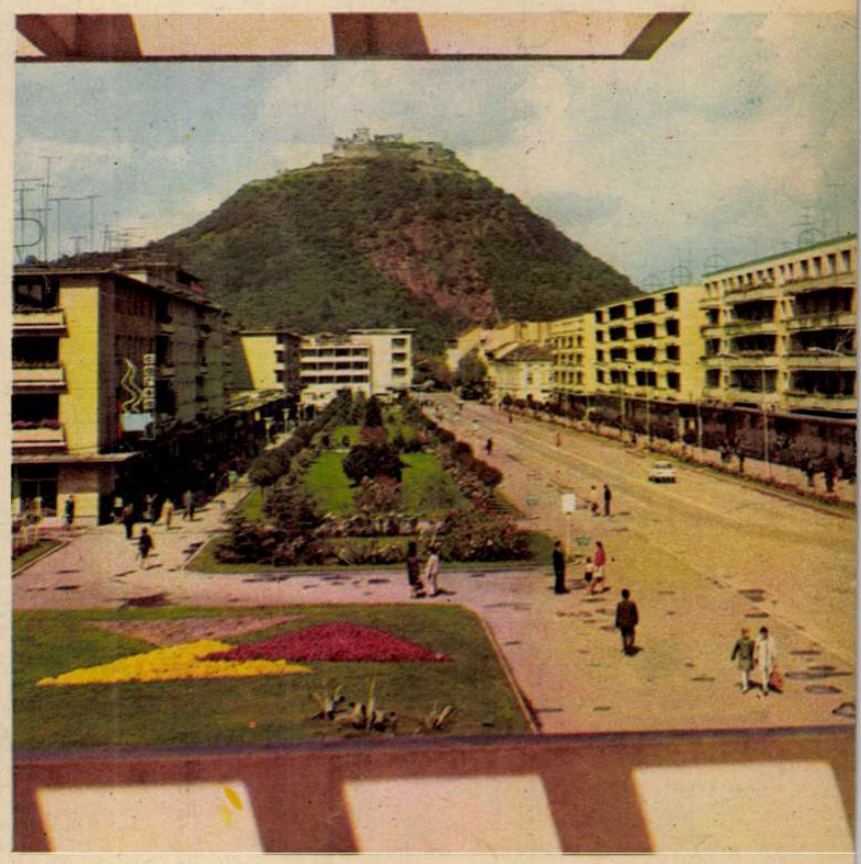

RP. întreabă:

DE CE nu ies HUNEDORENII în natură?

(ancheta noastră printre cei care au dorit-o și cei care n-au dorit-o).

Trăim de două ori mai mult ca-n Evul Mediu, vîrsta omului a crescut vertiginos în ultimul secol — calculează optimiști statisticienii.

Dar trăim într-un mediu ambiant din ce în ce mai poluat, în țările puternic industrializate «smogul» periclitează echilibrul naturii — completează alarmați biologii.

Viața contemporană e tot mai trepidantă, solicitările fizice și nervoase aduc în recipientul oboselii cantități sporite de reziduuri — susțin medicii. Și tot ei adaugă: ieșirea în natură, petrecerea timpului liber în aer liber devine astăzi un esențial mijloc pentru menținerea și redobîndirea sănătății. Turismului îi revine, așadar, un rol important, generos, găsirea căilor prin care omul își recuperează forțele, pentru îndoita îndatorire față de societate și față de sine.

Deci:

1 **Ce oferă natura din imediata apropiere a unui oraș puternic industrializat?**

2 **Ce se întîmplă într-un asemenea oraș după orele de producție?**

Răspunsurile le vom căuta la Hunedoara, vechi și puternic centru al siderurgiei românești, cunoscut și sub numele de «cetatea oțelului».

NATURA-I DARNICĂ...

Dacă luăm un compas și fixăm acul în «cetatea oțelului» cu deschiderea de 18 km, cît este pînă la Deva, trasăm un cerc în care se înscriu dealuri, munți și văi pline de verdeață, păduri seculare, poieni însorite și chiar un mare lac de acumulare. Peste tot, din primăvară pînă toamna tîrziu, prin aceste locuri e o adevărată explozie floral, generatoare de oxigen și frumusețe. Drumuri și poteci de tot felul duc spre Căpruța, Buituri, Chizid, Sîncrai, pe Valea Seacă și Strei, în munții Poiana Ruscăi și pe marginea lacului Cinciș, spre cabanele Gura Zlata, Costești, Gura Apei, Izvoarele, Pietrele.

Natura-i aici foarte darnică, un adevărat rezervor pentru odihna minții și trupului. Orele de duminică schimbă ritmul vieții cotidiene, împrospătează cu aer ozonat plămînii. Este ceea ce numea Celsius, acum aproape două mii de ani: «Levat lassitudinem etiam laboris mutatio», adică «schimbarea ocupației înlătură oboseala». Se cunosc binefacerile ceasurilor petrecute în natură; o demonstrează și faptul că duminica, în sezon, orașul este aproape pustiu, hunedorenii evadînd în poiene, pe firul apelor, în luminișurile pădurii.

«Aer, soare și mișcare» este însă triunghiul echilateral rezervat numai celei de-a șaptea zi. Ce se întîmplă în rest?

— Nimic, răspunde ing. **Titus Ciutina,** membru în biroul Comitetului UTC al Combinatului siderurgic. Ca și cum împrejurimile acestea superbe, dătătoare de sănătate, ar dispărea sub bagheta unui magician...

— Dispare și necesitatea de-a ieși în natură?

— Nici vorbă! O simțim zilnic. Tocmai exodul duminical, pentru cîteva ore măcar, cu un întreg cortegiu de neajunsuri (dușuri în autobus, cozi la tonetele cu răcoritoare — acolo unde există, pătură lîngă pătură în poiene și înghesuială de nedescris la șranduri) este rezultatul anchilozei din timpul săptămînii.

Iată, deci, un potențial turistic, invidiat de locuitorii multor orașe, hibernînd și iarna, dar și în plină vară, cînd aici natura oferă posibilități de recreare 12 luni din 12 — putîndu-se practica toate formele de mișcare și toate sporturile, de la schi pînă la schi nautic. Se cunoaște efectul terapeutic al «turismului diurn»? I-am întrebat pe medicul **Alexandru Marinescu,** directorul Spitalului unificat.

— Am făcut destule studii și teste, toate au dat același rezultat; trăind într-un centru puternic industrializat, cu o atmosferă îmbîcsită de noxe, muncind într-un combinat în care solicitările fizice și psihice sînt deosebit de pronunțate, hunedorenii au nevoie de un permanent refugiu în natură. Numai așa se pot reface calitățile neuropsihice și fizico-biologice. Dar rezolvarea problemei nu se face ținînd conferințe, ci oferind oamenilor condiții: mijloace de transport rapide și ieftine, locurile destinate destinderii și agrementului să fie atractive.

IEȘIREA ÎN NATURĂ ÎNCEPE CU IEȘIREA DIN INERȚIE

Eram în Combinatul siderurgic, în preajma plecării unui grup de tineri spre Parîng, pentru a monta pe o creastă de munte placa omagială dedicată Semicentenarului UTC. Fiind vorba de o tură mai dificilă, pregătirile necesitau multă atenție, verificarea echipamentului, instruirea participanților. Din 5 în 5 minute, în camera respectivă intrau grupuri de tineri care cereau unul și același lucru: să fie primiți în echipă. Am constatat că sînt mai mulți solicitanți decît era necesar! «Așa se întîmplă ori de cîte ori e vorba de o acțiune organizată; tinerii au încredere și vin; la muncă patriotică, în pădurea Chizid, am fost cîteva mii» **(Sabin Clej,** electrician, președintele cercului de turism). «Și în alte zone s-ar putea realiza mult prin muncă patriotică, dar nu e nimeni care să ia o hotărîre serioasă. Fonduri sînt, dorința de a realiza ceva deosebit de asemenea, turismul diurn e o necesitate, posibilități de punere în operă a tuturor acestor deziderate, de asemenea. Lipsește ceva — scînteia!» (ing. **Titus Ciutina).**

N-am întîlnit nici măcar un singur om în combinat care să nu salute ideea ieșirii în natură mai des, organizat, dar toți ridicau din umeri cînd era vorba de a urni această acțiune. «Cei ce lucrează în schimburi au o zi liberă, dar aceea nu-i totdeauna duminica, așa că stau pe acasă, spunea cu amărăciune **Ludovic Lada,** șef de echipă la cocserie. Nu sînt mijloace de transport, dar acum 7-8 ani toți cocsarii noștri mergeau la Baleia, în Retezat, în Parîng și erau mașini; ne dădea combinatul. Acum, cînd există lacul Cinciș, și s-ar putea crea încă multe asemenea baze, e tare păcat că ești nevoit să aștepți o duminică liberă să te înghesui acolo. Noi mai ieșim, cu trenulețul forestier, pe Valea Runcului și drumețim la Strei, dar destul de rar. Nu-i păcat?»

Cerc vicios. Toți simt că trebuie făcut ceva, că se poate pleca în fiecare zi în împrejurimi; tocmai munca în schimburi și «focul continuu» oferă garanția asigurării numărului necesar de oameni pentru excursii zilnice. Dar e vorba de o nefirească inerție. Edificatoare în acest sens este opinia tovarășului **Petre Popa,** secretarul Comitetului sindical al C.S.H.: «Nu sînt mijloace de transport și trebuie amenajări serioase în locurile res-

pective. Nu poți să-i duci pe oameni în loc «pustiu». Noi avem în plan să construim un bloc cu 100 de locuri la Cinciș, dar lucrările s-ar putea să înceapă abia la vară; numai construcția în sine nu va rezolva problema... Adevărul e că pînă acum cîțiva ani nici nu s-a discutat așa ceva în Hunedoara.»

DAR DE CÎȚIVA ANI SE DISCUTĂ!

S-au făcut unele lucruri bune: cele trei bazine de înot din pădurea Valea Seacă, rezervația naturală de pe dealul Chizid (cu o mică grădină zoologică, unde s-au născut, acum o lună, primii cîini Dingo hunedoreni (!), un teatru în aer liber și un orășel al copiilor) și micro-baza nautică de la Cinciș (cu motel și camping). Dar nu-i destul și nici măcar această bază nu-i folosită la maxim. E clar pentru toată lumea că dacă ar exista posibilitatea plecării spre zonele de agrement în fiecare zi, duminica n-ar mai fi totul supraaglomerat. «În aceste zone, trebuie amenajate terenuri de sport, ring de dans, plajă mare, cluburi, pîrtii de schi. Educația turistică nu se face în restaurant, că bere sau coniac se găsește și în oraș, nu-i nevoie de atîta drum pentru petrecăreți! Pentru popularizarea ideii turismului diurn, vom folosi toate mijloacele de care dispunem, inclusiv ziarul combinatului, «Flacăra», unde chiar eu voi scrie un material pe această temă.» **(Dan Pichiu,** tehnician la laminorul de benzi).

Înarmat cu aceste opinii am solicitat o întrevedere tovarășului **Gheorghe Vasiu,** primarul municipiului. Am făcut împreună o radiografie a preocupărilor pentru asigurarea petrecerii timpului liber în condiții civilizate, ieșirea din mediul ambiant al orașului implicînd acțiuni de anvergură, centralizate, dirijate.

— Vertiginoasa creștere demografică a Hunedoarei (1948 — 8 000 locuitori și 1971 — de zece ori mai mulți) s-a realizat pe baza asimilării populației rurale din împrejurimi. Procesul urbanizării, într-o asemenea situație, nu înseamnă numai construirea de blocuri noi, fabrici și școli superioare, ci și formarea unor deprinderi și mentalități urbane. Astăzi, **destinderea** face parte din cultura orășeanului, și noi tocmai lucrul acesta vrem să-l împămîntenim aici.

— Cu ce ați început?

— Realizînd o bază materială; dar n-aș putea spune că sîntem într-un stadiu prea avansat, ținînd cont de cerințele vieții moderne, de specificul orașului nostru.

— Ce impedimente sînt?

— Întreprinderile nu au primit nici pînă la sfîrșitul lunii martie, de la ministerele tutelare, cotele din beneficii pentru investiții social-culturale, așa cum prevede articolul 7, din Cap. I al «Legii pentru organizarea și conducerea unităților socialiste de stat». Or, fără să știi pe ce te bazezi, nu poți începe o lucrare. Consiliul popular municipal ar putea oferi terenuri, pentru amenajări speciale, oricărei unități, numai să vină să solicite și să ne asigure că vor duce acțiunea la bun sfîrșit. Cît privește transportul în comun, aici ar trebui ca Ministerul Transporturilor să elaboreze un act normativ, prin care să se acorde facilități pe rutele turistice auto, la fel cum există reduceri de 50% pentru excursiile prin CFR.

Iată, așadar, că turismul diurn ar putea fi o realitate, dar se urnesc greu roțile acestui angrenaj; alături de unele condiții obiective, mai este și o mare doză de inerție, o inexplicabilă teamă de a lua hotărîri eficiente, totul rămînînd în seama provizoratului. Ideea amenajării pădurii Chizid a fost privită cu mult scepticism, dar după un timp, în toamna trecută și în această primăvară, s-au realizat obiective care păreau de domeniul imaginației. La fel se petrec lucrurile acum cînd e vorba, de exemplu, ca la ieșirea din schimb, în fața cantinei combinatului să aștepte cîteva autobuze care să-i ducă pe muncitori direct la Cinciș. «Dacă insistați, îmi spunea inginerul șef al I.G.C.L., **Liviu Ungureanu,** vom face și această experiență!», dar era foarte clar că nu-i surîde ideea, mai ales că trebuiau obținute, pentru aceasta, nu știu ce aprobări de la I.T.A. și de la o comisie județeană care fixează prețurile curselor în afara localității.

●

Ideea lansată de noi a fost salutată la toate nivelele, interlocutorii s-au declarat dispuși să înceapă o amplă acțiune de popularizare și valorificare a potențialului turistic existent în apropierea Hunedoarei. Cercurile de turism din combinat și din celelalte instituții și întreprinderi ale orașului pot să activizeze această amplă campanie, după cum filialele OJT și BTT au datoria să găsească soluții practice pentru organizarea «zilnică» a excursiilor de «sfîrșit de săptămînă»! Transportul rapid și ieftin spre zonele de agrement poate fi rezolvat numai dacă între conducerile I.G.C.L. și I.T.A. se realizează un dialog eficace, dacă șefii acestor instituții vor înțelege aspectul social al necesității ieșirii în natură; interesele superioare ale vieții moderne să nu se izbească de formularistica birocratică și inerția păgubitoare. În combinat, de exemplu, există sute de tone de cărămizi și fier, rezultate din demolarea unor construcții învechite. Mai există și mii de tineri care prin muncă patriotică pot construi cabane, amenaja terenuri de sport, căi de acces spre asemenea locuri de liniște, frumusețe și destindere. Se poate constitui, pentru început, un comandament care să prezinte Consiliului popular municipal posibilitățile de amenajare a zonei turistice, cu soluții practice de întreținere și transport.

Turismul zilnic, mai ales în cazul orașelor puternic industrializate, este o acțiune socială de primă necesitate pe care o impun carta morală a națiunii noastre socialiste, grija pentru om și nevoile lui.

VALENTIN HOSSU-LONGIN

băcăoanii se mișcă

Ghizii care desfac harta să-și întocmească itinerarul, din sud spre nord și invers, sau de-a curmezișul, trec rapid cu creionul sau cu degetul peste județul Bacău reducîndu-l la loc de tranzit: județ de tranzit. Treabă la care gospodarii Bacăului au făcut un inventar de posibilități și au decis să rețină cumva turiștii între hotarele județului, și iată cum:

Vicepreședintele Consiliului popular județean, Ioan Pruteanu:

— Inițial ne-am gîndit la ai noștri, la muncitorii marilor centre industriale presărate în tot județul: unde și cum le oferim repausul pe care-l merită, unde să-și caute sănătatea, cum să se distreze? Apoi, avînd în vedere că și așa, județ de tranzit cum este, Bacăul primește anual vizita a circa 140 000 turiști (români și străini), ne-am propus să amenajăm locurile noastre cele mai frumoase de o manieră care să ridice la 458 000 numărul de turiști în 1975.

În zona aferentă orașului Bacău, vom extinde campingul din parcul Gherăești și confluența cu Siretul, cu plaje, terenuri de sport etc.

● *amenajarea lacului de pe* **Valea Uzului,** *dotarea lui cu ambarcațiuni motorizate de agrement.*

CEVA MAI DEPARTE SPRE SUD-VEST

— Chimiștilor și celorlalți muncitori din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej le pregătim lacul **Belci,** *pe valea Trotușului, cu o bază nautică de agrement, un șirand, terenuri de sport, — iar oaspeților, un motel. Hotelul orașului — «***Trotuș***» — va fi dotat cu o piscină; în apropierea lui, un patinoar artificial, un stadion și un complex sportiv acoperit.*

Pregătim construirea unui motel și a unei piscine lîngă mănăstirea **Bogdana,** *precum și alte obiective care se leagă direct sau indirect de turism.*

BACĂU, JUDEȚ BALNEO-CLIMATIC

De **Slănic-Moldova** *se știe mai de mult, însă de izvoarele de la* **Măgura,** *Gherăești și confluența cu Siretul, cu plaje, terenuri de sport etc.*

● *amenajarea lacului de pe* **Valea Uzului,** *dotarea lui cu ambarcațiuni motorizate de agrement.*

CEVA MAI DEPARTE SPRE SUD-VEST

— Chimiștilor și celorlalți muncitori din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej le pregătim lacul **Belci,** *pe valea Trotușului, cu o bază nautică de agrement, un șirand, terenuri de sport, — iar oaspeților, un motel. Hotelul orașului — «***Trotuș***» — va fi dotat cu o piscină; în apropierea lui, un patinoar artificial, un stadion și un complex sportiv acoperit.*

Pregătim construirea unui motel și a unei piscine lîngă mănăstirea **Bogdana,** *precum și alte obiective care se leagă direct sau indirect de turism.*

BACĂU, JUDEȚ BALNEO-CLIMATIC

De **Slănic-Moldova** *se știe mai de mult, însă de izvoarele de la* **Măgura,** *tratament și astmaticilor, în interiorul salinelor vechi; dacă rezultatele vor fi promițătoare, vom trece la amenajarea complexă a salinelor.*

BACĂU, ITINERAR SPIRITUAL

Ghidurile turistice n-au apucat să includă recentele descoperiri arheologice din vatra orașului — curtea lui Alexandru cel Bun și curtea lui Bogdan, fiul lui Ștefan cel Mare, cercetările continuă; și nici **Tescanii,** *locul de taină și de pace al lui George Enescu, unde se află în curs de amenajare un muzeu în fostul conac din parcul cel bătrîn. Alte muzee vor fi orînduite în castelul de la* **Hemeiuși** *(cinegetic), de la* **Răcăciuni** *(etnografic), la* **Tg. Ocna,** *în salină etc.*

DE VENIT, VENIM. UNDE STĂM?

*— Pe lîngă frumoasele hoteluri construite recent la Bacău («***Decebal***») și la Gh. Gheorghiu-Dej («***Trotuș***»), preconizăm ca în acest cincinal să construim un hotel în preaima stadionului «23 August» din Bacău un motel la* **Fîntîna Rece — Mărgineni** *și 2 hanuri turistice: la* **Răcăciuni** *și la km. 16 pe drumul Bacău — Gh. Gheorghiu-Dej.*

Pe malurile lacului de pe **Valea Uzului** *construim un motel, la* **Șugura Agăș** *un altul. La* **Tescani,** *un motel de 80 locuri însă numai după ce vom fi terminat de modernizat drumul întracolo și de făcut podul peste Tazlău.*

Mai avem în vedere, pe lîngă mărirea capacității a numeroase campinguri, construirea a 5 cabane, care să deservească turismul montan și cîteva pîrtii de schi și sănius. În sfîrșit, pe măsura modernizării drumului de pe Valea Trotușului, vă vom informa despre valorificarea a numeroase alte obiective turistice de mare preț, — încheie vicepreședintele Ioan Pruteanu.

P. LEMNARU

Slănic Moldova: peste 50 000 de vizitatori în acest an

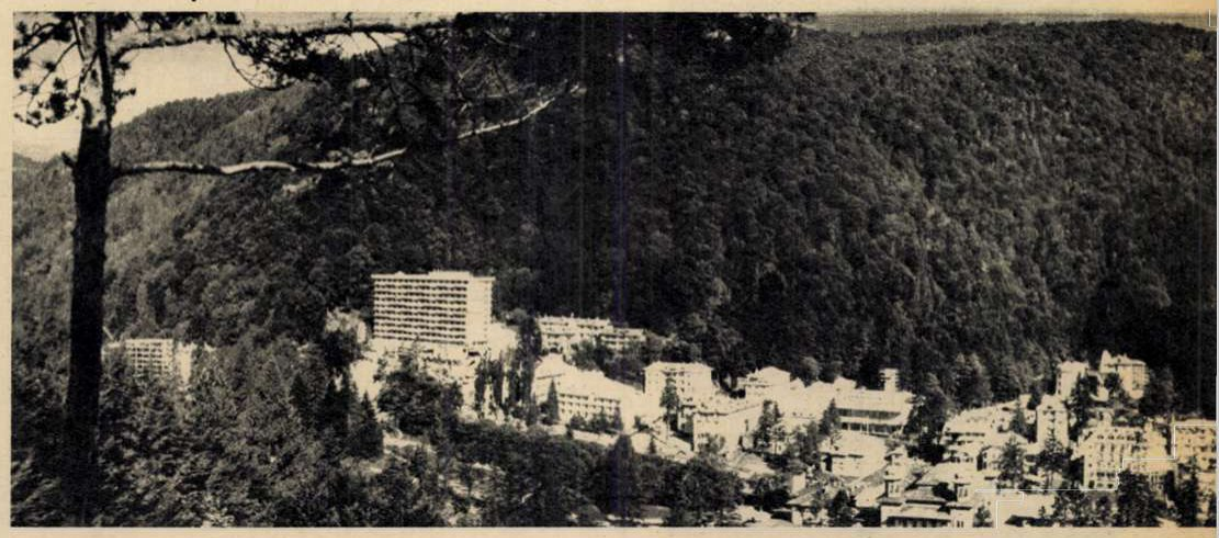

Gherăești, *unde vom mai amenaja un bazin descoperit de înot, terenuri de tenis, minigolf, și bowling, și vom înființa campinguri noi lîngă lacurile de acumulare Bacău I și Bacău II.*

REPROFILARE PE AGREMENT NAUTIC

Riuri au mai avut băcăoanii, dar lacuri — ba, și au trecut cîțiva ani buni de cînd se uită la ele fără să le atingă. Între timp, văzînd că au bătut orășenii sumedenie de poteci spre maluri, proiectanții au decis următoarele:

● *lacul* **Bacău II** *să devină, cu insula de agrement cu tot, o bază nautică înzestrată cu piste de canotaj, locuri de plecare și turn de urmărire a concurenților, ceea ce prinde bine sportivilor ce vor fi scoși de pe lacul Snagov, dar nu rezolvă cu nimic așteptările orășenilor.*

● *amenajarea unor campinguri lîngă lacurile* **Bacău I** *și* **Bacău II.**

● *amenajarea rîului* **Bistrița** *între* **Slănic,** *cu începere din acest an, vom acorda*

sau de la **Sărata** *(asupra debitului cărora băcăoanii vor să facă cercetări, menite să ducă în final la reamenajarea stațiunii) sau de* **Poiana Sărată,** *de lîngă orașul Gh. Gheorghiu-Dej, se știe mai puțin. Vicepreședintele Ioan Pruteanu ne-a împărtășit intenția de amenajare a unei stațiuni la* **Poiana Sărată.**

— În ce privește **Slănicul,** *vrem ca pînă în 1975 stațiunea să atingă un nivel de dotare internațional. În ultimii ani, capacitatea de cazare a crescut cu 2000 locuri, am extins încălzirea centrală la toate vilele, iar anul acesta vom mai adăuga 250 locuri prin darea în folosință a unui hotel și a unei vile. Apreciem la 52 000 numărul celor care vor veni în stațiune în 1972. Construcțiile continuă: avem în vedere un motel de 40 locuri, dublarea capacității campingului și o serie de noi vile cu încă 4000 locuri, precum și crearea unei baze moderne de tratament cu 4000 proceduri pe zi... Tot la* **Slănic,** *cu*

Piatra Neamț? N-am auzit de Piatra Neamț!

Scrisoare deschisă directorului OJT Neamț

Stimate tovarășe Vasile Corniciuc,

Anticipam cu plăcere întîlnirea cu hotelul «Ceahlău» din Piatra Neamț. Faptul că birourile oficiului dumneavoastră de turism se află tot acolo, era pentru mine, ca să zic așa, o garanție în plus...

Primul lucru pe care l-am făcut, mărturisesc, a fost să-mi îndrept privirea de-a stînga recepției, unde știam de anul trecut gluma aceea cu reclama în formă de triedru pe care scria: «Nu așteptați nici un minut! Vizitați Delta Dunării», deasupra căreia se afla o imagine a buciumașilor din Maramureș. Era tot acolo. Pe altă fațetă scria: «Vizitați mănăstirile din Nordul Moldovei», cu o imagine a plajei din Mamaia. În trei limbi străine. Singura diferență față de anul trecut era că fotografiile se mai scorojiseră.

Vă asigur că m-am uitat și am citit toate reclamele dumneavoastră turistice din holul hotelului, din agențiile și de pe geamuri: mai toate îndemnau la excursii pe meleaguri străine sau îndepărtate. Și mi-a plăcut inițiativa oficiului dumneavoastră de a nu sufla nici un cuvînt despre propriul dumneavoastră județ, despre orașul în care locuiți, frumosul județ Neamț al excursiilor dintotdeauna, cîntat de oricine numai de agenția de turism nu. Ați atîrnat pe un perete al agenției un fel de hartă — mai mult o operă decorativă — a județului, care amintește prin numele, doar prin numele obiectivelor, ce ar putea fi județul Neamț cu cineva mai puțin modest ca dumneavoastră, dispus să se laude în gura mare cu Palatul Cnejilor, Cetatea Neamțului, Humulești, Ceahlăul, Văratec, Agapia și Secu, ca să nu mă apuc să le înșir pe toate. Vezi în oraș o biserică și un turn, iar dacă ai auzit de dinainte, te fulgeră o bănuială că ale lui Ștefan cel Mare sînt, și urci scărițele să te uiți. Dacă nu nu. Se face astfel o mare economie de prag, ca și în cazul casei lui Hogaș.

Aș fi vrut să știu că, citind aceste rînduri, nu mă considerați pretențios din cale-afară, însă unde în altă parte mă pot adresa pentru cunoașterea Pietrei și a Neamțului? M-am dus să mă uit în holurile gării și autogării, în piață, pe cele mai aglomerate străzi, și n-am văzut nimic, pe nicăieri. Nici cel mai modest afiș prin hoteluri, nici măcar simple afișe scrise cu mîna. Ori simple foi de hîrtie bătute la mașină, puse prin camere. Eventual în alte două limbi, pe lîngă cea română. Vedeți, întîmplarea face să fiți directorul unui oficiu de județ în care turismul are valențe istorice și culturale esențiale țării noastre. Așa cum merg treburile acum, cei care-l cunosc mai vin, iar cei care nu-l cunosc pleacă tot necunoscători. E trist. Oricît de bogați am fi, nu ne putem ignora pînă-ntr-atît.

Scuzați deranjul.

N. PĂDURARU

Ne-am aflat pe litoral în primele zile ale lunii iunie pentru un reportaj de culoare, «Marea, 1972». Ne-am așteptat să găsim — conform unei prejudecăți — lume puțină. Dar, se vede că tot făcînd Oficiul Național de Turism propagandă pentru soarele de la sfîrșit de mai și început de iunie, cum și pentru cel de septembrie, încetul cu încetul, an de an, ne-am convins pe pielea noastră de generozitatea, chiar și primăvăratică, a astrului și a mării. Așa se face că la data de 1 iunie recepțiile hotelurilor înregistrau 36 mii de turiști dintre care 15 mii străini.

Cît despre soare, soarele a fost ca la el acasă. Unde erau prosoapele mai colorate acolo se așeza. Și de prosoape colorate plaja era plină. De umbrele și șezlonguri, de copii, femei și bărbați care mai de care mai frumoși. Iar soarele avea o rază pentru fiecare.

Dar viața noastră în vacanță nu se consumă doar pe plajă. Despre viața de dincoace de nisip, la începutul de sezon al anului acesta, intenționăm să vă spunem cîte ceva, în rîndurile sau printre rîndurile care urmează.

●

NINGE LA MAMAIA

O cronică documentară, ar consemna un bizar fenomen natural la care au asistat cei ce s-au aflat în 2 iunie pe litoral. Începuseră de cîteva zile să se scuture florile argintii de plop. Supărător, sîcîitor, peste părul femeilor și în bărbile bărbaților. Pentru nimeni nu era o încîntare.

În ziua de 2 iunie peste stațiunea Mamaia au început să ningă plopii. Spectacolul a ținut cîteva minute, atît cît le-a priit un vînt florilor să cadă cu eleganță, ritmic și... cu oarecare greutate.

Oamenii au privit cu mirare și s-au ferit instinctiv, ca de o ploaie sau ca de o ninsoare.

Era în timpul prînzului și ei s-au mutat la iuțeală de la mesele de pe terase la cele din localuri.

Cel puțin în ziua aceea, la Mamaia, pentru cîteva minute florile de plop argintiu au fost admirate, respectate.

Asta nu înseamnă că în continuare nu se mai exclamă «ce idee, să pui plopi într-o stațiune!»

ATENȚIE, SUB TĂLPILE DUMNEAVOASTRĂ SE AFLĂ UN BĂRBAT ȘI O FEMEIE

Ei sînt o parte din decorația mozaicată a esplanadei apărută anul acesta la **Mamaia**, în locul vechii șosele dintre barul **Melody** și terasa **Albatros.**

În sfîrșit, în zona aceasta au apărut cu un aer de intimitate, la umbra copacilor, mult doritele **ceainării și cafenele.**

ÎN TIMP CE NOI DORMIM

se cerne nisipul pe toate plajele Mangaliei, din trei în trei zile, în zori, cu o mașină specială. E nu numai o chestiune de estetică, dar și de igienă.

CÎND MAREA NU E OSPITALIERĂ

La data de 1 iunie multe piscine din apropierea celor mai mari hoteluri de pe litoral erau pregătite pentru a fi date în folosință. Primenite cu apă de mare, ele vor fi fiind acum numai bune pentru zilele cînd apar pe plajă stegulețele albastre — avertismentul furtunii.

UN FEL DE LIPSCANI

La începutul lunii iulie în stațiunea **Neptun** va fi inaugurată o stradă comercială. Un complex modern cu mobilier adecvat. Se pare că va fi pentru Neptun ceea ce sînt Lipscanii pentru București. Magazinelor de desfacere li se alătură și centre de deservire urgentă a turiștilor: croitorie, tricotaje, cizmărie, ceasornicărie, studio—foto.

Tot la început de iulie, Mamaia deschide în zona Cazinoului o nouă expoziție cu vînzare de artizanat.

Apropo de comerț și estetică, vitrinele din Constanța arată în această vară foarte bine: 37 de vitrinieri din toată țara au participat la concursul pentru aranjarea lor, organizat de U.J.C.M. Constanța.

DACĂ VENIȚI LA MARE CU AUTOMOBILUL

La kilometrul 260+500 metri, pe șoseaua Hîrșova—Constanța, funcționează punctul de informare turistică-automobilistică « Cișmea». Aici se dau informații utile de tot felul privind sejurul dumneavoastră la mare.

O NAVĂ CONSTRUITĂ ÎN 1938

Anul acesta B.T.T. Constanța organizează pentru tinerii sosiți din toată țara excursii de agrement cu nava cu vele «Dris», construită în 1938 de românii Drîmbă și Isbășescu.

Cei doi constructori visau să umble cu ea pe toate apele pămîntului. Războiul i-a surprins la Malta. Așa încît călătoria lor s-a terminat înainte de capătul lumii.

Devenită proprietatea B.T.T., profesorul Eugen Goga își propune să inițieze cu ea tineretul într-un sport mai puțin practicat, yachting-ul. Începînd din această vară.

PENTRU TURIȘTII AMATORI DE ARTĂ PLASTICĂ

A fost reorganizat Muzeul de artă din Constanța pe ideea influenței mării în creația pictorilor români.

MAREA NOA CEA DE TOATE

Litoralul românesc: Jupiter — plaja *Foto: Mircea Bob Ieremia*

STRĂVERILE

Vă mai propunem să vizitați colecția Ion Jalea, completă și reușit organizată din punct de vedere muzeistic.

ÎNCURCĂTURĂ DE CIRCULAȚIE

Au fost prelungite, în ciuda obligațiilor de a fi terminate la începutul sezonului, lucrările de construcție de-a lungul străzii 1907, pe linia troleibuzului nr. 41 — principala legătură între Mamaia și centrul Constanței. Ca să ajungi în centru trebuie să mergi o bucată de drum pe jos. Nu un om, nu cîțiva, ci sute și mii de oameni, zilnic, localnici și mai ales turiști.

LA TEATRUL DE VARĂ DIN MAMAIA ÎNCEPUSE... «TEATRUL» ÎN JURUL DATEI DE 1 IUNIE

Un spectacol prost regizat, puțin jalnic. S-a hotărît că aici va fi locul de repartiție a turiștilor români sosiți la Mamaia. Dar nu acesta este lucrul cel mai important, unde anume se fac micile lucrări de primire. Ci cît durează. Dacă la începutul sezonului, 100 de oameni așteptau cîteva ore, ce se întîmplă, să zicem, acum în plin sezon? Și apoi, de ce în fața teatrului și nu într-o clădire anume, cu o sală dotată cu măcar cîteva scaune pentru mame cu copii în brațe?

DACĂ ȚII SĂ RESPECȚI TOATE GUSTURILE TURISTULUI STRĂIN

aduci pe piață discuri cu «Perinița» și «Ciocîrlia», discurile cele mai solicitate. Dar pe litoral lipsesc din unitățile de desfacere. Lipsesc și la depozit.

CARTEA CARE S-A VÎNDUT CEL MAI BINE

a fost albumul «Pictura românească în imagini»; cărțile cele mai citite, romanele polițiate și, neașteptat, pentru ceea ce știam noi pînă acum din psihologia turistului, «În căutarea timpului pierdut»!!!

MODA BICICLETEI

În stațiunile Mangalia Nord există la toate recepțiile biciclete pentru copii și adulți. Se pot închiria cu 5 lei pe oră și 25 de lei pe zi.

ZIARUL DE SEARĂ «LITORAL»

comunică în fiecare zi turiștilor programele culturale din stațiuni: ansambluri folclorice, orchestre populare, spectacole de teatru și operetă.

S-A GĂSIT SAU S-A PIERDUT UN COPIL

Este anunțul cel mai des repetat la Radio-vacanța; cîntecul cel mai cerut, «Pe vapor», în interpretarea lui Mihai Constantinescu; emisiunea-noutate de anul acesta, «Cel puțin un zîmbet» — emisiune de umor.

«După 10 iunie — ne-a spus redactorul șef, George Popa — încep emisiunile în direct. Acestea devin, prin componența celor care participă la realizarea lor, un fel de spectacol în aer liber: tot ce-i interesant pe litoral în perioada în care transmitem, orchestre, soliști, actori, oameni de cultură, strîmgem în aceste spectacole-radio. Ele depășesc sfera reportajului. Sînt, așa cum spuneam, spectacole la care participă spectatori. O asemenea transmisie este totodată pentru cei care se strîng în jurul carului de reportaj, un început de cunoaștere a misterelor facerii emisiunilor de radio.»

Am aflat cu acest prilej și cu altele că postul Radio-vacanța de pe litoralul nostru este singurul din lume specializat în emisiuni estivale. De aceea, poate, o mulțime de gazetari străini de renume sînt surprinși cînd aud emisiunile.

Este și acesta un merit al echipei care lucrează foarte aproape de plajă, 4 luni încheiate, dar nu pătrunde pe nisip decît foarte rar. Și niciodată între orele 9–14. În aceste ore și între 17–19, Radio-vacanța transmite muzică și emisiuni comentate în limbile vorbite pe litoral: română, germană, engleză, rusă și franceză!

O surpriză anunțată de pe acum și oferită de Radio-vacanța cititorilor «României Pitorești» aflați pe litoral la 1 iulie: ora 10,15 monologul lui Amza Pelea — «Mărin la mare».

EXCURSII ÎN BULGARIA

În prima jumătate a lunii iunie, turiștii români aflați pe litoral au făcut excursii de o zi la Varna și de două zile la Burgas.

La cererea dumneavoastră ele se pot repeta.

«SĂ NU UITĂM SĂ IUBIM TRANDAFIRII»

Poate că nicăieri nu se depune atîta muncă pentru o floare ca pe litoral. În nisip nu crește nimic. Se aduce pămînt pentru fiecare rădăcină, se udă zi și noapte. Și poate că nicăieri în țară nu e atîta verdeață ca în aceste stațiuni.

Ați avut curiozitatea să aflați cîți trandafiri sînt în Mamaia? Sau poate nici nu i-ați observat. Numai în jurul hotelului «Perla» sînt cel puțin 1 000. Directorul stațiunilor Mangalia, Saturn, Jupiter, Venus, spunea că una din principalele griji pentru cum va arăta Saturnul, cea mai nouă dintre ele, sînt florile. Aștepta tocmai sosirea a cinci mii de trandafiri.

Să nu uităm, așadar, să vedem trandafirii. Sînt, poate, simbolul acelui «bună ziua» sau «bună dimineața» pe care îl așteptăm de la gazde în visul nostru de vacanță ideală, ori poate simbolul acelui «bine ați venit» sau «la revedere, vă așteptăm și anul viitor». Nu întîmplător sînt sădiți să înflorească în mai și să se isprăvească abia toamna tîrziu, după plecarea noastră de la mare.

Instantanee prezentate de
CHRISTA RICHTER și DONA ROȘU

EDITURA PENTRU TURISM VĂ OFERĂ:

Paul Anghel: RECITIND O ȚARĂ
(Colecția «Cîntarea României»)

Prozatorul, dramaturgul și eseistul Paul Anghel vă propune un mozaic de imagini literare, deosebit de dense, despre oamenii și natura patriei, despre monumentele sale perene.

Motivele asupra cărora se oprește autorul sînt simboluri esențiale din sfera istorico-socială, filozofică si etică, demonstrînd spiritul creator al poporului nostru, raportat la acest spațiu carpato-dunărean în care își făurește destinul.

Călătorie pe un covor, Călătorie într-un cîntec, O mioriță dobrogeană, Călătorie pe un talger de Cuti, Ceahlăul — ca și Olimpul, Popas la Binținți, Aeroporturi și fîntîni — sînt cîteva din titlurile atît de sugestive ale volumului, care invită pe cititor la o aventură de ordin intelectual, la o redescoperire a unor sensuri implicate de secole în munca, în preocupările și aspirațiile poporului. Ele sînt, în același timp, **repere** la îndemîna tuturor categoriilor de turiști care, astfel, vor putea distinge — dincolo de concretul unuia sau altuia din obiectivele întîlnite în călătoria prin țară — sensurile adînci ale genezei și ale semnificațiilor lor în peisajul contemporan în continuă metamorfoză.

Recitind o țară, cartea lui Paul Anghel, deschide prestigioasa colecție **Cîntarea României,** care va lansa scrieri închinate frumuseților naturii patriei, universului spiritual al poporului și realizarilor lui materiale din trecut și din prezent.

VALENTIN BORDA

●

Pop Simion: CIMITIRUL VESEL
(Seria Cartea-album)

Volumul deschide seria **Cartea-album** care, într-o prezentare artistico-grafică deosebită, va înfățișa, succesiv, toate zonele și regiunile țării, întreaga cosmogonie de tradiții și obiceiuri străbune, prin care poporul român este unic și de neconfundat.

Cimitirul vesel etalează farmecul monumentului cu nume neobișnuit din Săpînța (Maramureș), opera lui Ion Stan Pătraș, poet, pictor, sculptor și gînditor popular.

Comentariul poetic, semnat de scriitorul Pop Simion, scoate în evidență sensurile filozofice și de caldă omenie ale acestei **lucrări** de o fascinantă originalitate, nepereche în lume, virtuțile oamenilor din nord, transmise în acest mod specific, funciarmente tonic, solar, prin mituri și simboluri de mare originalitate, sugerînd permanența și continuitatea românilor în această vatră de marcată civilizație.

Suita de imagini alb-negru și color este realizată de Ion Miclea-Mihale, un virtuos al fotografiei, iar prezentarea artistico- grafică aparține lui Val Munteanu, unul dintre cei mai valorosi graficieni de carte.

Editura pentru turism ne prezintă, astfel, în premieră, o lucrare consacrată în întregime fabulosului cimitir despre care s-a scris prea puțin, și căruia nu i s-a dedicat pînă în prezent nici o carte, deși faima lui a depășit de mult hotarele țării.

GR. DAMIRESCU

●

Florian și Mugur Frazzei: A.B.C.-UL EXCURSIONISTULUI
(Seria «Tinerețea în excursie»)

Primul volum din cadrul seriei, **A.B.C.-ul excursionistului** — prilejuiește o lectură cu caracter de îndreptar turistic, de mare utilitate pentru largi categorii de cititori, dînd informații practice asupra turismului de cele mai diverse forme.

Capitolele cărții **(Drumeția, Excursia pe litoral, Cicloturism, Excursia tematică, Turism cu automobilul, Cîteva zone turistice** etc) reușesc să-și atingă scopul propus adresîndu-se tuturor celor care doresc să cunoască în detaliu și la obiect cum se pregătește și cum se desfășoară o excursie — alegerea echipamentului, materialele necesare, traseul, alimentația, primul ajutor, documentarea ș. a.

Prin structura și tematica sa, **A.B.C.-ul excursionistului** este o lucrare ce nu trebuie să lipsească din biblioteca oricărui turist care se respectă.

M. STRATULAT

TERRA 2000

Așa cum ne-a obișnuit încă de la prima sa apariție, **caietul-program al Clubului TERRA 2000 al Universității Populare Bucuresti** *oferă cititorilor, în numărul său din mai 1972, un atractiv tablou geografic al României contemporane, precum și interesante pagini de documentar turistic. Reținem astfel articolele: «Contemporan și viitor în peisajul geografic românesc» de Alexandru Roșu, «Din nou Porțile de Fier» de Alexandru Borza, precum și stenograma conferinței rostita de prof. Dumitru Almaș cu tema «Turismul, mijloc de educație patriotică». Din panoramicul frumuseților naturii au fost alese lumea de piatră și fantastic a Călimanilor, «Pietrele uriețești» de lîngă Costești și «farmecul adîncurilor» din peștera Focul Viu.*

Noul număr al **caietului-program al Clubului TERRA 2000** *publică, pe lîngă o largă gamă de informații din întreaga lume, note de drum ale unor călători români peste hotare («Innsbruck» de Marcian Bleahu, «In deșertul Gobi, pe urmele munților dispăruți» de Andrei Gurău și Florin Tănăsescu, «Sub cerul Saharei» de prof. Mihai Iancu și «Arhipelagul coralier Chagos» de acad. Eugen Pora). Semnalăm de asemenea prezentarea programului de activitate a clubului TERRA 2000, el însuși un izvor nesecat de teme pentru numerele viitoare ale acestui interesant caiet-program.*

V.T.

CONSFĂTUIRE DE LUCRU

ROMÂNIA PITOREASCĂ — CLUBUL «TERRA 2000»

Dorită atît de redacția noastră, cît și de conducerea clubului «Terra 2000», prima consfătuire comună de lucru a prilejuit un amplu schimb de idei, consemnarea unor propuneri valoroase privind structura și rematica numerelor viitoare ale revistei, stabilirea unor relații permanente, și totodată rodnice, de colaborare.

arc peste

NICOLAE CEAUȘESCU:

...«timp de aproape 2000 de ani, în împrejurări grele, locuitorii au înfruntat năvălirile, au făcut față greutăților, păstrîndu-și existența, contribuind, prin aceasta, la menținerea și afirmarea ființei poporului român».

(Din cuvîntarea rostită la Drobeta Turnu-Severin la sărbătorirea a 1850 de ani de existență a municipiului și 90 de ani de la înființarea uzinei de vagoane).

Cu două milenii în urmă, în nordul fluviului se dezvolta exploziv civilizația dacă; «cei mai viteji dintre geți», cei «ce se credeau nemuritori» încordau primele arcuri peste apele Dunării și săgetau — rănind — Roma, cea care cetluise cu lanțurile sale de marmură, fier și legi toate rîurile, toate mările, ba și deșerturile lumii de atunci. Stăpîna universului și-a îngrămădit acvilele și tehnica aici, la Porțile de Fier, sfredelind drum în stîncă și începînd epopeea ce avea să se încheie neprevăzut; bătrînii învingători își asigurau prin biruiți supraviețuirea.

Mîndră materializare a puterii gîndului asupra naturii, podul lui Apollodor, ciudat arc de piatră, ciment și lemn aruncat peste apele Dunării, a durat totuși mai puțin decît oamenii și lăcașurile lor, dintre care unul — Drobeta — statornicit atunci, există și azi și va continua să trăiască în veac.

A crea o nouă «mare» din apele Dunării, a-i zăgăzui trainic cele 2 miliarde de metri cubi, a-i dirija apoi apele pentru a facilita transportul fluvial prin ecluze și pentru a roti turbine în stare să producă 10 miliarde și jumătate de kilowați/oră anual — iată laconic rezumată gigantica sarcină pe care Partidul Comunist Român a pus-o în fața urmașilor creatori de epopee modernă.

Mărime, dificultate, îndrăzneală! caracteristici ale mai tuturor proiectelor noastre de azi. Ceea ce dă însă acestuia o frumusețe aparte este realizarea lui. Conceput și înfăptuit împreună cu vecinii și prietenii iugoslavi, complexul energetic Porțile de Fier devine astfel o mărturie durabilă a frăției celor două popoare angajate pe același drum socialist, un model contemporan de conlucrare frățească între țările socialiste.

Reporterii-radio, filmul, televiziunea, ziarele au consemnat istoria scurtă și nu o dată dramatică a muncii depuse aici în decurs de șapte ani. Mutarea unui întreg oraș — Orșova, a unei insule cu nume exotic — Ada-Kaleh — reconstruită în aval, la Șimian, abaterea apelor Dunării, transformarea gurilor Cernei în estuarul unei «mări» de 170 km², construirea și transportarea porților ecluzelor — de cîte 40 de tone fiecare — sau a rotoarelor cu palete nu mai puțin gigantice, despicarea în munte a noi drumuri și căi ferate susținute de viaducte uriașe, iată numai cîteva secvențe ale muncii depuse aici, lîngă Drobeta Turnu-Severin; toate ar merita pagini largi, în care semne de exclamare ar putea fi imensele macarale ce pot fi în continuare văzute pe cerul senin al municipiului. Dar ceea ce uit greu și pot reda și mai greu e o amintire de acum doi ani cînd, revenind trist din romantica insulă (atunci în preajma dispariției), m-am pomenit, martor înghesuit alături de alții la așezarea ultimei lespezi ce trebuia să supună Dunărea; aruncarea e mai exact spus, fiindcă balastul, ancoră trilobată de beton turnat semănînd cu o statuie abstractă, se arunca din camion. Numele șoferului care și-a manevrat, probabil intimidat, de vreo cîteva ori camionul, înainte-înapoi, pînă «să-i vină bine», nu-l mai știu. Ceea ce n-am să pot însă uita e felul în care, în norul de praf și stropi de apă, șoferul a coborît din cabină, s-a aplecat peste hăurile barajului și a exclamat scurt: «Așa!»

Acel «așa!» privea munca sa particulară și măruntă, dar înfăptuită nu oricum, ci după vrerea sa.

Acea exclamare anonimă mi-a venit cu emoție în minte acum, în zilele în care conducătorii celor două popoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Iosip Broz Tito au inaugurat oficial **Porțile de Fier.**

Porțile de Fier *intră astfel în istorie mărturisind o dată cu oțelul, betonul și mașinăriile ce le conțin și mai presus de ele, mîndria, încrederea și nelimitatele posibilități ale epocii noastre: arc peste timp al muncii, libertății și prieteniei.*

NICULAE CRIȘAN

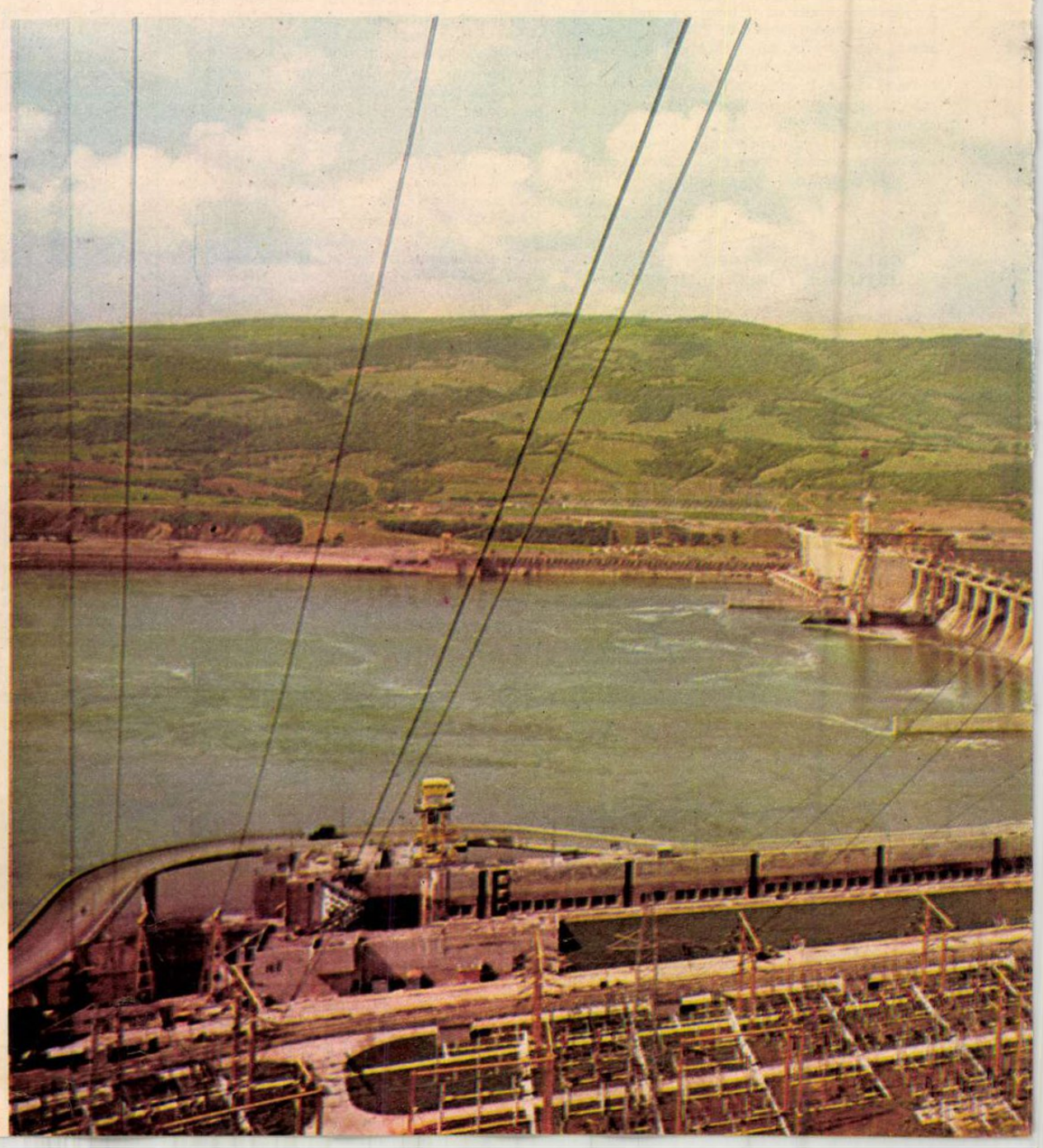

timp

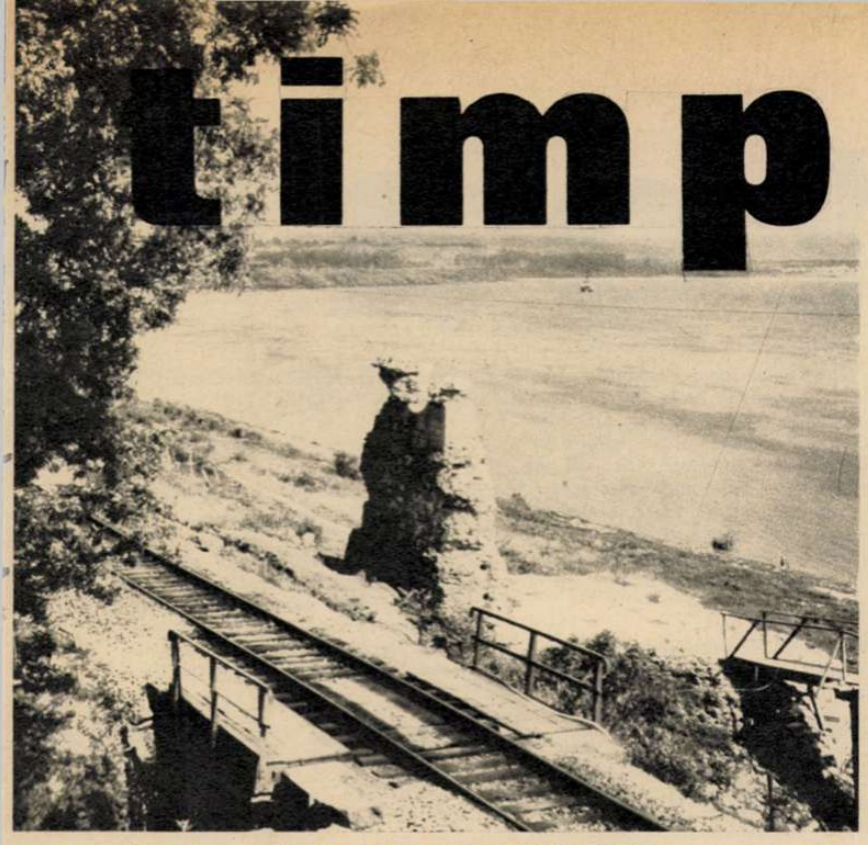

Arcuri peste Dunăre la distanță de două milenii

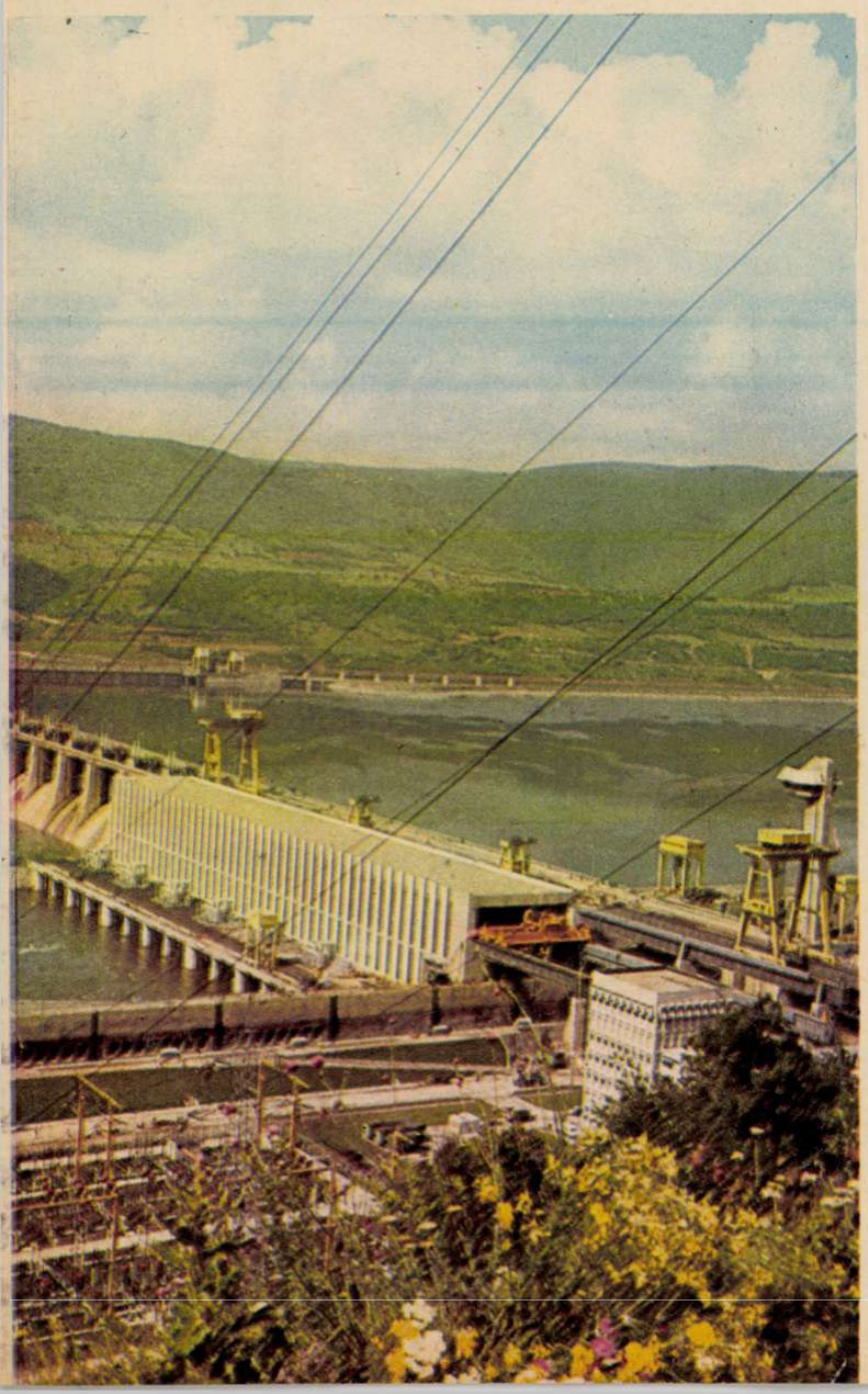

VATRĂ

ȘERBAN CIOCULESCU

orașul trandafirilor

Orașul adolescenței mele, astăzi municipiu, este unul dintre cele mai frumoase din lume. Ar trebui un mare poet, ca să-i surprindă farmecul și să-l nemurească în stanțe memorabile. N-au lipsit, în secolul trecut, cîntăreți ai ruinelor lui, ai podului lui Traian și ai turnului lui Sever, în jurul căruia s-au țesut atîtea legende. Eu îi datorez înainte de orice numele patronimic: un institutor, mai acum o sută de ani, i-a schimbat numele tatii, din **Cioc,** în **Cioculescu.** Obîrșia neamului nostru, dinspre partea tatii, este însă din județ: satul Bălțații de Jos. Tatăl meu, inginerul Nicolae Cioculescu, a fost cîțiva ani directorul șantierului naval din Drobeta Turnu-Severin. Bunicul dinspre mamă, doctorul Mihail Milloteanu, a fost medicul primar al orașului, în care calitate i-a făcut catagrafia sanitară și a luat măsurile de îndreptare. Mic centru dunărean, înainte de întîiul război mondial, orașul oarecum de graniță, a cunoscut totuși, prin poziție, o înflorire economică deosebită. În port era o mișcare neobișnuită. Cînd trăgeau la ponton în trecere vasele austriace de pasageri, notabilii orașului gustau pe punte berea de Pilsen. O distracție zilnică era plimbarea prin parcul rozelor și prin grădina publică, în care cînta fanfara militară și tineretul se deda la bătăi cu **confetti** în zilele de sărbătoare. Elevii liceului Traian se bucurau de o grădină bine îngrijită, cu vegetație, fîntîni și izvoare răcoroase. Mai jos, era un teren de tenis, iar în stînga, la țărm, piciorul podului lui Traian, care ne amintea mereu glorioasa origine a orașului, în zorii celui de al doilea secol al erei noastre. Cînd am intrat în liceu (1913), nu se stinsese faima profesorului Theodor Costescu, de fizico-chimice, care crease, la sfîrșitul secolului trecut, senzaționala instituție a micilor dorobanți, iar de curînd pusese temelia teatrului, o construcție grandioasă, isprăvită după primul război mondial. La liceu se mai păstrau rastelurile pentru puștile micilor dorobanți, nemuriți într-o schiță a lui Caragiale, care si-ar fi luat modelul lui Marius Chicoș Rostogan după un profesor din orașul nostru. O aspră disciplină și o școlaritate severă domneau la liceu. Se făcea carte cu temei. Din seria colegilor mei de la secția reală, toți au reușit la examenul de admitere la Politehnică, fiind solid pregătiți de către profesorul Nicolae (Colea) Muzicescu, fiul compozitorului Gavril și fratele pianistei Florica. N-am mai apucat secția clasică. La «modern», unde am urmat, se făcea numai latina, nu și greaca, dar aveam în clasa a VIII-a nu mai puțin de 8 ore pe săptămînă la limba lui Horațiu și-i păstrez recunoștință dascălului meu, Alexandru Bărcăcilă, datorită căruia mă mai descurc și astăzi în meandrele sintaxei latine. Profesorul de care m-am atașat mai mult a fost Dimitrie Horvat, singurul pe care-l vizitam acasă. Îmi descoperise talentul cu care mă fălesc și astăzi: acela de bun lector, cu descifrarea directă a textului, în felul cunoscătorilor de muzică. Îi citeam cu glas tare ziarele, cînd îi osteniseră ochii. I-am scris necrologul, ca student în anul I, în **Neamul românesc.** Am sărbătorit cu seria mea, în septembrie 1970, cincizeci de ani de la absolvirea liceului. În aceeași zi, s-a anunțat oficial că s-a redat școlii vechiul ei nume: **liceul Traian,** nume sub care își făcuse o faimă pe toată țara. Fostul nostru profesor, octogenar verde, Mihai Gușiță, a strigat cu acel prilej catalogul. De atunci s-au prăpădit cîțiva dintre cei mai scumpi colegi ai noștri: Dem. Gherghinescu-Vania, poetul, iar deunăzi doi șefi de promoție ai seriei mele: inginerii Adrian Raiculescu și Constantin Vîrcol.

Dacă noi, foștii elevi ai liceului, ne ducem unul cîte unul, în schimb orașul prosperă. Noi industrii îl însufletesc, în condițiile economiei socialiste. Hidrocentrala inaugurată de curînd este cea mai spectaculoasă construcție, cu ale sale 12 agregate turbină-generator și cu cele două centrale hidroelectrice, de pe ambele maluri, simbolizînd vechea prietenie a popoarelor noastre.

Am trecut prin noul oraș care nu mai seamănă cu așezarea patriarhală din primul și al doilea deceniu al veacului. Tineretul de astăzi cunoaște alt ritm de viață decît generația mea. Inima mi-a rămas însă în locurile aproape neschimbate: parcurile și grădinile în care-mi purtam pașii de adolescent visător și sentimental, cimitirul în care se odihnesc oseminte le mamii și ale părinților ei. Statuia Profesorului Theodor Costescu, care a fost instalată zilele acestea în grădina liceului, leagă prezentul de trecut, ca și pietrele castrului roman și celelalte ruine ale stăpînirii marii națiuni, din care ne mîndrim că ne tragem. Sensul fecund al tradiției asigură orașului inimii mele un «falnic viitor», cum spunea poetul romantic. Frumusețea se îmbină aci cu energia creatoare, într-o eternă primăvară a sufletelor.

tinerețea î

Grupaj antologic din jurnalele expedițiilor pionierești

Vacanța a devenit mai atractivă, mai frumoasă, de cînd este străbătută de expedițiile pionierești ale «cutezătorilor». Pregătiți minuțios, ei străbat, în 10-12-15 zile, zone și itinerare neincluse, de obicei, în ghidurile turistice, lărgesc aria cunoașterii frumuseților patriei, fac muncă de pionierat, la propriu și la figurat, sînt deschizători de drumuri. Curiozitatea și curajul îi poartă în locuri puțin umblate, cunosc oameni și fapte deosebite, relatate cu lux de amănunte în «jurnalele de bord». Și dacă ei, copii de 12-14 ani, au ajuns acolo, exemplul lor poate fi urmat, mai ales de către tinerii care nu s-au hotărît cum și unde să-și petreacă vacanța.

Revista noastră vă pune la dispoziție cinci fragmente din cronica «penelor de aur» ale cîtorva echipaje din vara trecută.

Deci, CUTEZĂTORII oferă o suită de sugestii pentru posibilele și nemaipomenitele voastre drumeții:

COLIBIȚA — SATUL FETELOR CU CEI MAI FRUMOȘI OBRAJI

Printre pantele domoale șerpuiește șoseaua ce duce spre Colibița, de o parte și de alta apar casele răsfirate prin fînețe și pîlcuri de copaci, ce formează bogăția locală. Foioasele fac legătura imediată cu întunecimea codrilor de brazi. Colibița este punctul terminus al mijloacelor moderne de transport, sat așezat pe firul Bistriței, străjuit, de o parte și de alta, de vîrfurile Căsariu și Măgura, Piatra Brîdirului și Piatra lui Orban, Țiganca și Gura Plaiului. După ele, în partea vestică, se află Tăul Zînelor.

E un loc minunat, prea puțin cunoscut, la o altitudine de 1000 metri, care pe drept cuvînt poate rivaliza cu Predealul, atît de mult dorit de noi, prahovenii.

Satul se întinde pe circa 7 kilometri, cu case răsfirate, dar primitoare, construite din lemn, în stil românesc, cu ferestre mari, dornice de soare, cu uși deschise, parcă ar spune oricărui drumeț «bun venit!»

BUN SOSIT! spun mai ales camerele frumos împodobite, în care noi ne simțim ca la cei mai dragi bunici. Ștergarele viu colorate au o țesătură proprie, dar ce impresionează mai mult sînt farfuriile de pe pereți, aranjate în funcție de vîrstă, fiecare farfurie însemnînd o amintire, o dată importantă în viața localnicului Colibiței.

Spunem lucrul acesta pentru că opt membri ai echipajului, împărțit în două grupe, am pornit în vizită la săteni, pentru a colecționa și noi ceva din frumosul lor și a le cunoaște obiceiurile. Ospitalitatea românească ne întîmpină peste tot, în casele tinerilor, în casele bătrînilor.

Seara, în timp ce stăteam la focul de tabără și cîntam, copiii satului au fost ademeniți de veselia noastră. Ionică Rusan a fost personajul de seamă al serii; un copil frumos, de 11 ani, un copil ce ne-a depănat multe snoave și datini din bătrîni. Noaptea s-a lăsat încet, la început alburie, apoi roșiatică, apoi neagră, făcîndu-ne să ne pară rău că trebuie să ne luăm rămas-bun de la copiii Colibiței, satul straielor frumoase, al caselor luminate și al sătencelor cu cei mai frumoși obraji.

Echipajul «Getica»
Casa pionierilor Cîmpina,
județul Prahova

IN SATELE DE PE IZA

După ce am parcurs în întregime creasta sălbatică a masivului Rodnei, am plecat, însoțiți de sunetele grave ale tulnicelor ciobănești, spre Moisei. Valea frumoasă îți poartă pașii în zona jnepenilor, apoi în pădurea de pin, cu sute de copaci căzuți de-a curmezișul — adevărată junglă — iar pîrîiașele întrunite curg cu viteză pe văile abrupte, lovind pietrele una de cealaltă. Sînt aici afine cu duiumul, iar mai jos zărim frăguțe întîrziate, cu o aromă plăcută.

Era ora 9 cînd am zărit primele case din lunga comună a Moiseiului. Întîlnim nuntași, dar nu ne oprim pînă la casa cunoscutului rapsod Tomoiagă Vasile, unde depunem bagajele. Cu aparatele foto mergem la monumentul și casa memorială a «celor 29 de eroi ai Maramureșului» uciși de fasciști, pentru că i-au ajutat pe partizanii din această zonă. Monumentul sculptorului Vida Geza este impunător și evocator, figurile sculptate în stejar au măreție de simbol.

Trecem puntea peste Iza și pe o cărare, peste deal, în jumătate de oră ajungem în satul leud. Vizităm biserica construită în anul 1364, despre care se crede că este cea mai veche biserică de lemn din Maramureș. Moșul de la biserică susține că a existat o mănăstire mult mai veche, dar a fost demolată în anul 1889.

Satul leud a fost întemeiat de nepotul lui Dragoș Vodă, cu numele de Balc, care și-a clădit un castel de lemn pe dealul abrupt în stînga văii, în jurul căreia se află satul de astăzi. Cnezatul valah leud și micii nobili de aici au participat la răscoala lui Gheorghe Doja, din 1514, pentru care faptă averea lor a fost confiscată de Sigismund, regele Ungariei. Mănăstirea din leud a fost un puternic centru de cultură. De aici provine «Zbornicul de la leud», una dintre cele mai vechi cărți românești, care se păstrează în Biblioteca Academiei.

Echipajul «Tulnic»
Școala generală nr. 19, Arad

SURPRIZĂ! NE-A ÎNTÎMPINAT CHIAR TUDOR VLADIMIRESCU...

Am coborît din tren la Muscelești și ne-am îndreptat spre Vladimiri. După ce am trecut apa Gilortului, pe o punte suspendată, destul de înaltă, care se clătina la fiecare pas, făcîndu-ne să ne amintim de exercițiile de echilibru la bîrnă, am început să urcăm dealul Vladimirului, printr-o pădure de gorun, care ne dăruia răcoarea atît de dorită în arșița zilei de vară. O dată cu noi, mergea spre sat un tînăr muncitor, pe nume Bîrjoiu Gheorghe, care ne-a îndrumat spre Casa memorială «Tudor Vladimirescu».

Surpriză!!! Din poarta casei ne întîmpină chiar Tudor Vladimirescu, dar nu revoluționarul de la 1821, ci strănepotul de frate al acestuia. Discutînd cu dînsul și făcînd o înregistrare, am fost atît de emoționați, încît i-am pus o întrebare care nu-și avea rostul: «L-ați cunoscut pe Tudor?...» Apoi am vizitat casa, simplă, cu două încăperi și cu un pridvor oltenesc; casa în care s-a născut un viteaz!

Echipajul «Pandurii lui Tudor»
Școala generală nr. 146-București

O NOUĂ AȘEZARE DACICĂ ÎN MUNȚII ORĂȘTIEI

Ajunși la Curmătură, de unde aveam o privire pe ambele văi spre Orăștie, am început să facem comparație între înălțimile, terasele, relieful Văii Cucuiușului și ale Văii Grădiștii, pe care o știam foarte bine, din expedițiile anterioare. Ni se cerea să propunem terase sau înălțimi pe care ar fi putut fi durate, cu milenii în urmă, construc-

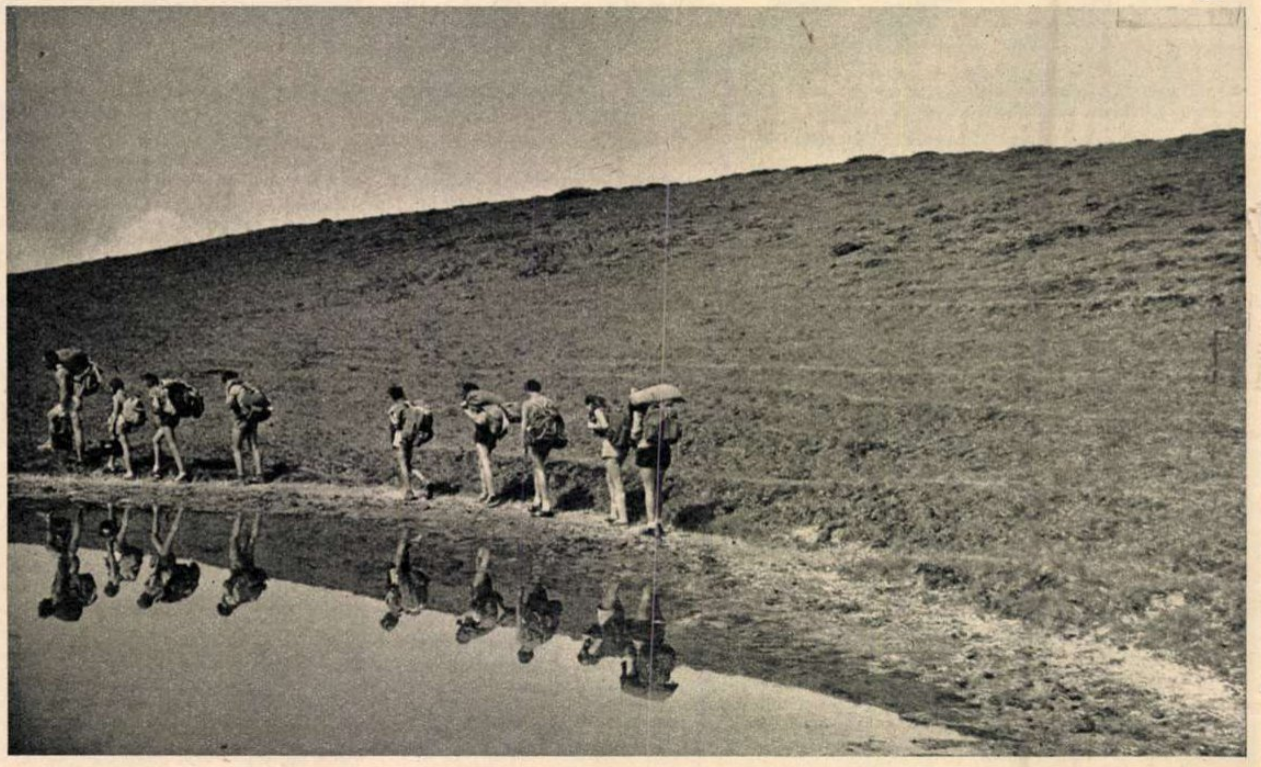

UN "DISNEYLAND" ROMÂNESC?

- **Lei, tigri și pantere în preajma Galațiului**
- **Mii de copii părăsesc strada**
- **Stimați directori generali, poftiți la joacă**

«Cei mari, pentru cei mici!»

Aceasta ar fi deviza sub care se desfășoară «acțiunea» Gîrboavele, avînd ca primă etapă implantarea în coasta Galațiului a unei grădini zoologice cu deltă, deșert saharian și animale exotice care să dea farmec acțiunii însăși: întemeierea unui orășel pionieresc.

Lucrurile s-au petrecut cam așa. Au urcat în două autobuze toți conducătorii de mari întreprinderi și instituții din oraș. Directorii generali au dat roată pădurii, au făcut socoteli și, ca într-un joc foarte serios, au început să promită: noi dăm dale de piatră, noi — beton, noi — plase de sîrmă, noi confecționăm scena, noi asigurăm corturile, noi — mingile (volei, baschet, fotbal), noi instalăm conducta de apă potabilă, noi amenajăm un punct sanitar, noi — un chioșc cu răcoritoare, noi aducem și montăm stîlpii de beton etc. etc. Și uite așa, pe o

n vacanță

ții dacice. Din ceea ce învățasem la cercul de istorie, știam că în cadrul unei expediții de cercetare, o mare însemnătate au și informațiile ce le poți primi de la localnici.

Așa am ajuns la cetățeanul Rusu Petre, de 53 de ani, din satul Cucuiuș, pensionar, fost muncitor la Orăștie. Îndrăgostit de istorie, el a organizat într-o căsuță de lemn un mic muzeu istoric și etnografic. Ne-am exprimat admirația pentru eforturile ce le depune de a strînge obiecte și am discutat îndelung despre Valea Cucuiușului. Ne-a însoțit apoi într-o recunoaștere geografică, topografică, istorică a zonei. Urcăm împreună pe înălțimi, unde găsim lucruri impresionante. Eram de-a dreptul entuziasmați; noi, deși am văzut pînă acum destule cetăți, nu ne-am putut imagina un val de pămînt atît de înalt. Am făcut măsurători și am trecut apoi pe mai multe terase, de unde am cules ceramică, printre care: ceramică roșie, ceramică gri lucrată la roată, fragmente de chiupuri, ceramică neagră nobiliară. Am trecut apoi la Glăjărie, unde au fost în mod sigur un cuptor și ateliere de prelucrat sticla; am găsit suficiente resturi de sticlă și forme în care se turna.

Totul a fost excepțional, peste așteptările noastre! Știam că nici un punct dacic nu era cunoscut arheologilor români. Noi am descoperit în mod sigur patru puncte: alte două sînt probabile. Am fost primii care am scos la iveală aceste urme. Trebuie însă să-i mulțumim, și prin intermediul revistei «România Pitorească», cetățeanului Rusu Petre, care ne-a condus prin pădurea seculară, spre minunatele terase.

Sîntem nerăbdători să aflăm ce spun, în această vară, arheologii clujeni.

Echipajul «Sargedava»
Școala generală Orăștioara de Sus, județul Hunedoara

PE ACOLO A TRECUT GHEȚARUL

Pentru a ajunge de la cabana Voina la lacul Iezer, aveam trei posibilități: pe muntele Văcarea, pe valea Bătrîna sau pe plaiul lui Pătru. După o discuție cu întreg echipajul, ne-am fixat asupra celei de-a doua variante adică asupra traseului pe valea Bătrîna.

Dimineața era posomorită, cu nori grei de ploaie, care pluteau jos, deasupra munților. Ne-am luat rămas bun de la prietenii noștri, cu care stătusem la focul de tabără și am pornit pe șoseaua forestieră în sus. Cînd am trecut pe lîngă un cort, am auzit în urma noastră: «cu atîtea bagaje nu ajung ele la Iezer, nici într-o săptămînă».

Am pornit vesele mai departe, însoțite de pîrîul Bătrîna, din care luam apă din cînd în cînd. Pe tot traseul, de o parte și de alta a șoselei, fragii copți și parfumați nu ne lăsau deloc să mergem grupat. Curînd am părăsit șoseaua, am traversat izvorul Iezer și am început să urcăm pe valea acestuia, prin pădurea de fagi.

Vremea posomorită, în discordanță totală cu atmosfera de veselie din grupul nostru, a început să se răzbune pe noi. A venit ploaia. La început cu picături mari și rare, după aceea mici și dese. După o jumătate de oră ploaia a stat. Am plecat mai departe urcînd ușor prin pădure. Masa am luat-o lîngă niște bușteni doborîți, pe un igheab din vîrful muntelui Văcarea. Curînd pădurea a rămas în urmă, locul l-a luat jnepenișul. Valea largă în formă de U ne arăta urmele ghețarului care sălășluise odinioară prin aceste locuri. Morenele sînt tot mai dese și mai mari. Urcasem prima treaptă glaciară și terenul devenise mai plat, dar curînd după ieșirea din jnepeniș urcușul devine mai pieptiș. Se zărește căldarea lacului Iezer, înconjurată de munți golași. Se vedea aproape, noi urcam, urcam mereu și parcă lacul se depărta...

Era ora șase după-amiaza cînd ne-am întîlnit cu cineva care cobora, spunîndu-ne că mai avem o oră de mers și ajungem. După încă cîteva traversări de pîraie și urcușuri prin golul alpin, am ajuns la refugiul Iezer, unde ne-am întîlnit cu o grupă de studenți excursioniști. Am montat corturile într-o depresiune, pe malul lacului Iezer. Vremea era frumoasă, dar se simțea răcoarea înălțimilor; pe sub treninguri începuseră să apară pulovere ușoare.

Undele limpezi ale lacului sînt sparte din cînd în cînd de păstrăvii care ne atrag atenția cu cîte-un salt foarte grațios deasupra apei.

Seara, la focul nostru au venit un pensionar petrolist și un copil: bătrînul era bun cunoscător și iubitor al muntelui, dar, după părerea noastră, cam imprudent. Refugiul Iezer, destul de neospitalier, i-a determinat să doarmă lîngă foc, fără pătură, fără nimic. Am luat hotărîrea să cedăm un cort acestor imprudenți.

Dimineața, bătrînul ne-a mulțumit foarte mult și s-a îndreptat agale spre înălțimi. Aveau 14 ore de mers pînă la o cabană din Făgăraș. Așa sînt cei care iubesc muntele, riscă, leagă prietenii, își aduc aminte cu plăcere de situațiile dificile prin care au trecut și... povestesc, povestesc despre frumusețile muntelui, despre frumusețile patriei noastre, care atrag mereu alți oameni în drumeții și excursii.

Echipajul «Floarea de colț»
Școala generală nr. 1, comuna Ion Roată, județul Ilfov

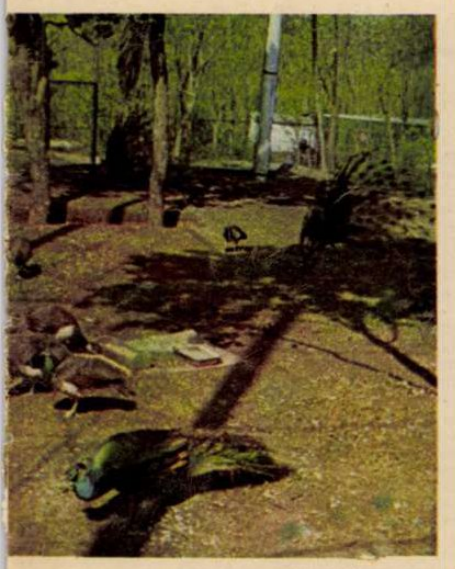

suprafață de zeci de hectare a început să prindă contur cea mai originală zonă de agrement din apropierea unui oraș. S-a format un comandament care coordonează întreaga activitate. Mii de tineri salariați au efectuat muncă patriotică, întreprinderile au furnizat materialele promise, elevii au participat la lucrări de curățire și întreținere a terenului. Totul pentru ca elevii să-și petreacă zilele de vacanță în afara orașului, în aer liber, angrenați într-o activitate plăcută și utilă. Să se joace, să se zbenguiască, să alerge, dar nu pe stradă, expuși accidentelor și unor influențe nocive, ci în pădurea de stejar, participînd la concursuri de orientare turistică, la strîngerea plantelor medicinale, făcînd sport și organizînd serbări în jurul focului de tabără. Transportul zilnic cu autobuzele este gratuit.

— Dar nu era destul, ne-am zis în primăvară, mi se confesează primarul municipiului, **Ioan Bejan**. Dacă anul trecut, cu titlul de experiment, tabăra a cuprins, pe timpul verii, peste 4. 000 de copii, acum nu ne mai mulțumește nici cifra, nici condițiile oferite acestora. Și iar ne-am sfătuit...

Scurt. Fiecare întreprindere a luat în patronaj cîte o școală. În locul corturilor apar acum căsuțe (tip camping) cu 6–8 paturi, se amenajează o plajă și un bazin de înot, în interiorul pădurii, pe alei, între tabără și grădina zoo circulă un minicar (ca pe litoral). Copiii nu mai pleacă seara acasă. Stau în serii de 6 zile. Se autogospodăresc, supravegheați și îndrumați de cadre didactice. Organizează excursii, concursuri și campionate. Învață tainele naturii, studiind flora și fauna, micii naturaliști îngrijesc animalele aduse de pe alte meridiane. Peste 15 000 de copii și pionieri gălățeni sînt așteptați vara aceasta la Gîrboavele.

Și «acțiunea» continuă. Se fac proiecte pentru înlocuirea căsuțelor cu vile, pe planșete se creionează un adevărat oraș pentru cei mici, cu spații de joacă și cluburi, cu bibliotecă și teatru în aer liber. Astfel concepută vacanța devine **un act educativ în contul viitorului.**

Toate amenajările au loc după chipul și asemănarea universului copilăriei, pe măsura visului și candorii, a jocului și fanteziei dezlănțuite pionierește. Întrebarea vine firesc: sîntem oare în fața unui posibil «Disneyland» românesc?

Ziua de mîine ne-ar putea răspunde că da.

P.S. Aflăm că în parcul Crîng, de lîngă Tecuci, s-a amenajat o tabără asemănătoare. Vom reveni.

H. VALENTIN

Foto: M. Stănculescu

tinerețea în vacanță

NU EXCURSII GIGANT CU AUTOCARUL, CI DRUMEȚIE ADEVĂRATĂ

— Dialog despre «Al patrulea trimestru școlar»—

La vremea cînd nu trecuse încă febra concursurilor și examenelor, cînd erau în toi socotelile pentru încheierea mediilor, am făcut o vizită la Ministerul Educației și Învățămîntului — unul din marii amfitrioni ai vacanței școlare — prilej cu care profesoara **Constanța Bărboi,** director general adjunct al Direcției generale pentru munca politico-educativă, ne-a răspuns la cîteva întrebări privind vacanța '72.

— În ce stadiu se află pregătirile pentru vacanță?

— Respectînd înțeleptul principiu al bunului gospodar, toate pregătirile pentru vacanța de vară au început cu mult timp în urmă, în iarnă chiar, atunci cînd reprezentanții tuturor forurilor care fac parte din Comandamentul central de organizare a vacanțelor școlare au discutat în amănunt un plan de măsuri cuprinzător. Iată, de pildă, încă din vacanța de primăvară s-a făcut instruirea educatorilor care vor urma să conducă taberele de elevi. Sau, alt exemplu, mai grăitor; încă din luna martie s-a definitivat, în cele mai mici amănunte, planul de cuprindere în coloniile de preșcolari, taberele și excursiile interjudețene pentru elevi pe toată perioada vacanței. Din timp, fiecare județ, fiecare unitate școlară a putut ști cum au fost repartizate locurile din tabere, colonii și excursii, care este proporția participării lor la acțiunile pe plan central, județean sau interjudețean.

— Am răsfoit acest plan și am remarcat o creștere substanțială a numărului de elevi care în acest an își vor petrece vacanța în tabere sau vor participa la excursii organizate.

— Da. Din cifrele de plan rezultă o creștere de peste 50 la sută față de anul 1971, reprezentînd cu mult peste 300 000 de elevi și preșcolari. Această cifră trebuie considerată însă ca minimală, deoarece avem convingerea că ea va putea fi depășită prin grija organelor locale, a inspectoratelor școlare și a ministerelor care au în subordine școli; îndeosebi în taberele de odihnă de la munte, au fost sporite capacitățile de cazare.

— Care sînt, după părerea dumneavoastră, elementele caracteristice ale vacanței '72, prin ce se va deosebi ea de cele anterioare?

— Consider că vacanța din acest an va trebui să marcheze trecerea spre o vacanță activă, dinamică, în care mersul pe jos, drumeția și activitatea în aer liber vor trebui să ocupe un loc central. Cu ani în urmă, exista o adevărată manie a excursiilor gigant, o poftă teribilă de a îngurgita sute și sute de kilometri în galop. Elevii admirau frumusețile patriei prin parbrizul prăfuit al autocarului, inhalînd din abundență gazele de eșapament. Existau și mai există și acum organizatori de turism care se laudă că într-o singură excursie au trecut pe lîngă zeci de obiective turistice. **Au trecut si-atîta tot! Am dori ca în acest an să inițiem și să încurajăm mai mult expedițiile în genul celor pe care le întreprind «Cutezătorii» și a căror popularitate este binecunoscută, să organizăm excursii pe trasee inedite. prin locuri accesibile numai cu piciorul.** Numai așa elevii vor putea cunoaște nemijlocit frumusețile de neasemuit ale patriei, vor cerceta natura, vor descoperi bogăția folclorului autentic, se vor căli și vor învăța să înfrîngă greutățile și oboseala.

— Pe baza aceluiași principiu, înseamnă că și activitatea din cadrul taberelor va marca o schimbare de concepție. Se va renunța, poate, la ideea petrecerii frumoaselor zile de vacanță în perimetrul strîmt al taberei, se va înlocui sedentarismul cu munca tonifiantă, cu activitatea intensă, plină de satisfacții.

— Aș spune că în cadrul taberelor, schimbarea de concepție va fi și mai vizibilă. În acest an vor fi extinse taberele de muncă patriotică în cadrul cărora elevii vor munci și se vor distra deopotrivă. Elevii au primit cu mult entuziasm această inițiativă, înscriindu-se în număr mare în taberele de muncă de pe santierele construcțiilor școlare, pe loturile experimentale și în fermele școlare, în unități industriale și agricole, pe șantierele naționale și locale ale tineretului. Un exemplu elocvent: 400 de elevi ai școlilor profesionale, postliceale și licee s-au constituit la Homorod într-o tabără de muncă, efectuînd reparații și amenajări în vederea pregătirii deschiderii taberei pentru colegii lor.

Preluînd experiența unor școli din județele Cluj, Brașov, Hunedoara, Constanța și Vîlcea s-au luat în acest an măsuri pentru organizarea unui număr mai mare de **tabere în corturi,** antrenîndu-i pe elevi în acțiunile de autogospodărire. Mai trebuie oare motivată utilitatea unor asemenea tabere organizate în plină natură?

Ca o premieră a acestei vacanțe se poate înscrie și inițiativa de a organiza, în mod experimental, un număr de tabere în care conducerea întregii activități să fie încredințată elevilor; în aceste tabere vor activa numai un număr restrîns de cadre didactice, pentru asigurarea sănătății și securității vieții elevilor.

În sfîrșit, în marea diversitate a taberelor se înscriu și taberele speciale pe diferitele profile pentru micii biologi, arheologi, geologi etc., în cadrul cărora se desfășoară o interesantă activitate cu caracter practic, sub conducerea unor specialiști.

— După cît se vede, ne aflăm într-o vacanță plină de noutăți, cu un program bogat, atractiv...

— Și încă incomplet, așa cum l-am prezentat pînă acum. El ar mai trebui întregit cu numeroasele manifestări cultural-artistice — printre care festivalul «Litoral '72», cu manifestări și campionate sportive, cu tabere și cursuri de învățare a înotului, cu o bogată activitate organizată la nivelul fiecărei comune, a fiecărui oraș.

Asupra unui alt lucru aș vrea să stărui. Nu fără temei, vacanța cea mare a fost denumită «**al patrulea trimestru școlar**». Asta nu înseamnă că vom merge în continuare cu catalogul sub suoară, că vom încorseta vacanța într-un program rigid! Dimpotrivă. Trebuie dat frîu liber tuturor inițiativelor frumoase, ideilor îndrăznețe. Acțiunea instructivă și educativă a școlii, a organizațiilor de copii și tineret, a familiei și a tuturor factorilor educativi nu poate fi decît continuă, în forme noi, suple, cu mijloace specifice. Vacanța trebuie să însemne o îmbogățire a cunoștințelor, un prilej de noi descoperiri, o perioadă de creștere, de dezvoltare fizică și intelectuală. Nu numai școala și ceilalți organizatori ai vacanței cred că au îndatoriri în acest sens. Mă gîndesc, bunăoară, la marea masă a iubitorilor de natură, a miilor de turiști care străbat în acest sezon estival toate drumurile țării — și din care o bună parte sînt cititorii revistei «România Pitorească». Aș formula aici, cu permisiunea dumneavoastră, un îndemn către turistul vîrstnic și experimentat de a-l încuraja pe confratele său mai tînăr. Să-l atragem către turism, către această frumoasă pasiune pe copilul care se află încă pe băncile școlii, să-l încurajăm, să-l sfătuim, să-l luăm cu noi în drumeție, să-i arătăm frumusețile pe care nu le-a văzut încă, să-i vorbim de trecutul acestui pămînt, de poporul său vrednic de toată lauda. Pe itinerarele concediului, pașii noștri se vor întîlni adesea cu cei ai școlarilor aflați în vacanță. Să-i înconjurăm cu toată dragostea. Ei sînt schimbul de mîine.

MIRCEA IONEL

B.T.T. vă propune

EXCURSII ITINERANTE

Agențiile B.T.T. și sectoarele de turism organizează expediții pe locurile unor evenimente istorice și pe urmele unor personalități din domeniul istoriei și al literaturii române. Spicuim din acestea:

- Pagini de glorie — Insurecția armată inițiată și condusă de P.C.R. în august 1944.
- Pe urmele luptelor armatei române în războiul pentru eliberarea patriei de sub jugul fascist.
- Momente din istoria înfăptuirii unității statale a poporului român sub Mihai Vodă Viteazul.
- 1784 — moment culminant al luptei țăranimii din Transilvania sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan pentru libertate națională și socială.
- Mișcarea revoluționară națională și socială din 1821, condusă de Tudor Vladimirescu, prolog al revoluției din 1848.
- Anul revoluționar 1848 în Țara Românească și Transilvania.
- Pe urmele bătăliilor lui Ștefan cel Mare.
- Pe urmele luceafărului poeziei românești, Mihail Eminescu.
- Meleaguri moldovene în viziunea scriitorului cetățean Mihail Sadoveanu.

TABERE

Padiș — așezată în partea centrală a munților Bihor, pe platoul cu același nume, oferă turistului posibilități de a vizita zona cu cea mai mare varietate de forme carstice. În programul taberei sînt cuprinse: excursii la «Lumea pierdută», Cetățile Ponorului, Cetățile Rădesei, Peștera Scărișoara; focuri de tabără, jocuri distractive.

Săcele — situată lîngă Brașov, pe valea Timișului (DN 1) în programul taberei sînt cuprinse: excursii în Piatra Mare, Ciucaș, Poiana Brașov, turul orașului Brașov, plajă și baie la ștrandul Dîmbul Morii.

EI AU ALES, URMAȚI-LE EXEMPLUL!

- **Agenția B.T.T. Mehedinți** organizează în perioada de vară tabără la Complexul turistic pentru tineret Orșova. Tabăra este situată pe Dealul Moșului, la confluența Cernei cu Dunărea. În programul taberei sînt cuprinse excursii la Cazane, Porțile de Fier, hidrocentrală, Băile Herculane, Drobeta Turnu Severin, în nordul Olteniei.
- **Cercul de turism «Terra» de la Liceul nr. 1 Alexandria** organizează în perioada vacanței de vară expediția «Fortuna II», pe traseul Brașov — Miercurea Ciuc — Lacul Sfînta Ana — Tușnad — Izvorul Mureșului — Valea Bicăjelului pînă la Bicaz — Piatra Neamț — Bacău.—
- **Membrii clubului turistic, secția «Cercetători ai pămîntului străbun» de la Liceul de cultură generală Tîrgu Secuiesc,** organizează în perioada de vară o expediție pe traseul: Bran — Pitești — Curtea de Argeș — Tîrgu Jiu — Porțile de Fier — Timișoara — Arad — Deva — Alba Iulia — Sibiu — Tîrgu Secuiesc și o tabără în corturi la Băile Balvanyos.
- **Agențiile B.T.T. Cluj și Bihor** — organizează în vacanța de vară un interesant circuit: «Țara Moților — Munții Apuseni». În program sînt prevăzute vizite la cele mai interesante muzee, monumente ale naturii, case memoriale, muzeul etnografic sătesc din Lupșa, Muzeul «Țării Crișurilor», Grădina botanică, peșterile Scărișoara și Meziad, Cheile Turzii, Detunatele, Cetatea Oradiei etc.
- **Agenția B.T.T. Suceava** — organizează un interesant program turistic de vizitare a caselor memoriale, muzeelor și monumentelor istorice din nordul Moldovei.
- «Din Oaș în Maramureș» este denumirea interesantei excursii pe care o organizează **agenția B.T.T. Maramureș.** Excursia oferă posibilitatea cunoașterii frumoaselor obiceiuri și tradiții din această parte a țării, frumosul și interesantul port oșan și maramureșan, monumentele istorice și arhitectonice de la Cuhea, Ieud, Rozavlea, Surdești, Muzeele memoriale «George Coșbuc» și «Liviu Rebreanu», încîntătoarele frumuseți naturale maramureșene.
- **«Circuitul României (zona sud-vest)» și al Carpaților Răsăriteni** — două interesante excursii în circuit care dau posibilitatea cunoașterii principalelor zone turistice ale țării.
- **Agențiile B.T.T.** organizează în timpul vacanței de vară pentru tineri: tabere și excursii în cei mai frumoși masivi muntoși ai țării — Apuseni, Retezat, Ceahlău, Bucegi, Făgăraș. În programul taberelor sînt prevăzute drumeții la principalele obiective turistice din acești munți, focuri de tabără, seri distractive.

Agenția B.T.T. Tulcea vă oferă posibilitatea de a cunoaște unul din cele mai frumoase colțun ale țării «Delta Dunării» prin: excursii de 1—4 zile organizate cu șalupe, pontoane-dormitor, bărci remorcate și odihnă în taberele de la Știpoc și Sulina.

- **Agențiile B.T.T.,** sectoarele de turism, cercurile de turism din școli organizează în principalele centre economice și cultural-științifice ale țării **excursii de orientare profesională** pentru elevii din ultimele clase de liceu. Din bogatul program al acestor excursii menționăm: vizitarea unui institut de învățămînt superior, vizitarea unui institut de cercetare științifică, vizitarea unei școli tehnice postliceale, vizitarea unei unități agricole, vizitarea celei mai reprezentative întreprinderi industriale, întîlniri cu oameni de artă, știință și cultură, specialiști din întreprinderi și instituții.

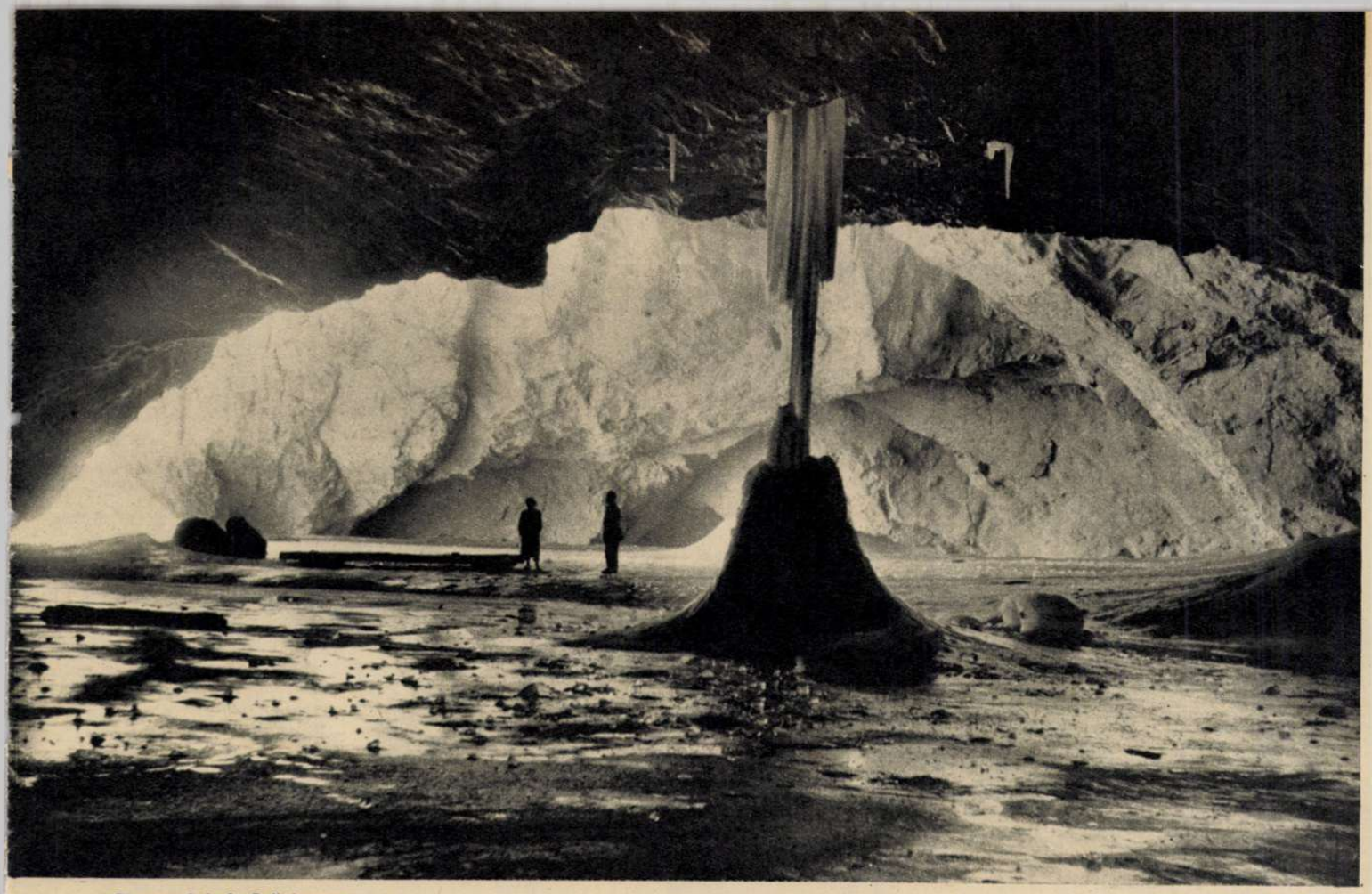

Gheţarul de la Scărişoara

Fotografii de Bazil Roman

munţii BIHOR

— o invitaţie la mister —

de MARCIAN BLEAHU

Cînd acum peste 20 de ani am primit misiunea de a începe o serie de cercetări geologice în munţii Bihor, aveam în urmă o oarecare experienţă turistică. Pînă atunci am cutreierat platoul domol al Bucegilor, am dat piept cu verticalele orbitoare ale Pietrei Craiului, am trudit din greu pe giganţii Făgăraşului, am visat pe malurile albastrelor tăuri ale Retezatului şi nu o dată am rătăcit prin codrii Vrancei. După toate acestea ce îmi mai putea oferi nou peisajul carpatic? La ce mă mai puteam aştepta de la aceşti munţi Bihor care nu ating nici 2000 metri, altitudine ce conferă epitetul de «munte înalt»?

Răspunsul la această întrebare l-am primit chiar din prima zi în care am pus piciorul în munţii Bihor. Urcînd de la Pietroasa cu o caravană de cai încărcaţi din greu cu bagajele «expediţiei geologice», am poposit pe culmile munţilor într-un loc de o rară frumuseţe. Era o imensă poiană însorită, ciuruită de doline circulare, unele din ele adăpostind mici lacuri, cu pîlcuri de molizi, şi înconjurate de culmi împădurite. Era parcă un mare parc, pustiu şi părăsit. Pe hartă locul nu era însemnat şi nici nu purta vreun nume. Călăuza mi-a spus că el se numeşte Padiş.

De la Padiş am plecat în jos pe o vale, dar, contrar hărţii, ea s-a transformat brusc în faţa unui perete de calcar, la piciorul căruia apa dispărea înghiţită de pămînt. Am trecut în altă vale, care primea toată apa dintr-o imensă ţişnitură din stîncă. Am dat apoi de un lac, închis de jur împrejur de culmi împădurite şi, în sfîrşit, cînd speram, conform hărţii, să ies la liman, m-am trezit într-o fundătură cu pereţi ameţitori în care se deschidea o poartă gigantică. Un grandios fenomen carstic, cum nu mai întîlnisem în Carpaţi, neconsemnat şi nedenumit pe hartă. Erau Cetăţile Ponorului.

În fundul Cetăţilor, al căror nume l-am aflat mai tîrziu, din gura unei peşteri ieşea un rîu cu apă cristalină. După ce se zbenguia pe cîţiva zeci de metri, la lumină, apa se prăvălea în altă gură de peşteră. De unde venea apa, unde se ducea? Mister. Cum au luat naştere fantasticele cetăţi? Mister. Ce alte minuni de acest fel mai ascund munţii Bihor? Mister.

Mister! Acesta este cuvîntul care mi-a însoţit timp de ani de zile paşii pe toate drumurile Bihorului. Ani de zile am avut necontenit senzaţia că sînt explorator, că dezvălui taine şi lupt cu necunoscutul. Şi de fapt aceasta şi făceam pe plan ştiinţific şi turistic. Munţii Bihor i-am descoperit, în cel mai pur înţeles al acestui cuvînt, cu pasul şi busola.

Timpul este jalonat de întîmplări şi aventuri, mici şi mari, de noi cunoaşteri şi mai ales de noi înţelegeri, care toate formează acel depozit al amintirilor ce-ţi permite să retrăieşti în orice clipă bucurii de mult trecute. Cum să uit memorabila expediţie din Cetăţile Ponorului cînd am sălăşluit în întunericul veşnic 10 zile, bătînd pentru acea vreme (1952) un record de şedere sub pămînt? Sau cum să uit dramatica explorare a Avenului din Şesuri cînd am fost surprinşi în tabăra subterană de corturi, aşezată la 100 metri adîncime, de o viitură şi a trebuit să sapăm o zi şi o noapte un şanţ pentru a drena apa gata să ne inunde? Au fost apoi viziunile halucinante din Pojarul Poliţei mijlocite de reflectoarele puternice ale echipei de cineaşti cu care am lucrat cot la cot, în cele mai neînchipuite lipsuri, timp de două luni, pentru a realiza un frumos documentar asupra peşterilor. Sau bucuria imensă a descoperitorului cînd am pus pentru prima dată piciorul în acea nestemată fără seamăn care este Peştera Minunată de la Casa de Piatră sau marile descoperiri din Barsa, Coiba, Căput etc. Şi aceasta fără a mai pune la socoteală bucuriile pur ştiinţifice ale descoperirii unei noi unităţi structurale din Munţii Apuseni (Pînza de Arieşeni), a ridicării primei hărţi geologice a acestor munţi şi mai ales bucuria nespusă pe care ţi-o conferă înţelegerea globală a unui teritoriu, cu tot ce cuprinde el, văzut şi nevăzut, de la cea mai umilă piatră şi pînă la grandiosul edificiu al unui întreg grup de munţi.

De la primul contact cu munţii Bihor au trecut mai bine de 20 de ani. În acest timp nu am încetat să revin, an de an, pentru a mai afla cîte ceva. Am îndreptat paşii turiştilor pe potecile acestor munţi, am vorbit despre ei, am adus oameni de ştiinţă străini, pentru a le studia complicatele mecanisme de formare sau a le admira perfecţiunea peisajului. Am încercat să ferim aceşti munţi de tăvălugul civilizaţiei. Parcul naţional al Munţilor Apuseni, menit să ocrotească toate nestematele cu care natura a fericit acest petic de pămînt, a rămas înmormîntat în sertarele intereselor mărunte şi imediate. Misterul parcă s-a destrămat.

La Cetăţile Ponorului, unde deasupra hăurilor amuţea şi pasărea şi doar susurul vîntului şi al apei îţi aminteau că undeva există viaţă cărările răsună acum de veselia drumeţilor plecaţi pe poteci marcate. În platoul carstic Lumea Pierdută, botezat astfel de noi în amintirea unui celebru seamăn scufundat în tenebrele preistoriei de către autorul său, Conan Doyle, trebuia să cioplim arborii, pentru a regăsi drumul de întoarcere. Acum întîlneşti frecvent tractoare, iar la Scărişoara (unde odinioară după un urcuş care te vlăguia, te odihneai fericit de trecerea greului umplîndu-ţi ochii cu munţii şi nesfîrşitul) automobilistul grăbit de azi nici nu mai ştie că aici se termina o lume şi începea cetatea de piatră şi vis a Bihorului.

Trăim într-o lume din ce în ce mai grăbită, tot mai nesăţioasă de a cuprinde cît mai mult, cu efort tot mai mic. Trecem cu tăvălugul civilizaţiei peste natură, fără să ştim că trecem de fapt peste noi, peste propriile noastre suflete care se usucă, se aspresc, se dezumanizează. Dacă vreţi să vă salvaţi, faceţi-vă timp. Chiar dacă ajungeţi astăzi cu maşina la Cetăţile Ponorului sau la Scărişoara nu goniţi mai departe. Lăsaţi timpul să curgă şi ascultaţi natura. Ea vă va vorbi despre ceea ce a fost pe aceste plaiuri cu milioane de ani în urmă, despre ce se află ascuns adînc în străfundurile pămîntului, despre mări şi vulcani, despre păduri şi animale de mult dispărute, despre munca unei picături de apă care toarce piatra din fuiorul vremii, despre eternitate şi despre multe altele.

Nu, misterele pe care le tăinuieşte natura în munţii Bihor nu s-au destrămat încă. Duceţi-vă acolo cu inima deschisă să vedeţi cum în nopţile cu lună se învolburează ceaţa în Padiş creînd năluci; sau aşezaţi-vă pe buza Avenului Gemănata şi sondaţi-i tenebrele din fundul cărora răzbate murmurul unei ape tainice; sau lăsaţi privirea să alunece în Groapa Ruginoasa, de-a lungul rîpelor în care istoria geologică stă stivuită în roşu şi galben; sau încă traversaţi tunelul subteran din Cetatea Rădesii sub lumina irizată în albastru de catedrală sau, pur şi simplu, bucuraţi-vă o dată în tihnă de soare şi miros de răşină sub molizii grei din Padiş, sau de nebunia florală din Poiana Florilor. Peste tot veţi simţi natura, veţi simţi o nemaipomenită armonie, frumuseţe şi linişte care de fapt constituie misterul acestor munţi.

Şi aceasta fără a mai vorbi de oamenii acestor munţi, moţii şi crişenii, acest şi mai mare mister, care au dăinuit aici în ciuda tuturor vitregiilor, creatorii unei culturi populare de mare frumuseţe şi puritate, din mijlocul cărora s-au ridicat craii munţilor, Horia şi Iancul. Aceşti oameni minunaţi pe care să-i descoperim o dată cu tainicii lor munţi.

O străveche îndeletnicire

ALEXANDRU ANDRIȚOIU

AVRAM IANCU

astăzi

Pașii mi se înfioară frumos, drumul mă conduce printr-o lumină aparte și tulburătoare, la simplul gînd că-mi este dat să trec prin locurile lancului. Căci în numele istoriei și al nemuririi, locurile acestea au rămas și vor rămîne ale lui, ca niște latifundii ale legendei sale, populate de umbra-i luminoasă și mare, întru destinele de aur ale sufletului românesc. Printre stînci și conifere țepoase, sub zboruri rotate de pajere, sună cum nu se poate mai semeț, mai lapidar și exact, ca o avalanșă de stele: Avram Iancu. Atît și e de ajuns ca inima să bată mai cu putere și ca omul să înceapă să cînte acel marș de sfînt orgoliu, acea Marseilleză moțească care sărută cerul neamului:

Iancule mare,
Bravule tare,
Cu noi să fii!

Iar el e cu noi, tînăr și frumos, pe un cal ager, purtînd peste îmbrăcăminte, în imaginația fierbinte a bardului popular, pielea ursului carpatin.

Geamăn la perenitate cu Horea, Iancu este omniprezent în Țara Moților, în Ardealul întreg, în toată patria. Omul simplu, țăran sau ciubărar, horticultor sau miner, soldatul vînător de munte, școlarul cu istoria în ghiozdan sau cărturarul, — cu toții îl au pe Iancu în conștiință, ca pe o justificare a istoriei lor demne și grăitoare. Locurile sînt numite în funcție de prezența lui. Gorunul lui Horea, din cimitirul Țebei, acum cuprins în platoșă de beton, să nu se năruie, mai dă încă o ramură verde. Băștinașii zic că de dorul lancului. Dascălul îți va spune că sub el, Iancu și-a adunat căpeteniile meditînd ca un strateg luminat, la destinele revoluției. Acum, mormîntul, vegheat de două tunuri, a devenit loc de pelerinaj al localnicilor și turistilor. Se aud replici ca acestea: «Oprește puțin, să trecem pe la Avram Iancu». Și e de remarcat, cu entuziasm, că secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poposind, într-o vizită de lucru, la mormîntul tribunului, a plantat lîngă străvechiul gorun, un gorun tînăr, ca un omagiu, ca un simbol. Și fie ca acest tînăr gorun, baladesc și el, să poarte prin veacuri, virtuțile și gloria comunistă ale neamului meu!

De la cimitir, mai înspre Brad, pe o colină prelungă și lină, și-a adunat Iancu oștirea. Cai și căruțe moțești au tras aici, printre focuri. Aici a fost prologul revoluției. Aici a fost ospățul de început. Oricine, copil sau matur, te va conduce repede spre colină, neuitînd să-ți murmure:

Uptzeci de oi despoaie
Și în frigări se pun,
De sunet de cimpoaie
Pădurile răsun.

Iar mai sus, către Vidra (azi Avram Iancu) unde s-a născut craiul munților, cooperative de ciubărari, moderne și arătoase, dau așezărilor faimă, tot în

«Iancu mergea-nainte Pe-un cal cu ager curs»...
Avram Iancu în viziunea pictorului naiv Ion Niță Nicodin

numele lancului. Distanța pînă la ele este calculată de la casa în care lancu s-a născut și a copilărit. Ți se pomenesc toate, dar absolut toate rudele apropiate sau mai îndepărtate, și se spune în care muzeu din țară îi vei găsi fluierul, călimara, pistoalele etc.

Razele acestor rememorări duc însă mult mai departe. Cînd urci Feleacul, dinspre Cluj, un ardelean care se respectă îți va atrage atenția că pe-aici urcau carele lancului care străluceau ca soarele, dar și tunurile lui din lemn de cireș. El îți va adăuga amănuntul că un general habsburg, întrebat fiind cum de se poate ca tunurile de cireș ale lui Avram Iancu să umilească tunurile de oțel ale armatei Cezarocrăiești, ar fi răspuns: «Moții au tunuri de lemn, dar oamenii de fier, pe cîtă vreme noi avem invers».

Dacă ajungem la Blaj, în cetatea corifeilor Școlii Ardelene, un bun cunoscător al istoriei ne va atrage atenția că aici, Iancu, venit de la Tîrgu-Mureș unde era avocat, s-a întîlnit cu o seamă de intelectuali, discutînd cu ei ce e de făcut pentru salvarea neamului. Cum însă discuția devenea limbută și grandilocventă, Iancu s-a sculat de la masă apostrofîndu-i: «Domnilor, continuați-vă discuțiile, eu, unul, merg în munți să fac revoluție».

Și așa mai departe. Locuri apropiate sau distanțate, sînt desenate nu geografic ci istoric, în funcție de prezența lancului. Iar dacă ele au totuși o geografie, ea devine tot a lancului, înstelată de faptele sale și transfigurată de epica baladelor ce-l pomenesc.

Dar să revenim în Apuseni. Iată, între Brad și Deva, adică între Criș și Mureș, un drum frumos umbrit de munți, pe firul unor ape firave. Fiece petic de pămînt este lucrat de plug, aici tractorul neavînd cum să pătrundă. Sînt uneori table de teren de dimensiuni liliputane, cît un șotron arat. Ți se pare neverosimil, dar constați că ele urcă spre piscuri, cu încăpățînare. Agricultura, atîta cît e, asaltează munții. Dacă vin apele mari, și ele vin, din torenții munților, aproape anual, toate peticele arate de-a lungul văilor, sînt distruse, munca moțului devenind zadarnică. Dar acolo sus, către creste, micile suprafețe arate sînt mai ferite. Soarele le sărută în întregime, apele le cruță. Multe case noi. Moții lucrează la mină sau în fabricile din oraș. La luminișuri mai cuprinzătoare, au livezi de pomi fructiferi. Pe alocuri, ca un memento posomorît, case de odinioară mici și umile cît o bucătărie de vară. Dar pretutindeni, pe drumul Devei sau al Zlatnei, pe Arieș sau pe Crișuri, la orice poartă ai bate, ți se va spune precis cînd a sosit Iancu în acel sat, ce-a căutat la Arieșeni, la Lupșa, la Hălmagiu sau la Fornădia, pe un itinerar atît de bine urmărit cum n-au fost urmărite nici campaniile lui Napoleon. Iancu n-a avut cronicari, n-a avut jurnal de bord, a avut însă conștiința moților, ca o materie fierbinte în care au rămas liniile și relieful drumurilor și faptelor sale. El a avut aura intrării în folclor. Într-un folclor bărbătesc, bogat și dens. A avut piatra miraculoasă a intrării în legendă.

Și cum Partidul Comunist Român este chintesența istoriei neamului, îmbogățită creator pe tipare socialiste, cum centenarul morții lancului este sărbătorit la scară republicană, amintirea marelui tribun strălucește ca una din acele stele polare de dincoace și de dincolo de Carpați, către care trebuie să privim mereu, precizînd de unde am venit, unde am ajuns și încotro ne vom duce.

În istoria României, Avram Iancu este o stea de primă mărime.

AVRAM IANCU

Iancu, Voievod durut
Stirpe de Menumorut
Și de Gelu și de Glad
Trece ape fără vad
Trece munți de Soare-Apune
Purtînd neamu-n rugăciune
Șapte oști din arme-l poartă
Șapte sate-l strigă-n vatră
El se face pas de piatră
Ca să urce-ntr-o cărare
Neamul lui pînă la soare.

Iancu, Voievod durut
Stirpe de Menumorut
Care-a-nnebunit de dor
Șapte codri pîn-la nori
Și-a înnebunit și-un cînt
Spus pe fluier de pămînt,
Munții Apuseni străbate
Purtînd neamu-n libertate.

CONSTANTIN SĂBĂREANU

CABANELE

Traseele turistice de pe întinsul munților Bihor-Vlădeasa sînt deservite de cîteva cabane situate de obicei în apropierea celor mai interesante zone turistice. De la **cabana Vlădeasa** se vizitează creasta muntelui Vlădeasa și impresionanta muchie a Pietrelor Albe; **cabana Meziad** a fost construită special pentru cei ce vor să viziteze peștera din imediata sa apropiere; de la **cabana Stîna de Vale** turiștii pot vizita căderile de apă de la Săritoarea Ieduțului și de la Moara Dracului precum și cununa de creste ce înconjoară stațiunea; **cabana Padiș** este cea mai solicitată, ea aflîndu-se în apropierea unui mare număr de obiective turistice din care este suficient să amintim Cetatea Rădesei, Cetățile Ponorului, Cheile Galbenei, platoul Lumea Pierdută, Groapa de la Barsa, peștera Șura Boghii și peștera de la Căput. În plus cabana Padiș constituie un adevărat nod turistic, marile trasee care leagă cabana Vlădeasa și cabana Stîna de Vale cu cabana Scărișoara trecînd pe aici. **Cabana Scărișoara** constituie punctul de sprijin al drumeților care coboară în Ghețarul de la Scărișoara ca și al celor care vorsă viziteze impresionantele chei ale Ordîncușii.

●

DRUMURI DE ACCES

La **cabana Vlădeasa** se ajunge în mod obișnuit pe drumul forestier recent construit care pleacă spre sud din DN 1 (Cluj-Oradea) la kilometrul 544. Această șosea trece pe la halta Bologa și urmează în amonte valea Henții, lăsînd în dreapta **vechea cetate a Bologăi.** La confluența cu pîrîul Odrîngușa, marcajul bandă albastră care ne-a însoțit, urcă la dreapta de acest pîrîu pentru a ieși tot la Cabana Vlădeasa. Drumul nostru urmează valea principală ce trece prin localitatea Săcueu (unde primește o altă șosea ce vine de la Huedin prin Sîncrai) pe care o părăsește ceva mai sus, spre dreapta pe pîrîul Alunișu. Aici, în apropiere de cătunul Rogojel, urcușul devine mai accentuat și ne scoate la cabana Vlădeasa. De la șoseaua națională la cabană circa 17 kilometri.

O altă posibilitate de acces la cabana Vlădeasa o reprezintă șoseaua de pe valea Drăganului al cărei ultim tronson (Lunca Vișagului — Gura Zîrnii) este în curs de definitivare. Această șosea pleacă tot din DN 1 la kilometrul 549 + 900 din apropierea localității Poieni. Drumul trece, după 7 kilometri, pe la complexul turistic valea Drăganului (loc de înnoptare) și ajunge după încă 13 kilometri la Gura Zîrnii. De aici la stînga pe valea Zîrnii se urcă domol, apoi accentuat pe poteca alpină marcată cu semnul bandă roșie, pînă în creasta Vlădesei de unde se coboară la cabana Vlădeasa. De la Gura Zîrnii la cabana Vlădeasa sînt circa 12 kilometri care se parcurg în 4–5 ore.

La **cabana Meziad** principalul drum de acces pleacă din centrul orașului Beiuș (DN 76, Oradea – Deva) și ajunge la Remetea după 17 kilometri de șosea modernizată. Aici părăsim asfaltul îndreptîndu-ne spre dreapta pe un drum comunal, trecem prin satul Meziad și ajungem la cabană. Peștera este situată la 600 metri amonte de cabană.

La **cabana Stîna de Vale** ajungem pe șoseaua forestieră care urmează valea Iadului circa 45 kilometri. Șoseaua se desface spre vest din DN 1 la kilometrul 565 în comuna Bucea și urmează, pînă la halta Stîna de Vale, valea Crișului Repede. Aici se ramifică spre sud (stînga) șoseaua bine întreținută ce trece prin comuna Remeți. După 30 kilometri drumul ocolește un baraj în construcție și viitorul lac de acumulare din vecinătatea Pietrei Bulzului. (De aici la dreapta se poate urca spre cabana Meziad urmînd poteca marcată cu semnele triunghi albastru — circa 16 kilometri.)

Șoseaua urcă în continuare, revine în valea Iadului și după ce trece pe la cascada Iadolina ajunge la confluența văii Iadului cu valea Ieduțului (afluent pe stînga). Din acest loc se poate ieși în 15 minute la Săritoarea Ieduțului ținînd marcajul punct albastru, la dreapta. În continuare, pe valea principală, drumul mai parcurge 7 kilometri pînă în depresiunea în care este construită cabana Stîna de Vale.

La Stîna de Vale se poate urca și dinspre vest pornind din centrul orașului Beiuș. Drumul trece prin comuna Budureasa, peste cumpăna de ape dintre Crișul Negru (la vest) și Crișul Repede (la est) parcurgînd 25 kilometri. Această șosea este mai puțin folosită de turiști (serpentine în pantă acuzată și drum slab întreținut pe porțiunea ce precede cumpăna de ape).

Accesul la **cabana Padiș** se făcea pînă nu demult pe șoseaua Huedin — Călata — Ic Ponor (din DN 1), nu tocmai comodă din cauza lungimii ei (59 kilometri) și a celor patru cumpene de apă peste care este trasată.

Îndrăznețul drum forestier construit între comuna Pietroasa și cabana Padiș este acum principala cale de acces folosită de turiști. Drumul bine întreținut permite circulația optimă a autovehiculelor. Șoseaua străbate o zonă extrem de pitorească și este mult mai scurtă (numai 23 kilometri).

Pînă la comuna Pietroasa se ajunge pe o șosea (12 kilometri) în curs de modernizare, șosea ce se ramifică spre est din DN 76 în comuna Sudrigiu (10 kilometri de orașul Beiuș).

Din Pietroasa șoseaua însoțește amonte valea Crișului Pietros marcată de semnele cruce albastră (care ajung la cabana Padiș), triunghi albastru (care duce prin valea Aleului la Săritoarea Bohodeiului și apoi suie spre cabana Stîna de Vale) și triunghi galben (care duce în Poiana Florilor). După 2 kilometri se desparte la stînga marcajul văii Aleului însoțit de o șosea forestieră lungă de 11 kilometri care ajunge pînă sub Săritoarea Bohodeiului. Șoseaua Padișului mai parcurge încă 5 kilo-

metri pînă la Între Ape, punct în care confluează valea Bulzului cu cea a Galbenei pentru a forma valea Crișului Pietros.

Marcajul triunghi galben cotește la dreapta și urcă pe deasupra sălbaticelor chei ale Jgheabului prin care-și face loc apa Galbenii. Ceva mai jos de Între Ape, pe dreapta, am lăsat ramificația unei șosele forestiere în construcție care se va uni cu marcajul pentru a ajunge împreună la Poiana Florilor.

În fața cantonului silvic Bulz șoseaua cotește la dreapta lăsînd pe stînga o ramură ce urcă în Poiana Boga de unde se poate vizita la dreapta pe potecă în 30 minute (fără marcaj) cascada Bulbuci.

De la cantonul Bulz drumul Padișului începe greul urcuș al Scăriței pe serpentine strînse, pînă la larga poiană de la Bălăleasa parcurgîndu-se circa 800 metri diferență de nivel. Sus în șaua Bălăleasa din șoseaua Padișului se desface la dreapta o ramificație a șoselei ce duce spre cantonul silvic Ponor și apoi în apropierea Cetăților Ponorului. Drumul nostru, care se îndreaptă spre stînga, ajunge, tot urcînd, în șesul întins al Padișului abătîndu-se pentru scurtă vreme de la poteca marcată. În șesul Padișului cotim la dreapta (înainte, drumul se blochează sub pădure; la stînga el duce la cantonul silvic Padiș) și parcurgem ultimii 2 kilometri pe o porțiune a șoselei slab întreținută, marcată cu cruce albastră și bandă roșie (ultimele semne vin de la Băița pe la Groapa Ruginoasă).

În afara potecii de picior marcată cu bandă albastră, care sosește la cabana Padiș dinspre sud, de la Scărișoara, legătura dintre aceste două cabane se poate face cu mașina pe un drum forestier puțin cunoscut de turiști. În acest scop se va urma șoseaua cabana Scărișoara — șaua Ursoaia (15 kilometri) marcată cu bandă roșie de unde se va coti la stînga pe drumul Albac — Beliș (DR 761 B) în coborîș pînă la cătunul Poiana Horia (10,5 kilometri). De aici la stînga spre sud-vest se urmează amonte șoseaua de pe valea Belișului, trecînd apoi creasta și coborînd pe pîrîul Călineasa pînă la confluența cu pîrîul Izbucului (12,5 kilometri). Sîntem pe șoseaua ce leagă Ic Ponorul cu cabana Padiș. La stînga, amonte, după 7 kilometri ajungem la cabana Padiș.

În sfîrșit pentru **cabana Scărișoara** există două importante căi de acces ambele folosind șosele forestiere.

Prima pornește din șaua Ursoaia, șa situată pe DR 761 B (Huedin–Albac) la 21 kilometri de Albac, și iese la cabana Scărișoara după 15 kilometri (marcaj bandă roșie). A doua pleacă din comuna Gîrda situată pe DN 75 (în curs de asfaltare) și urmează valea Gîrda Seacă circa un kilometru pînă la confluența cu valea Ordîncușa. Aici marcajul cruce roșie (comuna Gîrda — Mununa — cabana Scărișoara) se desparte de drumul nostru care cotește la dreapta pe valea Ordîncușa însoțit numai de semnele bandă albastră. Șoseaua forestieră străbate cheile impresionante ale văii trecînd prin fața peșterii Poarta lui Ionel (circa 1,5 kilometri de la confluență). Peștera poate fi vizitată făcînd o abatere din șosea de circa 200 metri de-a lungul unui mic pîrîiaș ce vine din versantul drept și este canalizat pe un jgheab de beton, apoi pe un grohotiș ce curge de sub portalul înalt de peste 10 metri.

Șoseaua străbate în continuare un canion cu pereți perforați de tuneluri; deasupra noastră se zăresc impresionante arcade suspendate în pereții abrupți.

După ieșirea din chei, la 6 kilometri de comuna Gîrda, la o moară, marcajul bandă albastră cotește la stînga și urcă pe scurtătură la cabana Scărișoara. Drumul forestier urmărește în amonte valea Ordîncușa, trece pe lîngă casele cătunului Sfortea și urcă zona de obîrșie cotind larg spre stînga pînă în poiana Ursoii.

În poiană, drumul întîlnește șoseaua șaua Ursoaia — cabana Scărișoara menționată ceva mai sus. Pe ea, spre sud, împreună cu marcajul bandă albastră care vine de la cabana Padiș, se ajunge la cabana Scărișoara după circa 19 kilometri parcurși din comuna Gîrda.

●

TRASEE MAGISTRALE

Cabana Vlădeasa-cabana Padiș. Scheletul pe care este construit întreg edificiul munților Bihor-Vlădeasa are forma literei «Y». Brațul estic al «Y»-ului este deservit de cabana Vlădeasa și este marcat cu bandă albastră. Traseul parcurge creasta muntelui Vlădeasa, trece prin șaua Între Munți, pe lîngă vîrfurile Nimoiasa și Micău și ajunge la Piatra Tîlharului unde există un refugiu turistic. Pînă aici de la cabană se parcurg 19 kilometri în circa 6 1/2 ore. De la Piatra Tîlharului la Padiș, recomandăm a se urma creasta domoală spre Cumpănățelu (5 kilometri, 1 1/4 oră) ghidați de marcajul triunghi roșu (care vine din dreapta, din valea Drăganului), unde întîlnim traseul bandă roșie care vine de la cabana Stîna de Vale și merge spre sud la cabana Padiș.

Cabana Stîna de Vale — cabana Padiș. Ramura vestică a «Y»-ului este deservită de cabana Stîna de Vale. Din depresiunea Stînii de Vale poteca urcă din greu pe creasta principală la vîrful Poienii important punct de priveliște. Aici traseul urmărește creasta ocolind prin stînga rupturile vestice ale vîrfului Bohodei, trece pe lîngă Fîntîna Rece și cotește spre est în șaua Cumpănățelu, unde se racordează cu creasta domoală ce vine dinspre cabana Vlădeasa. Din Cumpănățelu, marcajul se îndreaptă spre sud, lasă la stînga cele două drumuri de pătrundere în Circuitul Izvoarelor Someșului Cald (marcat cu punct roșu) și urmează pe cumpăna de ape dintre Crișul Pietros și Someșul Cald. Din Vărășoaia traseul străbate zona de platouri carstice cu doline și ponoare; curînd cotește la stînga ținînd marginea nordică a șesului Padiș. De la cabana Stîna de Vale la cabana Padiș traseul de 20 kilometri se parcurge în 5–6 ore.

Cabana Padiș — cabana Scărișoara. Ramura sudică a munților Bihor este deservită de cabana Padiș (la nord) și cabana Scărișoara (la sud). Marcajul bandă albastră face legătura între aceste cabane de-a lungul unui traseu ce măsoară 20 kilometri. De la cabana Padiș se urmează șoseaua Huedinului circa 10 minute, pînă într-o șa, punct în care marcajul se desprinde de drum, mergînd spre sud-est. După 5,5 kilometri, drum în care marcajul ne conduce prin zona carstică a Gîrdișoarei — vîrful Bătrîna, ajungem la un loc marcat cu două cercuri albastre alături de care se află un izvor numit Apa din Piatră. Izvorul nu seacă decît în anii foarte secetoși. La 5 minute de izvor, un stîlp cu săgeată ne îndreaptă spre sud-est, fără marcaj, spre avenul din Bătrîna pînă la care se suie o pantă de circa 350 metri. Reveniți la marcaj urcăm și coborîm prin două șei între care se găsește o depresiune alungită. De aici trecem prin curmătura dintre Capul Blagului și Vîrful Bătrîna și intrăm în șesul Călinesei în care se află o cabană pastorală și un izbuc puternic. La dreapta pe o potecă nemarcată, lungă de 4 kilometri, se poate coborî la cătunul Casa de Piatră, în vecinătatea căruia se află vestita peșteră de la Coiba Mare. Marcajul urcă pantele dealului Cățînilor de unde coboară prin pădure spre sud în poiana Ursoii (circa 8 kilometri de la Apa din Piatră). În poiana Ursoii întîlnim șoseaua marcată cu bandă roșie ce vine din șaua Ursoaia și șoseaua forestieră. Pe ea spre sud, prin cătunul Ocoale, ajungem după 7 kilometri la cabana Scărișoara.

●

TRASEE SPRE OBIECTIVELE TURISTICE

De la cabana Padiș se pot vizita cele mai interesante puncte turistice din zona nordică a munților Bihor. Obiectivele mai importante sînt situate pe trasee în circuit marcate cu punct roșu, galben și albastru. Semnele de marcaj dublu sînt folosite pentru derivații de la circuite la obiective, parcurgîndu-se dus-întors.

Circuitul Izvoarelor Someșului Cald se află situat la nord de cabana Padiș. El este constituit din două bucle legate între ele: Circuitul Rădesei și Circuitul Cheilor Someșului Cald. Accesul la Circuitul Rădesei se face prin două variante marcate, ca și circuitul propriu-zis, cu punct roșu. Capetele variantelor se găsesc pe traseul (bandă roșie) ce leagă cabana Stîna de Vale de cabana Padiș. Ele pornesc din poiana Vărășoaia (la 6 kilometri de cabana Padiș) și din Piatra Arsă (la 9 kilometri de cabana Padiș). Pe ele se ajunge la circuit în 15–20 minute și respectiv în 40 de minute.

Varianta din Vărășoaia se racordează la circuit, în amonte de peștera Cetatea Rădesei pe o porțiune în care albia Someșului Cald este seacă; ceva mai jos apa iese în vale prin Izbucul de la Rădeasa. De la racord urmăm circuitul spre dreapta (care duce în Cetatea Rădesei) rămînînd a ne întoarce pe ramura din stînga. Ne strecurăm cu greu pe malul drept al văii și ajutați de o punte traversăm pe stînga și intrăm sub portalul înalt al peșterii. Peștera este luminată prin cîteva hornuri ce răzbat la suprafață. Ea se îngustează treptat spre aval și iese printr-un canion în poiana Rădesei după circa 250 metri. În poiană se află confluența cu Pîrîul Ars; cei care vor să parcurgă numai Circuitul Rădesei vor urca pe muchia dintre văi pînă pe platoul carstic ce constituie acoperișul peșterii. Aici se desprind cîteva derivații ce ne conduc la hornurile din tavanul peșterii. În continuare se va coborî pe un grohotiș și se va ajunge la racord. Circuitul Rădesei durează fără popasuri o oră.

La al doilea circuit (al Cheilor Someșului Cald) se ajunge mergînd aval pe Someș (3 minute), pînă la un vechi ștăvilar. Aici, la un stîlp cu săgeți, marcajul se bifurcă; urmînd pe cel din dreapta, în urcuș prelung, trecem pe lîngă pîrîul Moloh și ajungem la o derivație ce ne conduce la Belvedere, un punct din care se văd sub noi Cheile Someșului Cald, iar spre nord creasta impunătoare a Vlădesei. Reveniți la circuit coborîm pe un grohotiș, pe la derivația peșterii Cuptorul, ocolim prin dreapta

SEVER BORDEA

(continuare în pag. 18)

TRASEE TURISTICE ÎN MUNȚII BIHORULUI

D. PASERE - Geolog   C. GRAMA - Prof. geolog

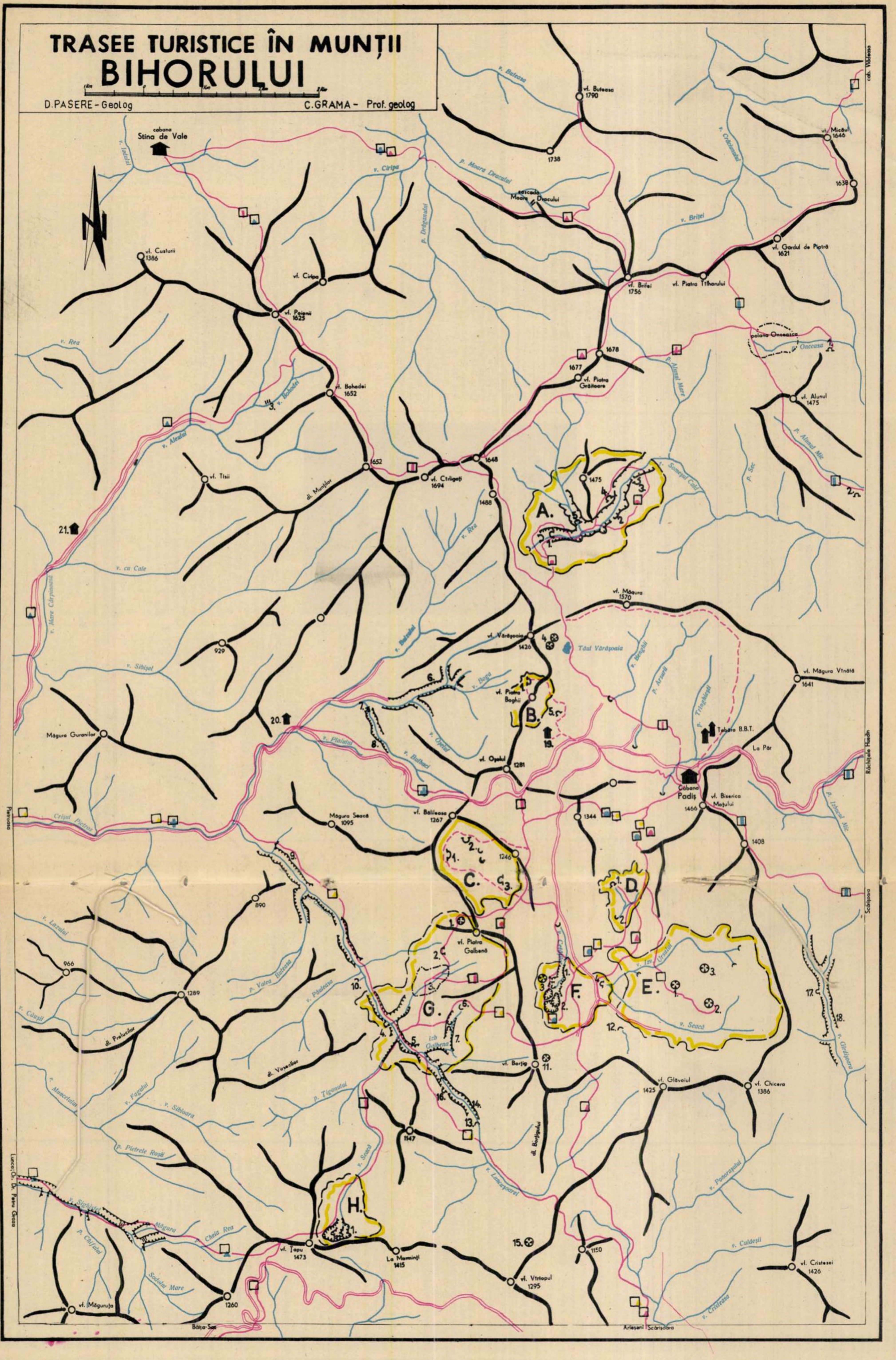

LEGENDA

- chei și defileuri
- avenuri
- izbucuri
- ponoare
- peșteri
- șosele și drumuri
- doline
- zone cuprinse în circuite
- virfuri și creste
- case forestiere și cabane
- poteci marcate
- poteci nemarcate

OBIECTIVE TURISTICE DIN ZONELE CUPRINSE ÎN CIRCUITE

A. CHEILE SOMEȘULUI CALD ȘI CETĂȚILE RĂDESEI
1. Peștera Rădeasa
2. Cheile Someșului Cald
3. Peștera Dosul Căpiței
4. Peștera Cuculeul
5. Tunelul Mic

B. PIATRA BOGHII
1. Peștera Boghii

C. BARSA — BĂLĂLEASA
1. Peștera Zăpodia
2. Ghețarul de la Barsa
3. Peștera Neagră

D. POIANA PONOR
1. Izbucul Ponorului
2. Sorburile din Poiana Ponor

E. PLATOUL CARSTIC — «LUMEA PIERDUTĂ» —
1. Avenul Gemănata
2. Avenul Negru
3. Avenul Acoperit

F. CETĂȚILE PONORULUI
1. Cheile Văii Cetăților
2. Cetățile Ponorului
3. Avenul din Cetăți
4. Peștera de la Căput

G. VALEA GALBENĂ
1. Avenul de sub Piatra Galbenă
2. Ghețarul Focul Viu
3. Poiana Florilor
4. Peștera de la Vîrseci
5. Cheile Galbenei
6. Izbucul Galbenei
7. Tunelul din chei

H. GROAPA RUGINOASA
1. Groapa Ruginoasa

CHEI — PEȘTERI — AVENURI — PONOARE ÎN AFARA CIRCUITELOR TURISTICE

1. Peștera Onceasa
2. Peștera Alunului Mic
3. Cascada Bohodei
4. Avenurile din Vărășoaia
5. Peștera din Padiș
6. Cheile Boga
7. Cascada Bulbuci
8. Cheile Bulbuci
9. Cheile Jgheabului
10. Izbucul Păulești
11. Avenul Borțig
12. Ponorul Barsa Cohanului
13. Ponoarele din Valea Luncșoarei
14. Cheile Luncșoarei
15. Avenul de la Așchie
16. Peștera de la Gard
17. Peștera din Cheile Gîrdei
18. Cheile Gîrdișoarei
19. Cantonul silvic Padiș
20. Cantonul silvic Bulz
21. Cantonul silvic Aleu

(continuare din pag. 15)

un pilon ascuțit și ieșim la puntea de peste Someșul Cald. (De aici urmînd aval pe Someș 100 metri întîlnim capul șoselei forestiere ce ajunge la Ic Ponor după 9 kilometri.)

În continuare urcăm versantul stîng al văii, pe la gura unei peșteri și ajungem pe întinsele grohotișuri de la baza peretului de calcar din Cuciulata. În urcușuri și coborîșuri ușoare, ieșim la o rarișteade pădure instalată pe un loc plat, unde din circuit se desprind spre stînga două derivații importante. Prima ne conduce jos în canionul Someșului Cald, în locul unde pîrîul Moloh se aruncă în cascade spre firul văii; a doua derivație ne scoate la un balcon suspendat, situat deasupra despicăturii cascadei Moloh.

In continuare ceva mai jos marcajul se bifurcă: la dreapta merge varianta spre Piatra Arsă, la stînga cea pe care o vom urma. Ea iese, după un coboriș prelung, la derivația spre peștera Tunelul Mic (din valea Alunul Mic). Reveniți la circuit, coborîm în valea Alunul Mic (pe punct roșu simplu) o traversăm și trecînd o mică muchie coborîm în valea Someșului Cald la vechiul stăvilar unde închidem bucla Circuitului Cheilor Someșului Cald. Spre Padiș se urmează amonte prin poiana Rădesei, apoi pe deasupra Cetății se coboară la varianta ce duce în poiana Vărășoaia.

Circuitul Cetăților Ponorului — cel mai spectaculos monument natural din cuprinsul munților Apuseni. Cetățile Ponorului sînt situate la sud-vest de cabana Padiș. Accesul și circuitul propriu-zis sînt marcate cu punct albastru. Poteca (marcată și cu semnele punct galben, cruce galbenă și triunghi roșu) pleacă de lîngă valea Gîrjoabei ce curge pe la baza abruptului nordic al vîrfului Biserica Moțului. După 30 de minute de mers, timp în care străbatem o depresiune prelungă, punctul albastru (și cel galben) se ramifică; aici începe circuitul propriu-zis.

Parcurgem ramura din stînga în urcuș ușor la o șa, punct în care se desprinde spre stînga marcajul cruce galbenă (ce duce la Lumea Pierdută); coborîm pe dreapta pîrîului Brădețanului pînă la valea Ponorului, ce pornește din dreapta noastră dintr-un puternic izbuc vizitabil pe o derivație în amonte, de 280 metri. Reveniți la circuit urmăm aval cursul meandrat al văii Ponorului pînă la ponoarele în care se pierde apa. Din spatele ponoarelor urcăm lin și coborîm apoi la o șosea forestieră care are aici un larg loc de refugiu. Automobiliștii pot ajunge aici urmînd de la cabana Padiș, șoseaua la șaua Bălăleasa, apoi la stînga pe ramificație. Șoseaua coboară pînă în fața cantonului silvic Ponor, iar după un kilometru trece pe la locul de refugiu; se scurtează astfel 9 kilometri de drum.

După traversarea șoselei coborîm prin pădurea înaltă de rășinoase pînă la o dolină în care punctul galben se desface la stînga. Semnele noastre ne coboară pe o porțiune dificilă de traseu spre firul văii Cetăților pînă sub un impresionant portal înalt de 70 de metri. În fața portalului valea, de obicei seacă, se înfundă formînd dolina I. Aici se aude vuietul apei ce iese dintr-o galerie pentru o clipă, ca apoi să intre printr-o cascadă în catacombele Cetăților. Pe sub portal, pe grohotiș, pe derivație, se vizitează dolina II, înconjurată de pereți enormi ce formează un cilindru de piatră; sus este aninat balconul II pe la care vom trece la întoarcere.

Revenim la marcaj și urcăm, ajutați pe porțiunile dificile de o scară de lemn, în șaua din stînga portalului. Ea desparte dolina I de dolina III, pe fundul căreia vom coborî și vom ajunge, traversînd un grohotiș, la gura neagră a unei peșteri; o putem vizita fără pericole coborînd abrupt pe grohotișul instabil, pierzînd treptat din înălțime și din lumină, pînă la cursul subteran al apei Cetăților. La ape normale, cînd valea Cetăților e seacă, putem merge în amonte (fără lămpi de iluminat) printr-o galerie enormă luminată de o spărtură în peretele din stînga. Galeria ne scoate la cascada de sub portal. După escaladarea cascadei, care se face prin stînga, ieșim iar în dolina I și apoi în III de unde continuăm circuitul. Dacă nu urmăm apa, urcăm din nou grohotișul și continuăm traseul de la gura peșterii. Urcăm din greu 20 de minute pînă la racordul cu punctul galben. Comun cu acest marcaj mergem spre dreapta, pe buza dolinei III, ne despărțim iar de el (reținеți punctul deoarece de aici vom descrie Circuitul văii Galbena) și ajungem la balconul I situat deasupra peretelui de 200 metri al dolinei III. După 5 minute, o derivație ne duce la balconul II, de pe buza dolinei II. Părăsind balconul, vizitarea principalului obiectiv s-a terminat. Drumul de întoarcere ne poartă prin versantul drept al văii Cetăților, la șoseaua forestieră, unde intră în traseu și punctul galben. Locul de refugiu se află în dreapta noastră la cîteva sute de metri. Marcajul urmează prin stînga, trece prin fața cantonului silvic Ponor și urcă puternic pentru ca apoi să coboare ușor racordîndu-se cu ramura pe care am intrat în circuit. Circuitul Cetăților Ponorului durează 6 ore și măsoară 12 kilometri.

Îl începem de la ultima despărțire a circuitelor marcate cu punct albastru și galben (loc situat pe buza dolinei III a Cetăților Ponorului, semnalat în traseul precedent). Poteca spre Galbena urcă continuu 40 de minute pînă la o creastă, după care coboară la o derivație spre dreapta, derivație ce ne conduce în cîteva minute la gura avenului din Borțig. După derivație coborîm puternic 40 minute pînă la un drum lat ce-l vom urma puțin spre dreapta apoi îl vom părăsi coborînd la o creastă puțin pronunțată. Aici poteca se lărgește treptat, tentîndu-ne să o urmăm mai departe, cu toate că pe circa 200 metri ea nu este marcată. Vom fi deci atenți să observăm săgeata de pe un pom care ne conduce spre stînga — 10 minute de coboriș — la Izbucul Galbenei.

Prin izbuc iese întregul rîu subteran ce curge prin Cetățile Ponorului. De la izbuc traversăm apa între lacul care formează izbucul și cascada din aval de el și urmăm versantul stîng al văii Galbena. Trecem pe la o derivație ce duce aproape de firul apei și urcăm ușor o brînă de unde se văd sus, pe celălalt versant, balcoanele suspendate pe la care vom trece. Urmează un coboriș abrupt asigurat cu un cablu ce ne scoate jos aproape la fir. Din acest punct se vede cursul văii Galbena care intră într-o peșteră. O derivație ne conduce spre dreapta la gura acestei peșteri. Marcajul circuitului ne îndreaptă la o a doua gură de peșteră de unde coboară pe o scară de lemn la baza unei cascade. Vechiul marcaj pătrundea prin peșteră, urmînd peretele stîng în care sînt prinse cabluri metalice și ieșea la buza cascadei, unde se strecoară pe lîngă peretele din stînga pînă jos la firul văii. Parcurgerea tunelului necesită lanternă.

De la piciorul cascadei continuăm pe stînga, traversăm valea în versantul drept și urcăm puternic timp de 45 minute pînă ieșim la o derivație cu marcaj dublu ce duce la dreapta la un balcon de brînă suspendat la 100 metri deasupra văii. Reveniți de la balcon, urcăm ușor, ocolind prin stînga prăpăstii amețitoare. După cîteva minute ajungem la derivația celui de al doilea balcon. De aici ieșim curînd la poteca lată părăsită în momentul cînd am coborît la Izbucul Galbenii. Pe ea în coboriș, intrăm la capătul sudic al Poienii Florilor și traversînd poienile ajungem la un mic izbuc alături de care se află un stîlp indicator.

Împreună cu marcajul bandă roșie urcăm prin poiană pe lîngă casele locuite numai în perioada strîngerii fînului. Traversăm două pîraie și urcăm prelung partea de sus a poienii. În pădure panta crește devenind obositoare. După 450 metri diferență de nivel calvarul se termină la o poieniță în care se află o scurtă derivație (marcată cu roșu), care ne duce la peștera Focul Viu pardosită cu gheață. În continuare marcajul nostru se desparte de banda roșie făcînd o abatere pe la Piatra Galbenei. Ocolul poate fi evitat pentru economie de timp, prin continuarea pe marcajul bandă roșie. De altfel după 5 minute ne întîlnim cu punctul galben care vine din dreapta; ambele merg prin rarișteade pădure, lin, apoi în urcuș prelung avînd în stînga Groapa de la Barsa. După cîteva sute de metri ne despărțim de banda roșie și coborîm la dreapta la șoseaua forestieră unde întîlnim punctul albastru ce vine de la Cetățile Ponorului. Împreună cu el trecem prin fața cantonului silvic Ponor și urcăm la cabana Padiș.

Cabana Padiș — Lumea Pierdută. Traseul este marcat cu semnul cruce galbenă și conduce turiștii după circa 7 kilometri la gura avenului Gemănata și la gura avenului Negru. De la cabana Padiș se merge în comun cu circuitele descrise mai sus pînă în șaua de la obîrșia văii Brădețanului. Aici urmăm la stînga prin pădure, de-a coasta, în coboriș lin pînă la o șa de unde coborîm în valea Izvorul Ursului. Traversăm valea și drumul rudimentar de tractoare și ajungem în malul stîng la izbucul Izvorul Ursului. De la izbuc urmăm versantul stîng și continuăm sus pe plat spre stînga pe o potecă vagă urmînd cu strictețe semnele de marcaj. După mai bine de 800 de metri în stînga apare gura enormă a avenului Gemănata adînc de 60 metri; el coboară la cursul subteran ce iese la Izbucul Ursului. În continuare urcăm lin, apoi pe o pantă scurtă ceva mai accentuat, pînă la deschiderea avenului Negru, puț vertical adînc de 108 metri ce răzbate la cursul subteran al Gemănatei. De la avenul Negru recomandăm întoarcerea la cabana Padiș pe același drum.

Cei ce au timp pot vizita la întoarcere și **peștera de la Căput.** De la Izbucul Ursului, urmăm drumul de tractoare aval circa un kilometru pînă la cabana forestieră; aici în dreapta noastră valea se termină brusc la gura peșterii (marcată cu o derivație triunghi roșu). Interiorul peșterii este inaccesibil din cauza cîtorva săritori. Portalul și porțiunea de la intrare cu tavanul suspendat merită deplasarea pînă aici. În continuare urmînd marcajul triunghi roșu prin spatele peșterii urcăm la o șa de unde de-a coasta ajungem la valea Ponorului de lîngă Izbucul Ponor (vezi Circuitul Cetăților Ponorului).

Peștera Șura Boghii. Poteca marcată cu punct roșu cerc galben care duce la peșteră începe de lîngă cantonul silvic Padiș, de la fîntîna acestuia. Ea urcă la început prin poiană, intră în pădure și ajunge la o bifurcare. Mergem pe ramura din dreapta pînă la o plantație după care ajungem la o a doua ramificație. Urcăm spre stînga și apoi începem coborîșul pînă la o brînă cu vedere largă asupra văii Crișul Pietros. De la brînă ținem stînga în coboriș pînă la un alt loc îngust, periculos, de unde se văd pereții Boghii. Reîntorși în marcaj, coborîm la stînga pe sub rupturi pînă la gura peșterii situată la altitudinea de 1300 metri.

Ghețarul de la Scărișoara. Este situat în apropierea cabanei Scărișoara la 1,3 kilometri vest. Drumul de acces la Ghețar, marcat cu punct roșu, urmează la început șoseaua spre Ursoaia în comun cu marcajele bandă albastră, bandă roșie și triunghi roșu. În fața casei paznicului de la Ghețar cotim la stînga pe o uliță despărțindu-ne de șosea și de marcajele bandă albastră și bandă roșie; urcăm puțin prin pădure pînă la o poieniță în care este ridicat un foișor de lemn. Continuăm drumul cîteva minute și ne despărțim de poteca marcată cu triunghi roșu ce duce în comuna Arieșeni. De aici cotim la dreapta și ajungem la gura largă a avenului în care coborîm ajutați de scări și balustrade pînă la poarta de închidere a accesului în peșteră. Mai departe însoțiți de paznicul Ghețarului coborîm pînă jos pe pardoseala de gheață a peșterii. Ne aflăm într-o sală imensă lungă de 45 metri și înaltă de 20 metri; cîteva coloane de gheață ajung pînă în tavan. În stînga și dreapta noastră se deschid prăpăstiile pe care se coboară la etajul inferior (declarat rezervație științifică), inaccesibil turiștilor.

Vizitarea Ghețarului se face urmînd prin mijlocul sălii și apoi puțin la dreapta; în această zonă planșeul de gheață coboară pînă într-o sală largă cu tavanul boltit, denumită Biserica, ornată cu sumedenie de stalagmite de gheață de cele mai diferite forme.

TRASEE TURISTICE ÎN MUNȚII BIHOR VLĂDEASA

Tîrgoviște în lumină și sunet

Seară de 13 mai 1972...

Seară cu lună..,

Renumita Curte Domnească din Tîrgoviște se însuflețește ca printr-o magie...

Printre ruinele Casei Domnești în care doar liniștea pioasă a locuit un răstimp, se plimbă o lumină caldă și încăperile se umplu de vocile stăpînilor adormiți întru Domnul de atîtea veacuri.

Pietrele ocrotite de ierburi blajine încep să emită ecouri: sînt pașii călărașilor care vin sau pleacă la bătălie.

Pe zidurile de incintă, pe turnurile de apărare fulgeră umbre cu zale și sulițe.

Biserica Domnească amorțită de îndelungată tăcere, începe să geamă de rugăciunile Doamnei Stanca și ale femeilor din cetate.

Iar în Turnul Chindiei străjerii lui Vlad Țepeș se întrec să urce cele 120 de trepte, pentru a scruta prin apele lunii, ivirea cotropitorilor și a le pregăti pedeapsa...

Vocile străbunilor te impresoară... Credința lor în propășirea neamului te cutremură... Sacrificiul întregii lor ființe pe altarul de pămînt roditor al patriei te face să te întrebi pe tine însuți cu ce meriți această moștenire copleșitoare, pămîntul acesta bogat și liber, rodul nesfîrșitelor lor nopți de veghe și încrîncenare, de neîntreruptă bătălie cu dușmanul, cu trădătorii...

Te cuprinde dintr-odată sfiala să calci pe pietrele care au răsunat sub pașii lor, să atingi zidurile care au absorbit cuvintele lor, să amesteci umbra ta cu umbrele lor mărețe, să stai liniștit în mijlocul tumultului unei plecări la bătălie... Îți vine să te rogi să te ia cu ei, să te azvîrli pe cal, să te contopești cu oastea în cavalcadă nebună, să gonești zile și nopți pe drumuri nesfîrșite pe cîmpiile țării, prin apele cîntătoare, prin codri...

Dar iată că, după apoteoză, sunetele scad, se sting... Luminile se micșorează ca făcliile străjerilor care și-au sfîrșit veghea și dispar.

Te cauți buimăcit ca să te regăsești în contemporaneitate un alt om, un om necunoscut ție pînă azi, un om care simte în bătaia aprigă a inimii pulsațiile sîngelui fierbinte al strămoșilor reînviați pentru o noapte și care au dispărut ca printr-o magie la al treilea cîntat de cocoși.

Dar nu a fost la mijloc nici o magie!

Nu a fost altceva decît un spectacol de sunet și lumină, spectacol de neuitat a carui singură scădere este lipsa de frecvență, de periodicitate și de popularizare care să îl situeze alături de spectacolele similare de la Piramide sau de la Castelele medievale din Valea Loirei ori a Rinului.

ANGELA CHIUARU

alpină

FESTIVAL FOLCLORIC TIMIȘAN

Din Periam, Dudeștii Vechi, Teremia Mare din Ciacova, Darova, Tomești, Victor-Vlad-Delamarina și din alte localități ale văilor Mureșului, Begheiului și Timișului și-au dat întîlnire la Timișoara pasionații emisari ai artei populare din cel mai mare județ al țării. Români, germani, maghiari, sîrbi și bulgari au adus în orașul de pe Bega frumusețea costumelor, a cîntecelor și dansurilor, a străvechilor lor obiceiuri și datini. Timp de o săptămînă s-au dansat sorocuri și lendlere, polci și ardelene, ceardașuri și kolo-uri, s-au auzit ritmuri și melodii. Aproape 2000 de participanți — cele mai bune echipe de artiști amatori — au sărbătorit acest sfîrșit de primăvară cu frumoasele lor tradiții, unele dintre ele vechi de secole. Au avut loc conferințe, au fost prezentate vernisaje ale unor originale expoziții de covoare, de fotografii și discuri cu muzică populară, de culegeri de folclor. Pentru prima dată au participat și vestiții călăreți din Izvin care au deschis alaiul portului popular.

Aflat la a doua ediție a sa, Festivalul folclorului timișan *se conturează ca o nouă și strălucitoare tradiție a șesului bănățean.*

ÎN ATENȚIA AMATORILOR ALPINIȘTI

Secția de turism-alpinism a **Asociației sportive «Sănătatea»** organizează mai multe **excursii de inițiere alpină** în masivul Bucegi, după următorul program:

• 9 iulie — Colțul Gălbinenelor • 30 iulie — Hornul Ascuns • 13 august — Bucșoiul • 27 august — Valea Seacă a Caraimanului • 10 septembrie — Valea Rîpa Zăpezii.

Informații suplimentare se pot obține la sediul asociației (telefon 15.52.49). Înscrierile la excursii trebuie făcute cu cel puțin 10 zile înaintea datei respective.

DOUĂ TRASEE TURISTICE ÎN CHEILE TURZII

Creasta Ascuțită din Turnul Ascuțit gradul V—A_1

GENERALITĂȚI: Cheile Turzii sînt situate la periferia munților Apuseni, peisajul amintind mai curînd podișul Dobrogei. Coborînd însă în chei, imaginea se schimbă brusc. Din vegetația bogată, caracteristică, a rezervației naturale cresc stînci verticale de calcar, turnuri, creste și pereți, brîuri înflorate, grote și surplombe galbene. Această lume de piatră a devenit regiunea preferată a cățărătorilor clujeni, care au trasat aici peste 40 de «drumuri» de gradul II—V, unele cu pasaje artificiale A_1—A_2.

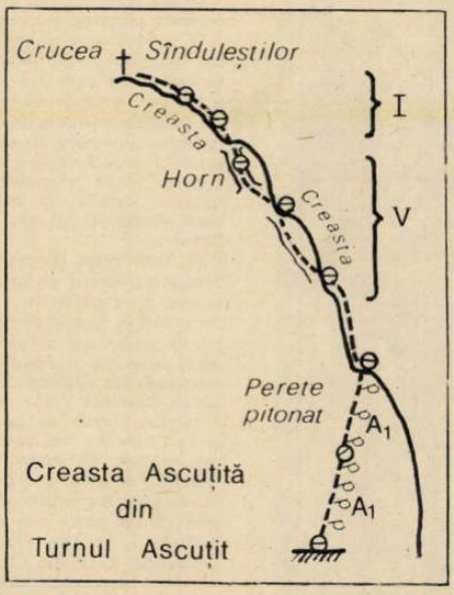

PUNCT DE PLECARE: este (pentru cei veniți cu trenul) Cîmpia Turzii, legată cu o linie de autobuze de orașul Turda.
BAZA este cabana Cheile Turzii, situată într-o vastă poiană bună pentru camping, la 8 kilometri de Turda (drum accesibil automobiliștilor).

ACCESUL se face pe poteca ce șerpuiește prin chei, de-a lungul pîrîului Hășdate, pe care-l trece pe 5 poduri. După cel de-al treilea pod defilăm prin fața Peretelui Uriaș, Peretelui Porumbeilor, arcadei enorme a Hiliodului și a Turnului Ascuțit, aflate pe malul opus (stîng). Pentru a intra în traseu trebuie să trecem pîrîul. Stînd pe șuvoiul de grohotiș, vedem în peretele nord-vestic al Turnului Ascuțit pitoanele din primele lungimi de coardă ale traseului căutat.

TRASEUL. Primele două lungimi de coardă sînt artificiale (gradul A_1) pitoanele existente formînd o veritabilă scară în stînca solidă a peretelui. În continuare, următoarele 6 lungimi urmăresc creasta accidentată a turnului, oferindu-ne o frumoasă probă de cățărătură liberă (gradul V).

Pe alocuri însă stînca este destul de friabilă.

COBORÎREA. Traseul ne scoate pe platoul arid la Crucea Sînduleștilor, de unde se coboară la liber, de-a lungul unui vîlcel cu grohotiș, la baza traseului.

MATERIALE NECESARE: două corzi de 40 metri, 20 carabiniere, 2—3 pitoane.

TIMP NECESAR: de la cabană la baza traseului 30 minute: traseul propriu-zis, 2—3 ore.

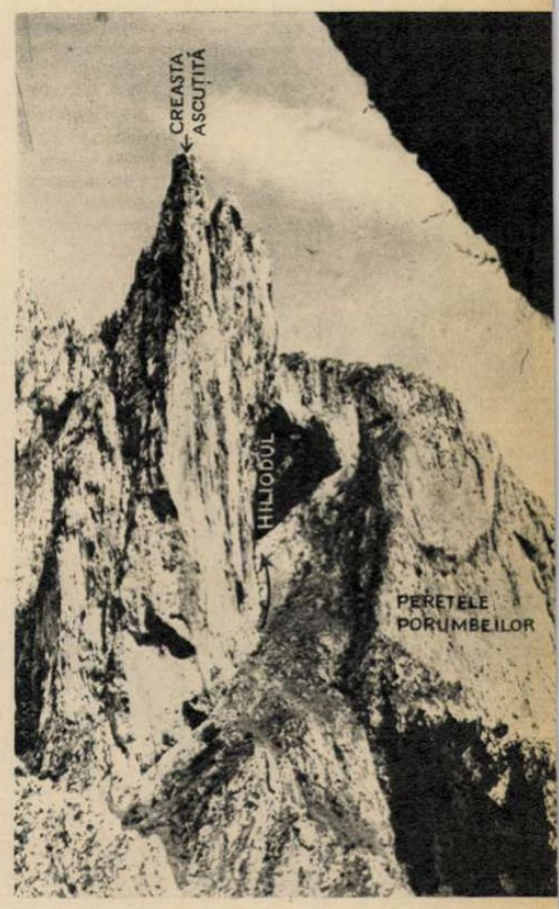

Foto: Emilian Cristea

HILIODUL gradul II

Generalități: punctul de plecare, baza și accesul sînt aceleași ca și pentru Creasta Ascuțită. Traseul se remarcă prin originalitatea lui.

Traseul. De la baza peretelui se urcă în cățărare liberă, văzîndu-se marea arcadă a Hiliodului (Coșul lui Hili, de numele căruia se leagă o legendă). Sub arcadă, traseul formează un S marcat cu 3—4 pitoane de asigurare. Roca este acoperită de guano, produs al nenumăratelor generații de porumbei sălbatici care și-au avut cuibul aici și ai căror strănepoți se rotesc acum gălăgioși deasupra noastră. Ultimele lungimi de coardă ne scot la crucea Sînduleștilor ridicată de săteni pe un punct mai înalt al platoului.

Coborîrea se face pe vîlcelul cu grohotiș, din nordul Turnului Ascuțit, la baza traseului «Creasta Ascuțită».

Materiale necesare: 1 coardă de 40 metri, 4 carabiniere, 2—3 pitoane.

Timp necesar pentru traseul propriu-zis: 1 oră.

W. KARGEL

E prematur, firește, să vorbești despre activitatea unui club care există de-abia de vreo trei luni. Dar, într-un fel sau altul, cititorii ne întreabă insistent...

Ce mai fac „Amicii munților" din Sibiu?

— Ecoul a fost și la noi destul de vibrant — ne asigură tovarășul **DUMITRU NICULESCU, președintele clubului.** Scrisori de peste tot: din Craiova, Sighișoara, din București. De la Brașov, ne-a sosit un delegat special... Cereri de înscriere, «consultații» pentru înființarea unor cluburi asemănătoare și în alte localități ale țării și firește peste 150 de cereri primite din Sibiu și Cisnădie. Vîrsta membrilor clubului evoluează de la 13 la 65 de ani; ocupațiile sînt extrem de diverse — muncitori, școlari, tehnicieni, geografi, ingineri, muzeografi; drumeți experimentați sau drumeți începători.

Am primit, putem spune, numeroase dovezi de încredere și simpatie. Printre primii semnatari ai cererilor de înscriere se numără membrii echipei Salvamont din Sibiu, condusă de Toma Boerescu (toți — alpiniști și schiori încercați); maestrul emerit al sportului Emilian Cristea și profesorul Virgil Ludu din Brașov, cunoscut activist pe tărîmul turismului, sînt, la rîndul lor, prieteni și susținători activi ai clubului nostru.

Amicii munților și-au început deci activitatea. În cinstea Semicentenarului U.T.C., membrii clubului au montat o placă comemorativă pe Vîrful Bătrîna. Am făcut, apoi, drumeții la Rășinari — Prislop, la Brădet; o excursie mai dificilă a urmat traseul Negoi-Bărcaci.

Evident, avem și o serie de proiecte. Vom începe cu marcarea unor trasee de drumeție: poteca ce duce spre Păltiniș și cărarea pitorească ce leagă Sibiul de satul Cisnădioara.

Vom deschide noi drumuri de la Păltiniș spre Gîtul Berbecului (munții Cibinului) și vom croi scurtături între valea Cocoriciu și vîrful Surul, între vîrfurile Șerbota și Negoiul (munții Făgăraș). Sub șaua Puha, în așa-numitul «rai al schiorilor», vom amplasa primul refugiu pe care membrii clubului l-au proiectat și îl vor construi prin muncă patriotică.

Foto: Emilian Cristea

Cu Emilian Cristea în

hăghimaș

UN MASIV CARE-ȘI AȘTEAPTĂ DRUMEȚII

Fără să aibă măreția Meridionalilor, Carpații Răsăriteni adăpostesc zone de mare interes turistic, amatorii mersului pe jos găsind aici poteci turistice marcate, iar alpiniștii trasee prevăzute cu pitoane, unele ușoare, altele extrem de dificile. Ce putem spune, de exemplu de frumusețea Rarăului, de sălbăticia atrăgătoare a Călimanilor sau de varietatea formelor de relief ale răsfățatului Ceahlău, învesmîntat de scriitori cu legende pline de fantezie?

O regiune mai tînără ca acestea în ale drumeției, dar astăzi mult mai vizitată, ni se pare a fi *zona masivului Hăghimaș* în cuprinsul căruia apele au dăltuit numeroase chei, iar muntele, printr-o alunecare masivă de teren, produsă în anul 1837, a zăgăzuit apele a patru pîraie, inundînd aproape 12 hectare, formînd un minunat lac de baraj, denumit din anul 1936 «Lacul Roșu».

O vastă rețea de marcaje turistice conduce drumeții, pe poteci bine întreținute, spre obiective ce și le pot programa în funcție de timpul disponibil. O ascensiune pe vîrful Ucigașului ne dă prilejul să privim de sus tălăzuirea munților, din mijlocul cărora se ridică semeț Ceahlăul. Alt drum conduce la misteriosul aven de pe vîrful Licaș, unde, cu ani în urmă, cu scări și frînghii, am coborît 90 metri, ajungînd pe ghețarul cuibărit în fundul lui. Alte marcaje ne poartă, prin păduri și rarișt, prin văi sau peste creste, spre Cheile Bicăjelului, La Trei Fîntîni, pe vîrful Ciofranca, la Piatra Singuratică sau pe vîrful Nașcalat în valea Trotușului.

Dacă ne hotărîm să urmăm cursul pîrîului Bicaz, născut din prisosul de ape ale Lacului Roșu, vom admira măreția neasemuită a cheilor Bicazului. În porțiunea centrală a acestora pătrundem în zona denumită Polițele Bardosului, unde frumusețea peisajului este dominată de Piatra Altarului sau Turnul Bardosului. În pereții acestui turn impunător s-au stabilit cîteva trasee alpine, unele ușor accesibile, care permit celor ce posedă materiale tehnice (2 frînghii a 40 metri, 10 carabiniere, scărițe), să ajungă pe vîrf, unde priveliștea corespunzătoare a Cheilor Bicazului, a văii Bicăjelului, a întregului masiv Hăghimaș ca și fotografiile făcute dintr-un unghi deosebit le vor răsplăti efortul.

Mai jos de cabana Cheile Bicazului, după ce trecem printr-un tunel și **coborîm marea serpentină a soselei**, ajungem la confluența Bicăjelului cu Bicazul în zona denumită Gîtul Iadului, unde în pereții atît de amenințători vin să-și îndeplinească norma de maestru al sportului alpiniștii care aspiră la acest titlu.

Frumusețea odihnitoare a Lacului Roșu și măreția Cheilor Bicazului, lupta înverșunată a apelor Bicăjelului la trecerea lor prin chei, sălbăticia priveliștii din Cheile Lapoșului, sentimentul de admirație pentru turnurile albe ale Pietrei Singuratice de la izvoarele Oltului, varietatea peisajului prin care ne poartă cele 30 de trasee turistice marcate, aspectul impresionant al pereților **pe care s-au stabilit 32 de trasee alpine**, în sfîrșit sunetul prelung al buciumelor din cătunele de pe valea Bicăjelului ori de la sălașele de pe Bărnad, înginate la infinit de ecou, reprezintă numai o parte din patrimoniul de frumuseți turistice alpine și de folclor ale acestei regiuni, unde natura a făcut risipă de frumos.

În afara căilor de acces modernizate, putem ajunge la Lacul Roșu și de-a lungul potecilor turistice marcate care încep de la halta C.F.R. Trotuș, stațiunea climaterică Izvorul Mureș, orașul minier Bălan, de la Ghiorghieni sau din comuna Hagota, situată pe valea Putnei.

5 ITINERARE ÎN R.D.G.

În cursul lunilor august și septembrie 1972, ONT Carpați organizează excursii pe cinci itinerare în Republica Democrată Germană. Confortabile vagoane de clasa I ale Balt-Orient-Expresului sau moderne avioane BAC ale TAROM-ului asigură turiștilor condiții optime de parcurgere a distanțelor București-Berlin, după care cele cinci itinerare oferă popasuri și vizite deosebit de atractive. Reținem astfel **o excursie de 8 zile pe itinerarul Berlin-Potsdam-Leipzig-Weimar-Dresda-Berlin.** Plecările din București vor avea loc cu avioane BAC în zilele de 20 și 27 august, 10, 17 și 24 septembrie. Aceste excursii oferă participanților, printre altele, agreabile plimbări cu elegantele nave din Weisse Flotte, vizitarea vestitului castel Sans-Souci și a Palatului Cecilienhof din Potsdam, o imaginară călătorie prin rezervațiile naturale ale tuturor continentelor prilejuită de tablourile vii întîlnite în grădina zoologică din Leipzig, popasuri de neuitat în casele memoriale

une TURISTUL DISPUNE

O.J.T. ALBA

Oficiul județean de turism ALBA organizează **excursii cu durată diferită, pe trasee variate.**

LA SFÎRȘIT DE SĂPTĂMÎNĂ

• Nimerit prilej de odihnă, ori drumeție în zonele pitorești din jurul cabanelor Oașa, Prislop, Scărișoara, Rîmeți, Sloboda, Cheile Turzii, Someșul Rece, Băișoara.

• Cunoașterea stațiunilor Ocna Mare, Miercurea Băi, Geoagiu Băi, Ocna Sibiului.

CU PRILEJUL UNOR MANIFESTĂRI CULTURAL-SPORTIVE

• Excursii în orașele și zonele turistice apropiate: Cluj, Sibiu, Deva-Hunedoara, Simeria — Hațeg — Sarmizegetusa, Arad — Timișoara, Brașov — Poiana Brașov.

EXCURSII DE 3 ZILE

• **Alba Iulia — Aiud** (muzeul de științe naturale, cetatea cu 9 turnuri — secolul XV) — **Turda** (monumentele orașului, băile) — **Cluj** (grădina botanică, muzeu etnografic, monumente istorice și de artă) — **Ciucea** (casa memorială «Octavian Goga») — **Oradea** (muzeul de istorie, cetatea medievală) — **Băile Felix** (baie, plajă) — **Arad** (turul orașului) — **Timișoara** (Muzeul Huniazilor, monumente istorice, pădurea Verde) — **Lugoj** (turul orașului) — **Caransebeș — Sarmizegetusa** (muzeu, ruinele amfiteatrului și ale așezării romane), **Hațeg** (rezervația de zimbri) — **Simeria** (parcul dendrologic) — **Orăștie** (Muzeu etnografic) — **Sebeș** (muzeu, biserica și urmele cetății medievale) — **Lancrăm** (mormîntul lui Lucian Blaga) — **Alba Iulia.**

Cazările vor fi asigurate la campingul «1 Mai» și în Timișoara.

Plecări în zilele de 28 iulie, 5 august, 19 august.

Prețul: 350 lei

• **Alba Iulia — Simeria — Hațeg — Sarmizegetusa — Caransebeș — Băile Herculane** (băile vechi, relicve romane) — **Orșova — Porțile de Fier** (complexul hidroenergetic și de navigație) — **Drobeta Turnu Severin** (urmele castrului Drobeta și ale podului antic peste Dunăre, ale cetății medievale, muzeul de arheologie, insula Simian) — **Strehaia** (mănăstirea și urmele palatului medieval) — **Tîrgu Jiu** (operele lui Brâncuși, casa memorială «Ecaterina Teodoroiu») — **peștera Muierii** — mănăstirea **Horezu** (artă brîncovenească) — mănăstirea **Govora** — **Rîmnicu Vîlcea** (ansamblul episcopal, dealul Cetățuia, casa memorială «Anton Pann») — **Călimănești-Căciulata** (vizitarea stațiunii) — mănăstirea **Cozia — Sibiu** (turul orașului, muzeul Brukenthal, parcul zoo și cel al tehnicii populare din Dumbravă) — **Rășinari** (muzeu, casa natală a lui Octavian Goga) — **Sebeș — Lancrăm — Alba Iulia.**

Cazările vor fi asigurate la Drobeta Turnu Severin și Rîmnicu Vîlcea.

Plecări în zilele de 8 iulie, 22 iulie, 14 octombrie, 28 octombrie. **Prețul:** 320 lei.

• **Alba Iulia — Sibiu** — mănăstirea **Cozia — Călimănești — Rîmnicu Vîlcea — Curtea de Argeș** (fostă reședință domnească, monumente istorice și de arhitectură) — **Vidraru** (barajul și hidrocentrala de pe Argeș) — **Pitești** (monumente, parcul Trivale) — **Golești** (fostul conac al familiei Golescu, muzeu etnografic) — **București** (turul orașului) — **Ploiești — muzeul Doftana — Sinaia** (mănăstirea, castelul Peleș) — **Predeal — Brașov** (biserica Neagră, Casa Sfatului, muzeu) — **Făgăraș** (muzeu de istorie, cetate medievală) — **Sibiu — Alba Iulia.**

Cazările vor fi asigurate în București și Sinaia.

Plecări în zilele de 22 iulie, 22 august, 9 septembrie, 7 octombrie. **Prețul:** 340 lei.

EXCURSII DE 4 ZILE

• **Alba Iulia — Teiuș** (biserica ridicată de Iancu de Hunedoara în anul 1449) — **Blaj** (cîmpia Libertății, teiul lui Eminescu de pe dealul Gherghelău) — **Ocna Mare** (salina, băile sărate) — **Aiud — Cheile Rîmețului — Rîmetea** (muzeu etnografic) — **Sălciua** (peștera «Huda lui Păpară») — **Lupșa** (unul din primele muzee sătești din țară, biserica ridicată în anul 1421) —

FORMULE DE EXCURSII

— **Cîmpeni** (case memoriale ale personalităților revoluționare de la 1784 și 1848) — **Scărișoara** (peștera și ghețarul) — **Avram Iancu** (casa memorială «Avram Iancu») — **Roșia Montană** (exploatări miniere antice, Detunatele — monument al naturii) — **Abrud** (monumente de arhitectură, case vechi din lemn) — **Sebeș — Uzina metalurgică Cugir** (mașini de cusut, de spălat rufe) — cabana **Oașa** (Valea Frumoasei descrisă de Sadoveanu) — **Sebeș — Alba Iulia.**

Cazările vor fi asigurate la Aiud, cabana Scărișoara și motelul «Dacia» (Sebeș).

Plecările — la data de 10 a fiecărei luni, **Prețul** 310 lei.

• «Urme și cetăți daco-romane»: **Alba Iulia — Simeria — Hațeg — Sarmizegetusa — Caransebeș — Lugoj — Timișoara — Băile Herculane — Orșova — Drobeta Turnu Severin — Strehaia — Tîrgu Jiu** — mănăstirea **Lainici — Petroșeni** (localități miniere, vestigii) — cabana **Rusu — Hațeg — Orăștie** (complexul așezărilor Sarmizegetusei dacice) — **Geoagiu Băi — Alba Iulia.**

Cazările vor fi asigurate la Timișoara, Drobeta Turnu Severin și cabana Rusu.

Plecările în zilele de 14 iulie, 4 august, 8 septembrie, 20 octombrie. **Prețul:** 420 lei.

• Munții Apuseni — istorie și legendă»: **Alba Iulia — Aiud — Cheile Runcului — Sălciua — Lupșa — Cîmpeni — Cărpiniș** (satul în care s-a născut Ioan Oargă-Cloșca) — **Roșia Montană — Abrud — Cîmpeni — Avram Iancu — Cabana Scărișoara — orașul dr. Petru Groza** (centru industrial) — **Țebea** («gorunul lui Horia», mormîntul lui Avram Iancu) — **Brad** (centru minier) — **Deva** (muzeu de arheologie, monumente arhitectonice, dealul cetății — rezervație naturală, urmele cetății) — **Hunedoara** (combinat siderurgic, castelul medieval al Corvinilor) — **Simeria — Geoagiu Băi — Aurel Vlaicu** (fostul Binținți, casa memorială) — **Sebeș — Alba Iulia.**

Cazările vor fi asigurate la Cîmpeni, cabana Scărișoara și Hunedoara.

Plecări în zilele de 7 iulie, 14 iulie, 25 august, 6 octombrie. **Prețul:** 320 lei.

EXCURSII DE 5 ZILE

• **Alba Iulia — Sibiu** — mănăstirea **Cozia — Rîmnicu Vîlcea — Pitești — Golești — București — Constanța** (muzeu arheologic, mozaicul roman, moscheea Mare, plajă) — **turul litoralului — Slobozia — Ploiești — muzeul Doftana — Sinaia — Brașov — Făgăraș — Sibiu — Alba Iulia.**

Cazările vor fi asigurate la București, Constanța și Sinaia.

Plecări în zilele de 21 iulie, 28 iulie, 4 august, 25 august. **Prețul:** 540 lei.

* * *

În toate excursiile amintite, transportul se face cu autocarele.

Pentru grupuri compacte de oameni din întreprinderi și instituții, excursiile se pot efectua și la alte date decît cele de mai sus. Totodată, la cererea unor colective de excursioniști se pot organiza călătorii și pe alte trasee, cu programe turistice diferite.

EXCURSII PENTRU ELEVI

Oficiul județean de turism ALBA oferă elevilor numeroase posibilități de cunoaștere a trecutului patriei noastre și realizărilor prezentului, prin organizarea unor excursii pe trasee variate.

1 ZI

• Alba Iulia — **Cluj** (turul orașului) — Alba Iulia. Preț: 34 lei.

• Alba Iulia — **Orăștie** (Sarmizegetusa dacică) — Alba Iulia. Preț: 34 lei.

• Alba Iulia — **Deva** — Hunedoara — Alba Iulia. Preț: 34 lei.

• Alba Iulia — **Sibiu** — Rășinari — Alba Iulia. Preț: 34 lei.

• Alba Iulia — Sebeș — Hațeg — **Sarmizegetusa romană** — Alba Iulia. Preț: 40 lei.

2 ZILE

• Alba Iulia — Sibiu — Făgăraș — **Brașov** — Poiana Brașov — Alba Iulia. Preț 105 lei.

• Alba Iulia — Deva — Lipova (stațiune balneară) — Arad (monumente de arhitectură, muzeu, strand) — **Timișoara** — Alba Iulia Preț: 125 lei.

3 ZILE

• Alba Iulia — Sibiu — mănăstirea Cozia — Rîmnicu Vîlcea — Pitești — **București** — Ploiești — Cîmpina — Doftana — Brașov — Făgăraș — Sibiu — Alba Iulia. Preț: 195 lei.

• Alba Iulia — Simeria — Hațeg — Petroșani — **Tîrgu Jiu** — Rîmnicu Vîlcea — mănăstirea Cozia — Sibiu — Alba Iulia. Preț: 180 lei.

4 ZILE

• Alba Iulia — Turda — Tîrgu Mureș — Sovata — Bicaz — Piatra Neamț — mănăstirile Văratic și Agapia — Tîrgu Neamț — Suceava — mănăstirile Dragomirna — Rădăuți — mănăstirile Putna, Sucevița, Moldovița, Humor, biserica Voroneț — Cîmpulung Moldovenesc — Vatra Dornei — Dej — Cluj — Alba Iulia. Preț: 290 lei.

O.J.T. VÎLCEA

În cursul următoarelor luni, pe cuprinsul județului vor avea loc mai multe manifestări folclorice cultural-artistice, cu care prilej Oficiul nostru își oferă serviciile. Programul manifestărilor este:

• **Govora** (7—9 iulie) — simpozion, expoziție, spectacole de varietăți dedicate stațiunilor de pe valea Oltului • **Titești Perișani** (16 iulie) — festivalul de folclor al Țării Loviștei • **Cabana Topolog** (16 iulie) — «Cînt și joc pe Topolog», dialog artistic între colective vîlcene, argeșene și de pe valea Topologului • **Călimănești** (3–6 august) — al 4-lea festival folcloric interjudețean «Cîntecul Oltului» • **Bistrița-Costești** (15 august) — «Bistriță, apă zglobie», festival folcloric în cadrul tîrgului tradițional.

O.J.T. MUREȘ

În ziua de 2 iulie se va desfășura în comuna Brîncovenești (Mureș) TÎRGUL CIREȘELOR. Deschiderea manifestărilor folclorico-artistice se face cu o paradă a dansului și a portului popular în urma căreia o comisie stabilește «frumoasa tîrgului» (criterii estetice și de frumusețe a costumului popular purtat). În continuare vor avea loc numeroase competiții sportive, dans și joc. Artizanii din împrejurimi își vor etala produsele artistice. Numeroase știne din vecinătate vor pune în vînzare specialități culinare reprezentative.

R.P. CLUB

Oficiul județean de turism ALBA organizează o excursie cicloturistică de 3 zile pe itinerarul: **Alba Iulia — Aiud — Rîmetea — Buru — Ocoliș — Runcu — Baia de Arieș — Lupșa — Cîmpeni — Avram Iancu** (muntele Găina) — **Cîmpeni — Abrud** — punctul forestier **Trîmpoaiele — Izvoarele Ampoiul — Zlatna — Ampoița — Alba Iulia.**

Excursia se va desfășura în zilele de 15—16—17 iulie a.c., în scopul vizitării Tîrgului de la Găina și locurilor de pe traseu legate de viața și activitatea lui Avram Iancu, de la a cărui moarte se împlinește în acest an un secol.

Plecarea va avea loc în dimineața de 15 iulie, iar înapoierea în seara zilei de 17 iulie. Etapele excursiei vor fi: Alba Iulia — Buru — Cîmpeni (130 kilometri); Cîmpeni — muntele Găina — Cîmpeni (40 kilometri); Cîmpeni — Zlatna — Alba Iulie (80 kilometri).

Prețul excursiei este de 95 lei de persoană (cazare, masă). La cerere, OJT Alba poate asigura cazări în orașul Alba Iulia pentru nopțile 14—15 și 17—18 iulie.

Înscrierile pentru această excursie se fac **pînă la 1 iulie,** la sediul OJT Alba — Alba Iulia, str. Ardealului, nr. 3 (telefon 1.12.38 sau 1.11.95), de unde se pot obține și informații suplimentare.

Revista «România Pitorească» va fi prezentă în această excursie cicloturistică cu un reprezentant al său care promite participanților unele surprize.

Goethe, Schiller și Liszt din Weimar; la capătul itinerarului, Dresda renăscută din ruine și tezaurul galeriilor de artă. Întoarcerea la București, o nouă călătorie prin «oceanul aerian» la bordul masivelor aeronave BAC ale

TAROM-ului, Costul informativ al unei asemenea excursii este de 2 800 lei.

Un al doilea itinerar, de 12 zile, înscrie pe parcursul său Praga, Leipzigul, Berlinul și Dresda. Plecările din București sînt programate cu Balt-Orient-Expresul în zilele de 2, 3, 4, 5 și 6 septembrie. Obiectivul principal al acestor excursii îl constituie tradiționalul Tîrg de toamnă din Leipzig. Programul de o zi în Praga înscrie vizitarea Palatului Hradciany, a străvechii Biblioteci Strahov și a Tezaurului de la Loreta.

Itinerarul Berlin-Potsdam-Leipzig Dresda-Berlin va fi parcurs în **12 zile** cu plecările din București fixate la 22 august, 11, 19 și 27 septembrie. În programul acestor excursii sînt incluse, în afara popasurilor în capitala R.D. Germane și a celorlalte trei orașe, vizite la **Jena, Weimar, Bastei,** precum și la **castelul Pillnitz** și **vestita fortăreață Konigstein.** Costul unei asemenea excursii este de 2 499 lei, inclusiv contravaloarea a 135 de mărci pentru bani de buzunar.

Nu mai puțin atrăgător este **itinerarul Berlin-Magdeburg-Wernigerode-Weimar-Dresda-Berlin** care constituie baza programului a cinci excursii cu plecări din București la 21 august, 14, 18, 26 și 30 septembrie (lei 2 917 inclusiv contravaloarea a 180 mărci). Acest program înscrie ca noutate față de programele celorlalte itinerare, vizitarea lagărului de la Buchenwald, a manufacturilor de porțelan din Meissen și a cetății Albrecht.

Cel de-al cincilea itinerar în R.D.G. oferă în programul său de **15 zile,** în afara popasurilor la **Karl Marx Stadt, Erfurt, Leipzig și Dresda** și **vizitarea capitalelor R.S. Cehoslovace și R.P. Ungare.** Plecările vor avea loc din București în zilele de 21 august, 17, 25 și 30 septembrie (lei 3 026 inclusiv contravaloarea a 135 mărci 60 coroane + 110 forinți).

Pentru toate aceste excursii înscrierile se primesc cu 60 de zile înainte.

RECOMANDĂRI

• asigurați (conform legislației în vigoare) perfecta stare tehnică a bicicletei; verificați rulmenții, spițele, sistemul de frînare și de iluminare;

• este necesar să aveți la îndemînă minimum-ul de piese de schimb necesar: ventil, soluție de lipit și petice, setul de chei, pompa, o cameră de rezervă;

• acordați atenția cuvenită antrenamentului prealabil;

• transportați cît mai puțin bagaj, folosiți coburii sau un rucsac montat pe port-bagaj.

• în timpul deplasării, respectați legile de circulație rutieră;

• urmați cu strictețe indicațiile conducătorului de excursie.

INDICATOARE DE AVERTIZARE

Avalanșe, alunecări

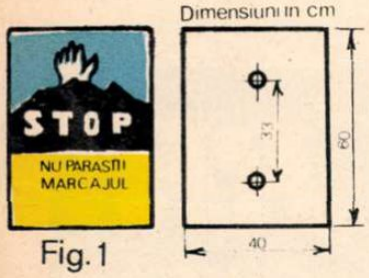

Fig. 1

Poteci periculoase

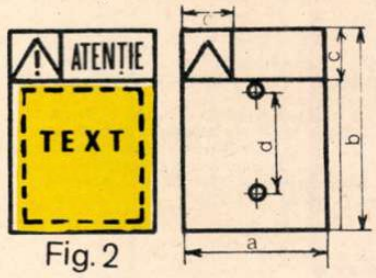

Fig. 2

INDICATOARE DE DIRIJARE

Indicatoare panouri

Fig. 3

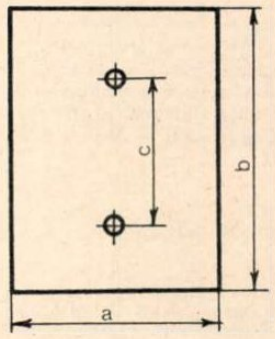

Accesul interzis tuturor turistilor

Fig. 4

Accesul interzis turistilor neexperimentati sau neechipati corespunzator

Fig. 5

Aprinderea focului interzisă

Fig. 6

INDICATOARE DE ORIENTARE

Indicator de pbtecă turistică

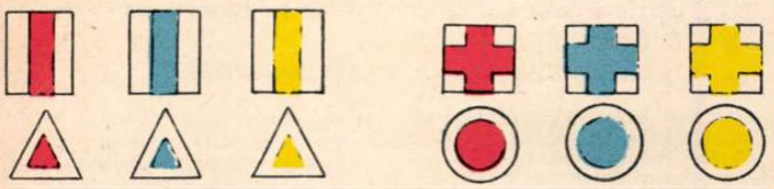

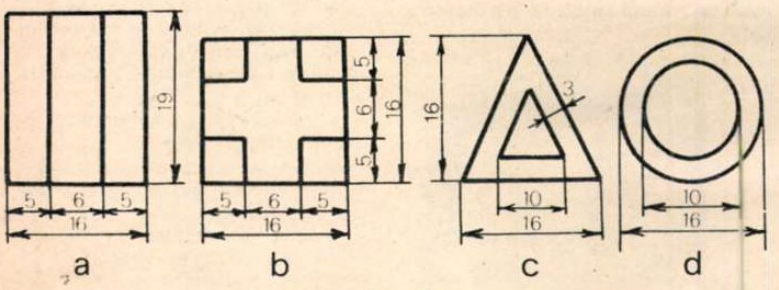

Fig. 7

Săgeți simple

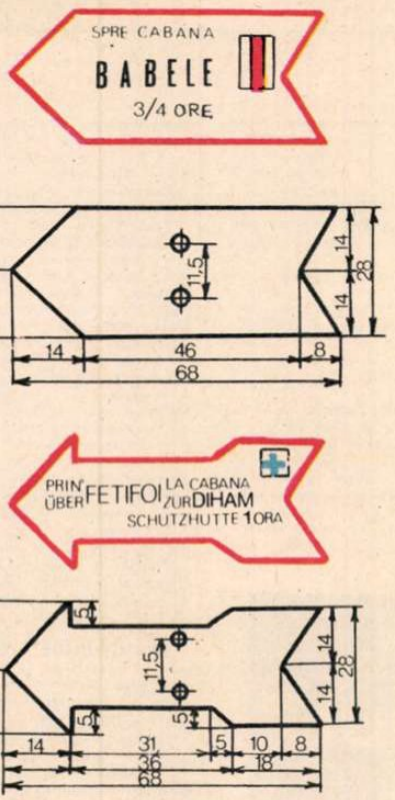

Fig. 9

Săgeți duble

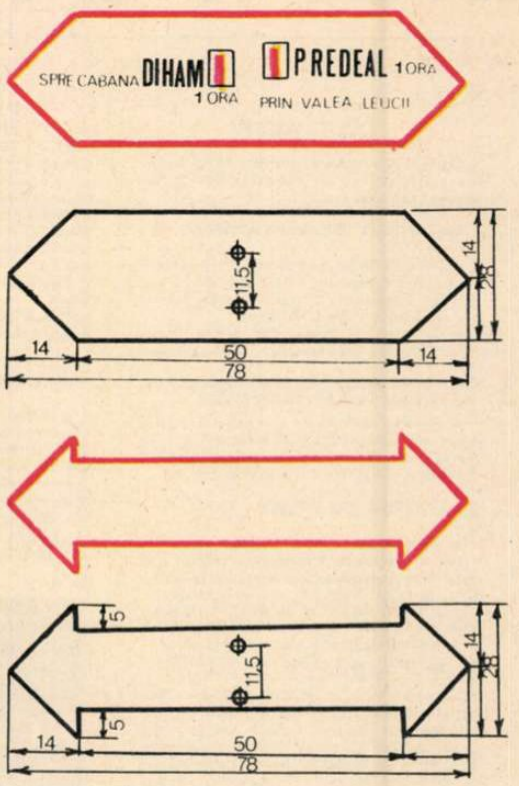

Fig. 10

Stîlp de orientare cu paletă sau sageată

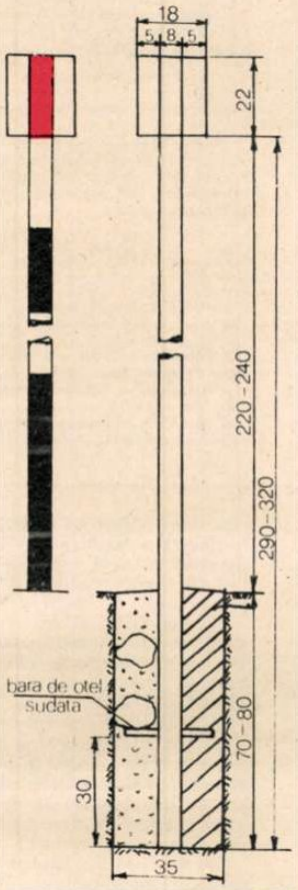

Fig. 8

Indicator de orientare generală

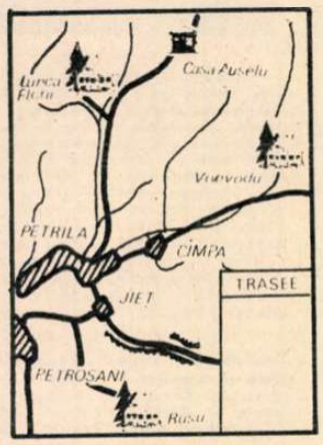

Fig. 11

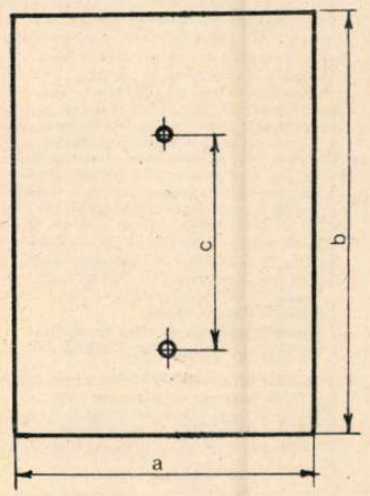

Dimensiuni in mm (fig 2)

a	220	400	500	630
b	450	560	700	870
c	100	125	160	200
d				

Dimensiuni in mm (fig 3 și 11)

a	320	400	500	630
b	450	560	700	870
c	33			

Concursul "Firul Ariadnei"

NORMELE TEHNICE PENTRU MARCAREA ȘI RE-MARCAREA TRASEELOR TURISTICE

Ministerul Turismului a elaborat, recent, proiectul «**Normativul pentru proiectarea, executarea, marcarea și întreținerea potecilor turistice**» Publicăm normele unitare de marcare și re-marcare a traseelor turistice, pe baza cărora se vor executa lucrările participanților la Concursul «Firul Ariadnei».

1 Indicatoarele pot fi confecționate din: plăci din fibre de lemn, respectiv plăci dure de 8 milimetri grosime, din lemn de rășinoase, din tablă metalică de 2—3 milimetri grosime sau alte materiale rezistente la intemperii.

2 Stîlpii pentru susținerea indicatoarelor se pot confectiona din lemn, din beton armat, metal (țevi metalice sau metal profilat).

3 Pe porțiunea de deasupra terenului, stîlpii de lemn vor fi ciopliți regulat, cu secțiunea de 12×12 centimetri și cu muchii teșite de 1 centimetru lățime; pe porțiunea care intră în pămînt, stîlpii sînt numai cojiți și apărați de putrezire prin carbonizare sau alte mijloace. Capătul de sus al stîlpului se taie înclinat pentru scurgerea apelor.

Stîlpii de metal vor avea secțiunea astfel dimensionată ca să prezinte o rezistență cît cel puțin a stîlpilor de lemn cu secțiune de 12 × 12 centimetri. Se pot folosi țevi de oțel de 2—3 țoli.

4 Indicatoarele vor fi vopsite pe față în culorile indicate în prezentul normativ pentru fiecare în parte. Culorile vor corespunde denumirilor și STAS-urilor prevăzute mai jos:

— alb —
— roșu — roșu de securitate STAS 6471/61
— galben — galben de securitate STAS 6471/61
— albastru — albastru arex STAS 6471/61
— negru —

5 Pe spate, indicatoarele vor fi vopsite negru, avînd cu alb trecut numărul de inventar din evidență.

6 Marginile și muchiile indicatoarelor se vopsesc în culoarea roșie; la fel se vopsesc și pervazurile care se așază pe muchia superioară a indicatoarelor.

7 Stîlpii de orientare cu paletă sau săgeți vor fi vopsiți în benzi de cîte 30 centimetri, alternativ alb cu negru. În partea dinspre sol pînă la înălțimea de un metru vor fi vopsiți numai în negru.

8 Vopseaua folosită trebuie să corespundă materialului din care este confecționat indicatorul sau stîlpul, să reziste la intemperii și să nu se cojească.

Vopsirea indicatoarelor și a stîlpilor se va face conform normelor indicate de fabricantul vopselei pentru tipul respectiv.

9 Dispozitivele pentru prinderea de stîlpi a indicatoarelor se vopsesc la fel cu culoarea locului unde vin în contact cu indicatorul.

10 Indicatoarele de avertizare pentru locurile periculoase impun o atenție deosebită din partea turiștilor pentru a respecta recomandațiile date. Acestea semnalează zone de avalanșe sau locuri deosebit de periculoase în care se pot produce accidente prin alunecare (fig. 1). Indicatorul se așază de o parte și de alta a zonei periculoase, la circa 50 metri de aceasta.

Indicatorul (fig. 2) recomandă anumite măsuri ce se impun a fi luate de către turiști pe potecile care sînt periculoase în timpul iernii. Se amplasează la capetele potecii cu indicarea traseului recomandat pentru circulația pe timpul iernii. Textul va fi înscris cu culoare neagră pe panoul respectiv, care va avea culoarea galbenă.

11 Indicatoare de dirijare: Indicatorul panou (fig. 3) se așază în ambele sensuri ale unui drum public, forestier sau potecă turistică pe partea dreaptă, cu cel mult 50 metri înainte de indicarea locului de racord. Indicațiile care se scriu sau se desenează: pe indicatoare se va înscrie vizibil punctul turistic spre care conduce poteca, însoțit de cuvîntul «spre» (exemplu: «Spre Vîrful Negoiul»). În cazul cînd indică o cabană se va menționa «spre cabană» (exemplu: «Spre cabana Babele» și nu «Spre Babele»).

Sub denumirea punctului turistic se va menționa în paranteză și în litere mai mici «potecă periculoasă» sau «potecă dificilă» după cum este cazul, sau se va indica «potecă de iarnă», «potecă de vară» etc. În dreptul denumirii punctului turistic se va indica timpul în ore, necesar pentru parcurgerea traseului.

12 Indicatoare de interzicere și de restricție:

a) Indicatorul «accesul interzis tuturor turiștilor» (fig. 4) avînd forma unui cerc cu diametrul de 0,60 metri, se plantează la începutul sectorului de potecă interzisă circulației turiștilor datorită unor calamități sau altor cauze. Nerespectarea traseului se face pe propria răspundere a turistului respectiv;

b) Indicatorul «accesul interzis turiștilor neexperimentați și neechipați corespunzător» (fig. 5), se plantează la începutul sectorului de potecă ce străbate zone deosebit de periculoase. Circulația turiștilor pe aceste poteci se face pe proprie răspundere. Semnul va fi însoțit de textul cu indicații speciale de avertizare. Aceste indicatoare au forma unui cerc cu diametrul de 0,60 metri;

c) Indicatorul «aprinderea focului interzisă» (fig. 6) se plantează pe poteca turistică înainte cu 200 metri de intrarea în zona împădurită. Indicatorul va fi însoțit de textul cu indicarea măsurilor ce trebuie luate de turiști pentru prevenirea incendiilor în pădure.

13 Indicatoare de orientare și diverse.

Indicatorul de potecă turistică (fig. 7). Pentru marcarea potecilor turistice se vor adopta următoarele semne:

a) banda (care se va aplica numai vertical); (fig. 7a)

b) cruce cu brațe egale; (fig. 7b)

c) triunghi; (fig. 7c)

d) cerc (punct); (fig. 7 d)

Pentru potecile magistrale și principale (itinerare de creastă sau de legătură între două centre turistice), se va utiliza semnul bandă, pentru traseele secundare celelalte semne, pentru traseele în circuit, de regulă, cercul (punct).

Pentru marcarea potecilor turistice se vor folosi culorile: roșu, albastru, galben. Pentru itinerarele magistrale și principale se va folosi culoarea roșie, iar pentru traseele secundare și în circuit celelalte culori. Se adoptă ca fond pentru toate marcajele culoarea albă. Pentru semnul bandă, fondul se va aplica numai pe părțile verticale ale semnului.

14 Semnele se pot aplica: pe arbori, numai pe table gata vopsite și găurite care vor fi bătute în cuie subțiri lungi de 4 centimetri pe stînci în plan vertical, pe paletele stîlpilor de orientare.

15 Itinerarele vor fi marcate în ambele sensuri, pe partea dreaptă sau stîngă a potecii, astfel ca de la un semn să se poată vedea cu ușurință cel puțin unul din semnele următoare. În pădure și zonele de stîncă semnele se vor aplica în punctele cele mai vizibile, situate la circa doi metri de sol și frontal față de direcția traseului.

16 Pe un traseu comun marcat cu semne diferite acestea vor fi aplicate în totalitatea lor și nu alternativ. Semnele se vor aplica unul sub altul, fiind separate între ele printr-un interval de 3—5 centimetri, lățimea tăbliților fiind unitară; pe paletele stîlpilor indicatori semnele vor fi trecute în totalitatea lor la o scară redusă.

17 Stîlp de orientare cu paletă sau săgeți (fig. 8). Se plantează în zonele neîmpădurite, dublînd poteca în zonele lipsite de arbori. Plantarea se face astfel ca fața paletei din vîrful lor să fie perpendiculară pe direcția traseului. Gropile în care se plantează stîlpii vor avea o adîncime de 70—80 centimetri și un diametru de 30—40 centimetri. Stîlpii vor fi întăriți cu pietre și pămînt sau beton.

În partea inferioară a stîlpilor la circa 80 centimetri de la sol se va însemna cu vopsea albă numărul respectiv al stîlpului, număr care se va indica și pe schița traseului.

18 Săgeți simple (fig. 9). Se plantează la intrarea pe o potecă turistică, la schimbările de direcție sau ramificațiile potecilor turistice, pe traseele lungi la diferite distanțe, pe traseu în apropierea cabanei.

Indică precis unghiul de abatere al traseului sau semnalizează un punct turistic important, cabană, refugiu etc.

Pe acest indicator se vor indica timpii de parcurs intermediari sau distanța în metri rămasă de parcurs pînă la cabană.

19 Săgeți duble (fig. 10) Se plantează în aceleași situații și se folosesc pentru orientarea în sensuri opuse.

20 Indicator de orientare generală (fig. 11).

Se plantează în localitățile de plecare spre diferite puncte turistice, la ramificațiile potecilor magistrale sau principale, în locul de racordare a potecii turistice cu un drum public sau forestier. sau la cabanele turistice. Schițele grafice ale traseelor indicate vor avea punctele de plecare, semnele de marcaj, punctele importante de pe traseu, locul de sosire, timp de parcurs, indicarea punctelor și traseelor periculoase (și anotimpul).

21 Indicatoarele se montează pe stîlpi sau arbori, iar în cuprinsul localităților pe stîlpi special destinați sau alții cu condiția ca amplasamentul acestora să fie corespunzător, la o înălțime de 2,20—2,50 metri deasupra solului (nivelului potecii) Indicatoarele se prind pe stîlpi cu șuruburi mecanice cu Ø 10. Lungimea șurubului va fi astfel aleasă încît să asigure prinderea indicatorului în bune condiții.

Pe același stîlp pot fi montate mai multe indicatoare simple de orientare.

Locul pentru așezarea indicatoarelor se va alege astfel ca acestea să fie vizibile de la unul la celălalt, iar în zonele unde se produce ceață în mod frecvent, să fie asigurată o densitate corespunzătoare, astfel ca să se asigure o bună vizibilitate.

22 Elementele și textul tăbliilor indicatoare.

Indicatorul de securitate și textul folosit în cadrul unei tăblii indicatoare trebuie să fie în concordanță.

Textul tăbliei indicatoare, care conține comunicarea, trebuie să fie cît mai clar, concis și se scrie fără prescurtări, cu litere majuscule de tipar. Literele mici se pot folosi numai la textul tăbliei indicatoare cu comunicări mai ample. Mărimea literelor se va alege în funcție de distanța de citire.

În zonele slab luminate, cu pericol de accidentare și frecventate cu ocazia excursiilor de sfîrșit de săptămînă, se recomandă ca tăbliile indicatoare să fie scrise cu culoare fosforescentă sau reflectorizantă.

Textul în limba română se va completa cu un text în limbi străine de circulație turistică internațională sau locală.

23 Calcularea timpilor de parcurs:

Timpii de parcurs se vor înscrie și pe indicatoare, săgeți etc., după cum urmează:

a) pentru traseele situate în paralel cu drumurile carosabile (cu declivitate 10—15) se socotesc patru kilometri pentru o oră și la fiecare 10 minute repaus. Timpii se vor rotunji la jumătăți de oră;

b) pentru potecile de munte se vor calcula 250—300 metri diferență de nivel pentru o oră de ascensiune. Este necesar să se țină seama și de lungimea traseului atunci cînd poteca are o pantă mică pe mai mulți kilometri.

Timpul se indică în ore și jumătăți de ore reprezentate prin fracții și nu în minute (exemplu 1/2 oră și nu 30 minute). Pentru timpul mai mic de o oră de drum se va indica:

a) în minute, cînd este sub prima jumătate de oră (exemplu 10—20 minute);

b) jumătate de oră și trei sferturi de oră, prin fracții (exemplu: «Spre cabana BABELE 3/4 oră»)

Pe indicatoare se vor înscrie doi timpi. Primul este timpul normal de parcurs al unui traseu conform calculelor arătate, iar al doilea timpul necesar pentru parcurgerea aceluiași traseu de către o grupă de începători. Pentru a stabili al doilea timp se va majora timpul cu 25% (exemplu: «Spre cabana SURU 2—2 1/2 ore»).

Comisia centrală de marcare și remarcare a traseelor montane funcționează la sediul redacției noastre. Orice informație sau materiale legate de desfășurarea concursului se vor trimite la această adresă, cu mențiunea «Pentru concursul FIRUL ARIADNEI».

IN ȚARA M

TOMA GEORGE MAIORESCU

- **Primul născut al Canaanului și cei patru frați ai săi**
- **Antim Ivireanu și Athanasie Dabbas**
- **În jurul mesei de ruletă — șeicii petrolului și magnații Occidentului**
- **Cifrul codificat al numerelor de mașini**
- **Oahăt lira-ocazion! «Made in...» Un sfert de milion de morți. Relicvele Sfîntului Ioan Botezătorul**
- **Lamartine entuziasmîndu-se într-un palat din 1001 de nopți**
- **La altarul fenician al lunii — o atmosferă toscană**
- **După experiența cu Arca lui Noe**

NU NUMAI STICLA ȘI ALFABETUL

Navigăm de-a lungul unui țărm muntos, pe anticul drum mediteranean al corăbiilor feniciene. Două creste paralele de munți stîncoși, una pe malul mării, Libanul, separată de cealaltă, Anti-Libanul, prin platoul Bekaa, se întovărășesc.

Vechea denumire a țării «Djebel Libnân» înseamnă Muntele Alb. Tradus în limbajul cifrelor: 250 kilometri în lungime, 50 de kilometri în lărgime, 1 750 000 locuitori.

Loc de întîlnire și încrucișare a civilizațiilor, Libanul stă la însuși punctul lor de pornire. Navigăm în fața unor pămînturi care se identifică cu începuturile legendei despre existența omului. Există aici, pe acest țărm, cinci orașe ale Libanului de azi și tot cinci ale Feniciei de ieri și e suficient să le pronunți numele ca istoria să se materializeze în origini. În Libanul contemporan ele se numesc Jbail, Trablos, Beiruth, Sour, Saida. În Fenicia se numeau Biblos, Tripoli, Beryt, Tyr și Sidon. Ultimul — «primul născut al Canaanului», după Geneză, e cîntat și de Homer. De aici, de pe această coastă au pornit navigatorii fenicieni cu mărfurile încărcate în calele corăbiilor să înființeze noi porturi și contoare, să înconjoare continente și să descopere altele necunoscute (poate, America) purtînd cu ei nu numai sticla, purpura sau mătasea, ci și primul alfabet. S-a născut acel proto-alfabet la Ugarit sau la Biblos, nu se știe precis. E cert însă că în al doilea mileniu, aici, pe această coastă, se situează toate tentativele de depășire a hieroglifelor greoaie și a cuneiformelor. Aici iau ființă cele 30 de litere, la început, mai pe urmă 22, care vor revoluționa întreaga istorie a scrierii.

Numele orașului fenician — Biblos — se va identifica la greci cu sulul de papirus, acoperit de scris. De aici numele Primei Cărți. Biblos, *biblion* — cartea.

Astfel, orașul care cu 4 000 de ani î.e.n. a fost metropola economică și religioasă a coastei feniciene, își va oferi numele întîi mari mitologii a devenirii umane: Biblia.

Dar Biblosul rămîne undeva la babord, navigăm spre Beirut.

De aici, de pe acest țărm, au pornit, odată, cu corăbiile lor, navigatori iscusiți. Cine n-a auzit, încă de pe băncile școlii, de temerarul Hannon care a înconjurat continentul african în urmă cu douăzeci și patru de veacuri? Fenicienii purtau în calele corăbiilor, spre Helada, spre Cartagina, spre Marea Baltică sau Atlanticul de sud, sticlă și pînzeturi, dar și conceptul de artă. Nu numai plăcuțele de lut ars scrijelate cu primul alfabet, ci și aspirația spre coexistență a civilizațiilor, năzuința spre universalitate.

SOSIM LA BEIRUT

Zori lăptoși. Stau la comandă. La orizont o dungă întunecată trece, încet, într-un cer violaceu. Munții se decupează pe fundalul mov, ca niște jocuri de umbre chinezești cu contururi din ce în ce mai capricioase. La poalele lor lumini multicolore. Cu cît ne apropiem de masa compactă a înălțimilor, crestele paralele se desprind cu tot mai multă claritate. Luminile au devenit firme, reclame jucăușe. Cerul se luminează și movul înflăcărat trece în roz-albăstrui. Cartiere albe și păduri întunecate. Un oraș cu bulevarde largi și piețe animate, într-un haotic concubinaj cu pădurea, urcă pantele munților. Faleza e, firește, o largă alee de cocotieri cu reclame de night-cluburi, cu plaje de circuit închis, cu hoteluri moderne, construcții de avangardă și cluburi nautice.

Din șalupa pilotului, pe comandă urcă un marinar bătrîn, însoțit de un tînăr de 15—16 ani. Spre stupoarea generală, puștiul trece la timonă. Printre două cargouri, o manevră abilă, comenzi scurte dar ferme, și iată-ne abordați de pușți, «ca la carte», la dana de descărcare. Majoritatea piloților din portul Beirut fac parte din clanul Baltaji. Ștafeta e predată din tată în fiu încă de pe vremea corăbiilor cu pînze. Pe bordul vasului a urcat bunicul cu unul din nepoți.

De la agentul naval la vameș și polițiști, toți cer apă minerală. Degeaba le-ai oferi coniac și cafea, «Borsecul» n-are aici nici un alt concurent. O sticlă de «Borsec» în Orient aduce zîmbet pe buze și deschide uși.

PRIMELE CĂRȚI ARABE IMPRIMATE LA SNAGOV

Beirutul este fără îndoială poarta de intrare în Orientul Mijlociu.

«Dintre toate cetățile de pe coasta Siriei — scria Bolintineanu — Beirutul pare a fi ursit să ajungă odată una din cele mai importante cetăți din Orient».

Oraș modern, cu ritm trepidant, edificii cu o linie aeriană, blocuri lamelare, labirinturi de ulicioare străvechi cu bolți și pasaje întunecoase, urmînd mesajul epocii feniciene, Beirutul contemporan continuă să fie unul din cele

mai animate orașe comerciale ale lumii. Vatra orașului numără puține monumente istorice. Abia în ultimii ani săpăturile de fundații au scos la lumina zilei statui de zei și fragmente de mozaic, coloane de temple, ziduri de palate sau terme din timpuri feniciene, asiriene, eline, romane, cruciate, bizantine sau otomane. Beirutul este unul dintre cele mai mari centre universitare din Orient. Universitatea americană și Universitatea Sf. Iosif formează de multe decenii juriști, filologi, medici, farmaciști și ingineri, nu numai libanezi ci și pentru întreaga lume arabă. Cea de a treia Universitate, Universitatea de stat libaneză a luat ființă după cucerirea independenței. La Beirut se elaborează și se editează Marea Enciclopedie arabă și tot aici s-a întreprins, pentru prima oară în Orient, operația pe cord deschis.

În acest context trebuie să amintim că dacă primele cărți arabe au fost tipărite la Snagov și prima tiparniță care a existat în Orientul Mijlociu a fost adusă acum 270 de ani tot din Țările Românești. Ea a fost dăruită de Antim Ivireanu prelatului arab Athanasie Dabbas. Dar nu e vorba doar de o tiparniță. Apropierea în secole dintre cele două popoare ale noastre are cauze mult mai profunde. Analogii istorice au adus similitudini în înseși condițiile concrete ale dezvoltării; ca și în Țările Românești, secolul XVI marchează în Liban începutul dominației aceluiași Soleiman Magnificul; aceeași luptă seculară pentru salvgardarea ființei naționale, alternînd tăișul sabiei cu iscusința diplomației; Matei Basarab în Liban poartă numele de emir Fakhr ed Din, iar bătălia pentru o limbă și o artă națională a poporului devine și aici parte integrantă a luptei pentru afirmarea unor idealuri politice și morale. La sfîrșitul secolului XVII cărturarii Libanului se adresează cu cererea de sprijin tocmai la curțile celor două capitale românești. Idealurile comune duc la afirmarea unor valori culturale comune.

ÎNTRE «CASINO DE LIBAN» ȘI «SOLDATUL ÎMPUȘCAT»

Acolo unde de slalomul pe zăpadă proaspătă printre cedri, la o altitudine de 2 500 m, și plonjonul pentru pescuit

UNTELUI ALB

sau arheologie submarină printre amfore și galere feniciene, nu te desparte nici o oră, acolo unde trecerile de la pajiștile alpine la plajele de aur se măsoară în minute iar distanțele între epoci istorice în metri, e firesc să se dezvolte o industrie turistică de anvergură. «Riviera» beiruteană nu e cu nimic mai prejos de omologale sale occidentale. «Veniți sa petreceți o noapte din 1001 nopți», te îmbie reclamele. Și peste 150 de night-cluburi, peste 300 de restaurante (fără să găsești două asemănătoare), zeci de hoteluri de lux, subliniindu-și cu ostentație apartenența cosmopolită (Biaritz, Bristol, Saint-Georges etc.), somptuoasele săli ale «Casino de Liban», caută să răspundă la invitație. La Maameltein, în jurul mesei de ruletă, baccara sau chemin de fer e locul de întîlnire al șeicilor petrolului cu magnatii Occidentului. Sumele care se joacă în fiecare noapte, sînt, într-adevăr, din 1001 de nopți.

Aeroportul din Beirut, înregistrînd zilnic 150 de aterizări și decolări, oferă o imagine revelantă a circulației turistice.

Amuzante sînt mașinile. Ca în întregul Orient, la Beirut există un adevărat cult al lor. Bineînțeles, al limuzinelor mari, americane. De la claxoane muzicale, la benzi fosforescente, cordoane de securitate, termometre de interior, pestrițe manșoane de volan, ele sînt împopoțonate cu tot dichisul. Chiar și numerele de înregistrare păstrează rigorile cultului. Cele albe sînt temporare; taxiurile au numere roșii; cele negre indică mașinile particulare; albastru înseamnă vehicul militar; alb cu colț galben, mașină diplomatică; albastru închis deputați și miniștri. Mașina Președintelui Republicii are numărul 1, iar a Primului Ministru numărul 2. Prețurile fixe sînt o categorie cu totul necunoscută; la mica înțelegere. Pe traseu șoferul mai ia și alți pasageri pe direcție identică sau aproximativă. Iar ca o mărturie de simpatie, la capătul călătoriei sau chiar în mijlocul ei, te invită la o ceașcă de cafea sau un păhărel de arac.

Între Marele Serai și Piața Martirilor sînt concentrate marile bănci, dar tot aici își desfășoară spațiile gălăgioase și haotice bazarul. La fel ca oriunde în Orient. Funambulesc, pestriț, abracadabrant, sclipitor. Un babilon de mărfuri, de obiceiuri, de limbi. Fiecare negustor vorbește, în termeni uzuali, 10 limbi, și peste. Circulația străinilor e intensă și negoțul se transformă în ritual. A cumpăra înseamnă a te tocmi, a spune sau a asculta o anecdotă, a schimba argumente, a vocifera, a pleca supărat, a reveni la insistențele negustorului și a relua totul de la capăt. Cu toate că mărfurile poartă etichetele unor firme libaneze, proveniența lor este japoneză, germană, americană sau engleză. Lipirea etichetelor «Made in...» n-are nimic comun cu industria, ci este una din prerogativele lui Hermes. Străinii sînt atrași, desigur, de «suveniruri»: aurul are un preț «competitiv» și ca atare orfevrăria fină (argint sau aur), colierele de ivoriu sau turcoaz, brocartul sau mătasea țesută în aur, obiectele de artă din diorit și alabastru sînt deosebit de căutate.

«Oahăt lira — ocazion» — O liră, ocazie! De la brelocuri la păpuși, rochii, centuri cu ținte, bluze, cuțite, combinezoane și cîte altele — numai cu o liră. «Ialla, ialla — ocazion» strigă vînzătorul — «Haide, haide, ocazie» — unii cumpărători se îngrămădesc la «chilipir», alții trec indiferenți prin fața mărfurilor de rebut.

«La Soldatul împușcat» — altă marfă ieftină. Într-un hol imens din care se deschid jur-împrejur mici ateliere de croitorie se spală, se calcă, se recondiționează efecte purtate de soldații americani în Vietnam, Laos sau aiurea și se pun în vînzare cu «prețuri convenabile».

În supermagazinul Biblos (aer condiționat, scări rulante, superlux), sau pe tejghelele ambulante, pe strada galantarelor de lux, Hamra, sau în bazar, se desfac mărfuri provenind, pe căi licite sau ilicite, de pe toate cele cinci continente.

SARCOFAGE ANTROPOIDE, UN PALAT DIN 1001 DE NOPȚI ȘI DOUĂ COLOANE ENIGMATICE

Monumentele istorice sînt rare, cu toate că originile orașului se pare că se trag de departe, din vremuri prebiblice. Devenit Colonia Iulia Augusta Berytus, investit cu drepturile orașelor romane, Berytul cunoaște sub Herod cel Mare un adevărat avînt constructiv. Se ridică terme, temple, teatre, edificii civile. La mijlocul secolului III școala de drept din Beryt rivalizează cu cele unanim recunoscute de la Athena, Alexandria și Cesareea. Un violent cutremur în 531, însoțit de o inundație a mării, culcă orașul la pămînt. Cifrele vorbesc de un sfert de milion de morți. Școala de drept renaște la Sidon, manufacturile de mătase sînt mutate în Grecia. După un secol orașul e cucerit de arabi și, pe rînd, de regi cruciați, de mameluci musulmani.

Centrul civic al orașului este Piața Martirilor. Spre Marele Serai (Parlamentul) sînt grupate băncile (libaneze și străine), sediile unor societăți comerciale sau industriale, agenții de asigurare sau navigație etc. Aici se găsește și splendidul edificiu de sticlă și aluminiu, unul din punctele de reper ale orașului, Banca Libanului și a Orientului Mijlociu.

Coborînd spre port, vom intra, desigur, pe străzi înguste, cu zeci de prăvălioare și baruri înghesuite unele în altele, hoteluri rău famate, tripouri și cafenele dubioase.

La Beirut singurele locuri unanim recomandate pentru a fi vizitate par a fi Marea Moschee, Djami el Omari, și Muzeul de arheologie. Djami el Omari de pe bulevardul Weygand este, de fapt, fosta biserică Sfîntul Ioan Botezătorul ridicată între 1113—1150 de cruciați și transformată în 1291 de musulmani în moscheie. Un sarcofag cu relicve ale Sfîntului Ioan Botezătorul, cîteva capiteluri antice și bizantine. Atît.

O emoție artistică plenară te întîmpină însă la Muzeul de arheologie. Vom trece rapid prin sălile expunînd unelte și arme preistorice, prin epoca silexului și a bronzului, printre sculpturile eline și romane. Dar ne vom opri cu atenție în sălile Biblosului, în fața bizarului mobilier funerar al regilor fenicieni; a bijuteriilor lor (coroane, pieptare, brățări din aur bătut cu nestemate), în fața faimosului sarcofag al regelui Ahiram (secolul XII î.e.n.) păstrînd un text fenician gravat cu primul alfabet. Despre sarcofagul lui Ahiram alături de cel al lui Tabnit, regele Sidonului (Muzeul de arheologie din Istanbul), și alte patru sarcofage dezgropate la Sidon, se spune că ar fi, împreună cu Hermesul lui Praxitelles, operele de maximă perfecțiune artistică ale antichității. Stilul sarcofagelor e grec, dar temele au un colorit local, fenician.

Un interesant argument al ideii de coexistență a civilizațiilor, a întîlnirii artei orientale cu cea occidentală într-o nouă sinteză, îl constituie sicriele antropoide găsite în necropola Ain el Hilve de lîngă Sidon. Forma originală a sarcofagelor feniciene antropoide s-a născut fără îndoială aici. Marmura e greacă, modelul sculpturii grecesc, temele feniciene iar punctul de pornire rezidă în sicriele egiptene purtînd pe ele chipul pictat al faraonului. Bizară și uimitoare sinteză feniciano-greco-egipteană!

Vizita la Beirut va fi completată de ghizi cu un scurt circuit prin împrejurimi pentru a face cunoștință cu fascinante palate ale epocii de dominație otomană: palatul Beit ed Din și Deir el Quamar.

La 50 de kilometri de Beirut palatul *Beit ed Din*, creație a emirului Bekir, este una din capodoperele de rafinament ale arhitecturii orientale de la începutul secolului XIX. Somptuozitatea sa te introduce direct în atmosfera fascinantă a celor 1001 de nopți. Curți succesive înconjurate de porticuri și arcade, havuzuri și galerii suprapuse, monumentale porți în ogivă (cît de asemănătoare cu Medereseh-ul din Samarkand!) încadrate cu motive orientale, săli superb decorate de artiști din Damasc, tavane cu o lucrătură fină în lemn, mozaicuri și arabescuri în marmură acoperind pereții și solul, hammam-uri (băi) fastuoase, turnuri și creneluri romantice, curți interioare, terase cu măslini, chiparoși și arbori fructiferi coborînd pînă la mare... Emirul, om de stat cu inițiativă, spirit justițiar și reformator care deschide porțile Libanului în fața misiunilor culturale străine, se înconjoară cu scriitori și poeți orientali, promovînd ideea renașterii culturii arabe. Călătorii occidentali însetați de «misterele Orientului» sosesc la Beit ed Din. Printre ei, nume prestigioase ca Lady Stanhope sau Alphonse de Lamartine, consacrînd descrierii palatului entuziaste pagini în «Voyage en Orient».

Palatul Beit ed Din este și reședința de vară a Președintelui Republicii.

Deil el Quamar înseamnă în fenicianâ altarul lunii. Ceea ce te surprinde din prima clipă este atmosfera italiană, mai precis aerul toscan al întregului ansamblu. El este datorat arhitecților toscani aduși la curtea emirului Fakhr ed Din II Man (1598). Vom vizita pe rînd Kayssaria (cu patio și bazin), casa emirului Yunes Maan, casa lui Honein Baz, casa Boustany, grupate, toate, în jurul Midanului (piață); vom hoinări pe ulicioarele pitorești ale cartierului de biserici și temple, dar, înainte de toate, sau rezervîndu-ne, ca ultimă surpriză, emoția majoră, ne vom opri în Serai (veacul XVIII) cu fastuoasele sale săli și apartamente în stil arab, distribuite în jurul unei enorme curți centrale.

Mai sînt numai cîțiva kilometri pînă la *Deir el Qualas*. Merită o escală nu numai pentru măreața privelițte panoramatică asupra Beirutului care ni se deschide de pe platforma pe care este construită Deir el Qualas. Nu numai pentru interesantele vestigii ale unui vechi oraș roman, pierdut printre măslini și pini; și nici pentru frumoasa biserică din veacul XVIII ridicată pe fundațiile unui templu roman. Două coloane din fața portalului merită a fi privite cu toată atenția: ele au un diametru de doi metri și sînt aidoma celor de la Baalbek.

MORMÎNTUL LUI NOE ȘI UN APEDUCT ROMAN

Cu o mașină de împrumut, la volan cu prietenul meu Titi Pleșoianu, gonim pe moderna autostradă Beirut-Damasc, atrași de una din marile enigme ale acestor pămînturi: Baalbek. Sîntem pe una din cele mai aglomerate autostrăzi, căci, alături de intensul trafic rutier de tranzit spre Siria, pe ea, fug spre răcoarea munților, în vile, cabane sau hoteluri, caravanele de mașini, înspăimîntate de vara toridă.

Terasele verzi coboară acum spre orașul alb, spre țărmul de aur cu dunele de nisip roșcat dispărînd spre Chaldeea și albastrul nesfîrșit al mării. Cîteva viraje și încep orășelele de vile-

servăm surprinși că sîntem, de fapt, în fața unei rămășițe de apeduct roman. Însă ceea ce ar putea servi drept argument cît de cît convingător sînt renumitele podgorii din jur. De aceea, nu m-aș încumeta să afirm categoric precum că bătrînul păcătos nu și-ar fi oprit și pe aici Arca. Dar nici să creez un pretext de conflict cu prietenii mei turci susținînd că Arca lui Noe nu s-ar fi oprit și pe muntele Ararat.

Stînci verticale, cenușii, impozante grote supraetajate. Cu toate că sînt asigurat că voi găsi camere mortuare, rezervoare de apă, nișe sculptate, un sanctuar al lui Baal și unul al Astarteii, nu mai am răbdare să stau, îl iau pe prietenul meu de brat și-l grăbesc să ne urmăm drumul spre Baalbek. După experiența cu Noe, nici existența, mărturisită sub jurămînt, a unei grote cu giatură: *Aley* — renumite săli de jocuri și hoteluri de lux, *Sofar* — vestit pentru aerul său tare și inegalabila — cum se spune în ghiduri — panoramă spre Valea Nahr el Meten sau *Hamdoun* care ne cucerește prin diversitatea arhitecturii sale montane. Drumul urcă mai departe pe serpentine, în pante largi. La *Dahr el Baidar* trecem pe lîngă ruinele unui străvechi han și zadarnic caut în continuare cedrii. Cum aveam să aflu mai tîrziu, ei se găsesc concentrați într-un alt perimetru. Puțini au mai rămas. Și cînd te gîndești că, odată, fala munților Liban era tocmai cedrul. Întreaga istorie a acestor meleaguri muntoase e legată de el. Galerele feniciene purtînd în pîntecele lor purpură și mătăsuri, sticlă și tăblițe scrijelite cu primul alfabet, își aveau schelăria din lemn de cedru; din el și-a construit regele Solomon temelia palatului său și a Marelui Templu din Ierusalim; din el își sculptează sarcofagele veșnice și bărcile solare, faraonii egipteni.

Serpentinele încep să coboare. În depărtare, jos, Bekaa. Trecem de *Chtaura*, de unde ne despărțim de drumul spre Damasc și oprim lîngă vechea moschee Kerek Nouth (Noe), unde s-ar afla, după legendă și ghizi, mormîntul lui Noe. Coborîm, ne scoatem pantofii, ne spălăm pe mîini și pe picioare, ne apropiem sfioși de mormîntul vajnicului corăbier al potopului și observăm surprinși că sîntem, de fapt, în fața unei rămășițe de apeduct roman. picturi rupestre nu mă mai poate convinge.

Gonim pe platoul Bekaa, o cîmpie înaltă, rodnică, fost grînar al Romei, despărțind pe o fîșie largă de 15 kilometri, cum spuneam, munții Liban de Anti-Liban. Cirezi de cămile melancolice și roșcate își profilează conturul ghebos pe fundalul verde.

Trecem nu departe de *Niha*, oraș creștin, renumit pentru templele sale păgîne: unul închinat zeului sirian Hadaranus (azi mănăstire de fecioare penitente), altul roman în stil corintic dedicat succesiv mai multor zeități, al treilea bazilică bizantină. Dacă pietrele ar prinde vreodată glas, se spune că ele ar vorbi înainte de toate, aici la Bekaa. Vestigiile de pe acest podiș coboară pînă în vremurile cînd maimuța antropoidă evoluată sau, poate omul a rostit prima silabă articulată. Triburi și populații s-au succedat pe aceste pămînturi fertile lăsînd urme ce ne emoționează și azi. Din loc în loc, turme albe de oi și capre sînt păstorite de patriarhi cu barbă albă, coborîți, parcă direct, din Biblie.

Fragment din volumul «Operațiunea 0,17», în curs de apariție la Editura pentru turism.

Foto: Șt. Fălcoveanu

RP. în circuit

• În plin sezon, funcționează «cu toate motoarele», la **Călimănești — Căciulata,** un nou și modern hotel de cură. Hotelul are o capacitate de 240 de locuri și dispune de bază proprie de tratament.

• Destinate odihnei și sănătății, sînt în curs de construcție și urmează să fie deschise pînă la sfîrșitul acestui an — complexele balneare de la **Singeorz-băi** (900 de locuri) și **Vatra Dornei** (300 locuri), hotelurile de la **Slănic Moldova** (168 locuri) și **Covasna** (245 locuri).

• La începutul sezonului estival gazdele din **Eforie Nord** anunță darea în folosință a unei noi baze de tratament ce va deservi cele trei hoteluri de cură deschise anul trecut (Steaua de Mare, Delfin și Meduza). Noua bază de tratament dispune de policlinică proprie și asigură o vastă gamă de proceduri balneare (secții de balneoterapie, electroterapie, mecanoterapie și de recuperare etc.)

• La **Ocna Sibiului** se află în construcție un nou hotel turistic de 350 de locuri cu un centru de tratament propriu.

• Pe **Hula Daneș** — un iubit popas al sighișorenilor — s-au instalat 10 căsuțe noi de camping, în jurul restaurantului existent.

• Lucrările la barajul din **Valea Iadului** (județul Bihor) se apropie de sfîrșit. În apropierea lacului de acumulare a început construcția unui hotel de 320 de locuri.

• La **Stejărișul** (județul Sibiu), colectivul profesorilor de la Școala generală, cu ajutorul pionierilor, a pus baza unui Muzeu al satului constînd dintr-o odaie amenajată în stil românesc și una în cel tradițional săsesc. Toate obiectele expuse au fost adunate din comună.

• Casa pionierilor din Lugoj a preluat o fostă cabană forestieră lîngă comuna **Nadrag,** în valea Cornet. După amenajarea și mărirea ei la o capacitate de 72 de locuri, va fi aici un ideal punct de vacanțe pentru pionierii lugojeni.

• Prin prelungirea șoselei asfaltate **Timișoara-Oravița-Anina** s-a fă-

Foto: C. Popescu

DISTINCȚII

ORGANIZATORILOR TURISMULUI ȘI CONCEDIILOR

În urma analizei rezultatelor obținute în cursul anului 1971 de unitățile în sarcina cărora intră organizarea activității turistice și vacanțelor, U.G.S.R. și Ministerul Turismului au acordat numeroase distincții și premii.

O.N.T. CARPAȚI-BRAȘOV a primit Steagul de unitate fruntașă pe ramură, iar O.J.T. TIMIȘOARA și I.B.C. SOVATA — diplome. Locul II a fost obținut de O.J.T. DÎMBOVIȚA și I.B.C. SLĂNIC, în vreme ce pe locul III s-a clasat O.J.T. IAȘI.

În întrecerea dintre unitățile bucureștene, locul I a fost ocupat de O.T.M. București, locul II revenind I.H.R. AMBASADOR.

cut primul pas spre deschiderea carstului bănățean. Al doilea, îl va face Consiliul Popular din localitate cu construcția unui hotel turistic de 65 de locuri și a două cabane cu cîte 6 locuri în apropierea lacului **Marghitaș.** Acum se asfaltează cei 6 kilometri de la **Anina** spre lac. Pe șoseaua spre Bozovici, la **Gura Columbului,** se amenajează un alt lac artificial lîngă care va fi amplasat hotelul «Șura Minerilor». De asemenea, se construiește la **Anina** un han turistic cu 20 de locuri de cazare.

● La **Suceava** se pregătește o nouă atracție turistică. Vechiul turn amenajată de fiul acestuia, și el pictor.

● Motelul «**Dumbrava Sibiului**» este cea mai nouă dintre unitățile care alcătuiesc frumosul complex turistic al orașului de pe Cibin. Construit cu elemente de arhitectură locală în spiritul vechilor locuri de popas, motelul din Dumbravă se numără printre cele mai izbutite realizări de acest gen. El dispune de 82 locuri de cazare, de două saloane-restaurant pentru 180 de persoane și de terase cu 480 de locuri. În vecinătate a fost amenajat un loc de parcare pentru 100 autoturisme.

● Cooperația meșteșugărească va deschide în sezonul estival noi uni-

Un confortabil loc de popas: motelul «Dumbrava Sibiului»

«Lăpușneanu», situat pe locul cel mai ridicat al orașului, funcționînd ani de zile ca foișor de foc și nerenovat de la incendiul din 1809, va fi restaurat după planul original de construcție. De pe turn se oferă o splendidă vedere de ansamblu asupra Sucevei.

● 1972 a fost declarat an al modernizării drumurilor din **Valea Jiului.** Printre acestea și drumurile spre zone turistice: Petroșeni — hotelul turistic Rusu, cabanele Cîmpu lui Neag și Lunca Florei.

● După redeschiderea casei memoriale Gheorghe Dima, la **Brașov** a fost recent inaugurată și casa memorială dedicată pictorului **Hans Mattis-Teutsch** (strada Lungă, 143).

tăți de prestări în stațiunile **Saturn** și **Jupiter.** Totodată, în cadrul Tîrgului de vară care se va organiza la **Mamaia,** produsele artizanilor populari vor fi prezentate în 4 magazine construite în stilul caselor țărănești din județele Harghita, Buzău, Neamț și Constanța, fiecare dintre ele oferind cumpărătorilor obiecte specifice zonelor respective.

● La sfîrșitul lunii aprilie, în orașul **Drobeta Turnu Severin** a fost recepționată și dată în folosință o nouă stație auto-service. Situată într-un punct de intensă circulație turistică, noua unitate a cooperației meșteșugărești asigură asistența tehnică solicitată de automobiliștii care se deplasează în zona Porților de Fier.

Din trecutul lunii iulie

La romani și greci, luna iulie începea atunci cînd, dimineața, răsărea constelația Cîinelui și apunea, tot în timpul aurorei, steaua strălucitoare boreală din constelația Coroanei. Vremea era totdeauna caldă cu adieri ale vîntului Favonius sau Auster. La 1 ale lunii, romanii sărbătoreau hramul templului zeiței Fericirea în Capitoliu.

In decursul vremurilor, deși iulie a rămas cea mai călduroasă lună a anului, a adus. în diferite regiuni ale Europei, numeroase fenomene atmosferice cu caracter excepțional, dintre care citām:

«**În anul 628 î.e.n.** a fost o mare secetă în Iudeea» (Ieremia).

«**În 249 î.e.n.** o flotă romană naufragiază între Gela și Camarina în Sicilia din cauza unei furtuni, în primul război cartaginez» (Polibius).

«**La 15 iulie 718** e.n. flota Sarasinilor este așa de istovită, după ridicarea asediului Constantinopolului, de către o cădere mare de grindină, amestecată cu foc, încît numai 20 de corăbii s-au putut salva» (Cronica de Magdeburg).

«**La 15 iulie 993,** un val de frig, cu îngheț și zăpadă năvălește în Germania» (Cronica de Augsburg).

«**În iulie 1232** căldurile au fost așa de mari încît în Germania ouăle se coceau în nisip».

«**La 26 iulie 1558** pe o vreme de secetă cad din cer 3 pietre de 26, 28 și 30 de funzi, pe cîmpul din preajma cetății Brașovului» (Analele Codlei).

«**La 30 iulie 1667** cade o ploaie ngrozitoare care rupe zidurile cetății la Curtina Croitorilor și Bastionul Fierarilor, înecînd foarte mulți oameni în Brașov».

«Aici în Iași au lovit Tătarii cu pradă, joi la amiază, în **iulie 12 anul 1711** și mulți oameni au robit de prin case prin Tătărași... numai Dumnezeu a ferit tîrgul Iași că au fost ploi pe tot ceasul, ziua și noaptea, că de-ar fi venit numai vreo 500 de tătari ar fi ars toți Iașii de foc: că așa cum au mărturisit din tătarii cei prinși de limbă că pentru ploi s-au întîrziat de n-au venit» (N. Costin).

«**De la 20 la 30 iulie 1779** cad ploi multe și mari, cu ruperi de nori și furtuni grozave. Apele vin din munți și ținutul Rîșnovului în mari puhoaie cu pietre rupte și copaci întregi, năvălind peste Cristian. Tot cîmpul de la Cristian—Ghimbav—Brașov era o mare de apă înaltă de mai mulți coți, pe care pluteau, umflate, corpurile animalelor și oamenilor».

N. TOPOR

CRUGUL VREMII ÎN LUNA IULIE PE ULTIMII 2600 DE ANI

În ultimii 120 de ani, în jumătatea de nord a țării, cea mai răcoroasă lună iulie a fost în 1864, iar cea mai călduroasă în 1928; în sudul teritoriului, cea mai răcoroasă a fost în 1884, iar cea mai toridă în 1946. Cea mai ridicată temperatură, de 43°, s-a înregistrat la Alexandria, iar cea mai coborîtă, de —8°, la vf. Omu. În medie, temperatura e cuprinsă între 23,4° la Tr. Măgurele și 5,4° la vf. Omu. Cele mai ploioase luni iulie au fost în 1884 pentru Transilvania și 1915 pentru Cîmpia Dunării. Cea mai mare cantitate de apă, de 401 litri de apă pe metru pătrat, a căzut în iulie 1949 la Hînțești, în nordul Moldovei.

La București, temperatura medie e de 23°, deci mai cald decît la Paris cu 4 grade și cu 5 grade mai mult decît la Moscova.

Luna iulie 1972

se va caracteriza prin temperaturi apropiate de cele normale în Cîmpia Dunării și ceva mai coborîte în nordul țării și zona de munte. Zile cu aspect și temperaturi tropicale se vor semnala numai în zona de cîmpie și vor ti intercalate între zile mai răcoroase și ploioase.

Luna va începe cu 4 zile instabile și ploioase, urmate de 3 zile însorite și calde, cînd temperatura va urca la peste 30° în sudul țării și va atinge 25° în nordul extrem al Transilvaniei și Moldovei.

Între 8 și 10 iulie un front de ploi și averse va traversa țara, determinînd o ușoară scădere a temperaturii.

De la 11 la 16 iulie, timpul va fi frumos și călduros în toate regiunile, luînd aspect tropical în Cîmpia Dunării, unde temperaturile maxime vor fi mai ridicate de 30°. Cîteva ploi răslețe se vor semnala în munți și nordul teritoriului.

Între 17 și 18 iulie este de așteptat ca un nou front de ploi și averse însoțite de fenomene electrice să traverseze țara, după care vor urma 2 zile frumoase și călduroase, pentru ca între 21 și 24 iulie vremea să devină instabilă, cu înnorări accentuate și cu ploi abundente în toate ținuturile; temperatura va începe să scadă mai simțitor în Moldova și Transilvania, iar vîntul va prezenta intensificări locale.

De la 25 la 28 iulie vremea va fi frumoasă și caldă, cu cer mai mult însorit.

În ultimele trei zile ale lunii, timpul se va răcori, vîntul de nord-vest se va intensifica, iar înnorările vor fi mai pronunțate în nordul și vestul țării, unde și ploile vor fi mai frecvente.

Pe litoral vremea va fi mult mai frumoasă decît în celelalte regiuni ale țării, întrucit nu se vor semnala decît 3 fronturi de ploi, la 1—4, 11 și 23, iar apa mării va avea temperaturi ridicate, exceptînd numai cîteva zile: 7—8, 16, 23, 26 și 28 iulie.

FOTO AMATOR

TABELA DE EXPUNERE

PENTRU LUNA IULIE

Film pancromatic de 17—18 DIN
Datele sînt pentru fotografieri fără filtru
Viteza de obturare 1/100 (1/125) secundă
Timpul favorabil de fotografiere: între orele 8—11 și între orele 15—18
Se vor utiliza următoarele diafragme:

	Cer senin	Cer ușor voalat	Cer acoperit
— La mare (plajă, țărmul mării)	16	11	8
— Peisaje la cîmpie (peisaje largi, degajate)	11	8	5,6
— Peisaje de munte cu prim plan. Grupuri de persoane în mijlocul naturii	8	5,6	4
— Portrete, persoane în umbră	5,6	4	2,8

ANIVERSĂRI ȘI COMEMORĂRI

2 VII

«Cu mare laudă au murit, marți, iulie 2 zile» scrie cronicarul Grigore Ureche în capitolul **De moartea lui Ștefan Vodă cel Bun,** «vă leato 7012» din Letopisețul Țării Moldovei, consemnînd evenimentul din vara anului 1504 pe care l-a constituit încetarea din viață a lui Ștefan cel Mare. Gloriosul voievod a fost înmormîntat la mănăstirea Putna, prima dintre numeroasele sale ctitorii și una dintre marile necropole domnești din țară. În incinta mănăstirii mai poate fi vizitat un muzeu unde sînt păstrate documente și cărți bisericești rare, precum și un adevărat tezaur artistic din secolul XV constituit din broderii în fir de aur și perle.

Chipul marelui domnitor este pictat, în frescă, într-o seamă de mănăstiri ctitorii ale sale: Voroneț, Pătrăuți, Suceava (biserica Sf. Ilie). Momente din viața lui Ștefan cel mare sînt prezentate printr-o serie de exponate ale Muzeului de istorie al Moldovei amenajat în sălile monumentalului Palat al Culturii din Iași.

13. VII

Acum patru decenii (în 1932) a murit sculptorul **Dimitrie Paciurea** autor a numeroase portrete de o rară pătrundere psihologică. Una dintre cele mai importante opere ale sale, statuia Gigantul, exprimînd simbolic năzuința de libertate, constituie încă din 1906 un punct de atracție în Parcul Libertății din București. Cele mai multe din lucrările lui sînt expuse la Muzeul de artă a R.S.R., iar alte cîteva la Muzeul «Zambaccian», Muzeul Teatrului Național «I.L. Caragiale» din București, Muzeul «Bruckenthal» din Sibiu, Muzeul de artă din Constanța, Muzeul de artă din Galați și Muzeul județean Rîmnicu Vîlcea.

14. VII

S-a stins din viață în 1967 marele poet român **Tudor Arghezi,** eminent militant pe tărîm obștesc și publicist. Personalitatea sa puternică, noutatea expresiei și înalta măiestrie îl situează printre cei mai originali maeștri ai cuvîntului. Ultima lui locuință din București (str. Mărțișorului nr. 26), unde își are și mormîntul, adăpostește astăzi Muzeul memorial «Tudor Arghezi». Printre alte obiecte, aici se află biblioteca și masa lui de lucru, manuscrise, corespondență, exemplare din diverse publicații la care a colaborat.

16. VII

Centenarul nașterii poetului, prozatorului și dramaturgului **Dimitrie Anghel** (1872—1914). Îndrăgostit de adevăr și frumos, poetul a cîntat cu delicatețe natura, îndeosebi florile, dînd dovadă de multă sensibilitate, fantezie și eleganță în expresie. La casa memorială «Dimitrie Anghel» din satul Cornești, comuna Miroslava, județul Iași, pot fi văzute numeroase exponate legate de viața și activitatea scriitorului.

21. VII

S-a născut (în 1821) **Vasile Alecsandri.** Vasta lui operă literară — poezie, proză, teatru — cuprinde și unele din cele mai frumoase descrieri de călătorie prin țară, («O plimbare la munți») și străinătate («Călătorie în Africa»), precum și un ciclu de «Pasteluri», în care dă glas în imagini sugestive dragostei sale de viață și de natură.

Muzeul memorial «Vasile Alecsandri» din comuna Mircești, județul Iași — unul din cele mai reușite muzee memorialistice din țara noastră — și casa memorială «Vasile Alecsandri» din Iași evocă atmosfera în care poetul a creat cea mai mare parte a operelor sale.

25. VII

A murit (în 1964) sculptorul **Cornel Medrea,** membru corespondent al Academiei R.P.R., artist al poporului, profesor emerit. Strălucit reprezentant al artei noastre realiste, cu o viziune monumentală, generoasă, a realizat opere de valoare în toate genurile sculpturii: statuia poetului Andrei Mureșanu, basorelieful (triptic) «Dragoș Vodă și zimbrul», monumentul închinat răscoalei țărănești din 1907 ridicat la Buzău, bustul scriitorului Barbu Delavrancea, lui Ovidiu — București, lucrări ce împodobesc litoralul («Pescarii» etc.). Muzeul «Cornel Medrea» din București (str. G-ral. Budișteanu, nr. 16), unde sînt reunite reliefuri, compoziții statuare, busturi și portrete, oferă o largă viziune asupra operei acestui artist.

27. VII

Se împlinește un deceniu de la moartea (1962) pictorului **Ion Țuculescu** a cărui operă are profund caracter național. Un capitol aparte din creația sa l-au constituit pastelurile («Cîmpul de rapiță», «Margine de sat», «Noaptea salcîmilor», «Noaptea la Ștefănești», «Apus de soare» etc.). La Muzeul de artă din Craiova există o sală consacrată acestui poet al picturii. Cîteva lucrări se găsesc la Muzeul de artă al R.S.R. — București, Muzeul de artă din Constanța, iar cele mai multe în colecția familiei artistului. Lespedea mormîntului său de la Cernica poartă încrustate, ca epitaf, versuri de Tudor Arghezi.

TÎRGURI ȘI SERBĂRI FOLCLORICE

Dintre numeroasele manifestări folclorice care se vor desfășura în cursul lunii iulie a.c. pe întreg cuprinsul țării recomandăm:

Răscoala din 1437, este evocată în fiecare an printr-o serbare populară ce se desfășoară — în prima duminică a lunii iulie — pe dealul Bobîlna, pe platoul unde a fost ridicat în 1957 monumentul închinat eroilor marii răscoale țărănești din Transilvania, cunoscută și sub denumirea de «Răscoala de la Bobîlna». Manifestările cultural-artistice susținute de formații de amatori din cuprinsul județului Cluj întregesc bogatul program al acestei serbări cîmpenești.

Tîrgul de fete de pe muntele Găina reunește la o tradițională sărbătoare folclorică locuitori din așezările mari și mici ale Munților Apuseni. Turiștii atrași de faima acestei străvechi manifestări populare pot admira o adevărată paradă a portului țărănesc din Țara Moților și zonele etnografice învecinate, spectacole originale de cîntece și dansuri. Vestiții artizani moți aduc la acest tîrg, care are loc într-una din duminicile celei de a doua jumătăți a lunii iulie, obiecte de artă populară lucrate în lemn.

Sărbătoarea Războienilor are loc în ziua de 26 iulie, în parcul comunei Războieni (județul Neamț). Ea este prilejuită de aniversarea anuală a vestitei bătălii de la Valea Albă-Războieni în care mica dar viteaza oștire moldoveană a lui Ștefan cel Mare a înfruntat oastea otomană a faimosului sultan Mahomed II. Serbările care au loc sînt susținute de coruri și formații de dansuri ale căminelor culturale din comunele învecinate, de artiști amatori care evocă evenimente legate de trecutul istoric al comunei Războieni. Cu acest prilej pot fi vizitate biserica ridicată în 1496 de Ștefan cel Mare pe locul bătăliei, precum și monumentul regimentului 15 Războieni.

Tîrgul feciorilor din orașul Săcele (județul Brașov) are la origine un vechi obicei al tinerilor oieri din această zonă, de a coborî din munți pentru a-și cunoaște viitoarele neveste, prilej de serbări și petreceri în Poiana Săcelelor, devenit o manifestare a tradițiilor etnografice și folclorice. Manifestarea are loc în ultima duminică a lunii iulie.

N.R. Datele stabilite pentru desfășurarea serbărilor sus-menționate pot fi schimbate datorită condițiilor atmosferice. Sugerăm celor interesați să solicite precizările de ultimă oră Oficiului Județean de Turism respectiv.

VITRINA INVERSĂ

● Un grup de turiști străini se pregătea să plece din Arad cu două autocare ale oficiului județean într-o lungă călătorie prin țară. Pe fiecare fotoliu, gazdele puseseră pliante tipărite în germană, italiană și maghiară. Nu exista însă nici un pliant în franceză, limba pe care o vorbeau turiștii în cauză.

● Sala de repetiții a orchestrei de muzică populară din Oradea a primit deunăzi vizita unui numeros grup de turiști interesați să cunoască îndeaproape valorile melodice ale folclorului local. În afară de 17 muzicanți și 70 de turiști, în sală se mai găseau: două găleți, un scuter, o lopată, o buturugă, un morman de gunoi acoperit cu un preș, precum și...două mături cu coadă.

● Sosirile în grup la noul și elegantul hotel «Gutinul» din Baia Mare dau naștere la un spectacol jenant. Vezi cu acest prilej oameni în vîrstă tîrîndu-și singuri geamantanul de la autocar în camere cu prețul unor eforturi care anulează toate satisfacțiile excursiei. Motivul? Nu există prevăzut în schemă un om care să facă această treabă!

● În zilele de 13 și 14 mai, vitrinele din holul aceluiași hotel erau cu desăvîrșire pustii. Nici un fel de marfă, nici un obiect expus! Și vroiau să cumpere în special obiecte din bogata creație a artizanilor maramureșeni, aproape o sută de turiști de peste hotare! Îndrumați spre cel mai apropiat magazin de artizanat din oraș, aceștia au găsit, pe genuri, artă populară din toate regiunile țării, cu excepția Maramureșului!

● Prima muscă din recolta anului 1972 plutea în ziua de 15 mai a.c. ora 14,30 într-o porție de jigo servită la masa unor turiști pe care prînzul îl găsise, din păcate, la Hanul Bistrița.

● La hotelurile de categoria întîi, există regula ca, o dată cu schimbarea lenjeriei, să se pună în baie cîte un mic săpun de toaletă pentru fiecare pat ocupat. PușI pe economii, tovarășii de la hotelul «Zimbrul» din Cîmpulung Moldovenesc au redus rația la un săpunel cît o monedă de 3 lei repartizat la fiecare cameră cu două paturi.

«Metoda» a fost preluată constructiv și de administrația hotelului «Ceahlău» din Piatra Neamț. Aici, la un apartament care cuprinde de fapt patru locuri, se «servește» doar o singură bucată de săpun. E drept, dreptunghiulară, la dimensiunile cerute în stass.

● Pe data de 1 iunie, ștrandul din Constanța era deja deschis. Ce nu funcționa, însă, era bufetul **«Terasa mării».** Greu de identificat ca atare, — un fel de ruină cu găuri în acoperiș, frigidere cu rugină, scaune răsturnate, ambalaje uitate, — imprimase falezei un aer de rudă săracă a celorlalte faleze de pe litoral.

SUGRA

Vacanța 1972

B.T.T. pe trei continente

Mai numeroase și mai atractive decît în anii precedenți, excursiile B.T.T. organizate anul acesta peste hotare însumează **59 de itinerare în 26 de țări din Europa, Africa și Asia.** *Cel mai scurt itinerar, ca distanță și durată, este de două zile în R.P. Bulgaria. Cel mai lung, de 29 de zile, traversează 125 de meridiane și peste 20 de paralele, avînd drept obiectiv «țara crizantemelor și a florilor de cireș — Japonia». Toate aceste excursii desfășurate în condițiile specifice turismului de tineret, constituie un fructuos rezultat al colaborării Biroului de Turism pentru Tineret cu un mare număr de organizații de turism de tineret și studenți din întreaga lume. Această colaborare s-a concretizat în primele șase luni ale acestui an prin peste o sută de excursii desfășurate pe diferite itinerare*

TĂCEREA NU-I DE AUR!

Scrisoare către cititori,

Personalitatea unei reviste de mare audiență, cum se vrea România Pitorească, nu-i posibilă decît prin intensitatea și forța adevărurilor comunicate, prin frumusețea rostirii și diversitatea modalităților gazetărești folosite, prin bogăția informației și demonstrarea cunoașterii domeniului explorat, adică a profesionalității în materie de turism. Sînt deziderate spre care aspiră revista, toți redactorii care o scriu, cu inima și condeiul. Pentru toate acestea e nevoie de ceva foarte important: DIALOGUL CU CITITORII. Știut este că adevărurile se nasc în focul opiniei confruntate. Te invităm, de aceea, stimate cititor, să ne scrii ori de cîte ori îți dă inima îndemn, poate nițel mai altfel decît pînă acum. Altfel în sensul de a nu informa, doar, descriind mici sau mari peripeții de drumeție (și ele necesare, desigur, dovadă că publicăm cîteva în pagina de față) cît, mai ales, de a afirma o opinie, un adevăr, o nemulțumire din sfera activităților turistice ale țării. De ce n-ai critica cu toată gura, franc, fără menajamente o stare sau alta, lenea și neisprava acelora care discreditează ideea de turism, păgubesc avuția de frumusețe și sănătate a țării?! De ce n-ai formula propuneri, inițiative, soluții în universul atît de diversificat și adesea contradictoriu în care ne regăsim cu toții?! De ce nu te-ai bate pentru adevărurile tale pînă în pînzele albe?!

Inaugurăm în acest scop rubrica TRIBUNA CITITORULUI, în care vom confrunta cu regularitate, număr de număr, cele mai variate opinii, recepționate și comentate de acela dintre noi care, din momentul de față, devine un loial partener de discuție și semnează

PELERIN

Rețineți, așadar. Începînd cu numărul viitor:

TRIBUNA CITITORULUI

Scrieți-i lui Pelerin, aliatul și partenerul dumneavoastră de opinie. Adresa noastră: România Pitorească, București, Bulevardul Republicii nr. 4, pentru «Tribuna cititorului».

Ne scriu cititorii

Casa memorială ANTON PANN

La Rîmnicu-Vîlcea se află casa memorială Anton Pann, care găzduiește o mulțime de piese, fotografii și tablouri de epocă, obiecte de uz casnic și mobilier, ilustrații ce amintesc despre această interesantă personalitate din istoria literaturii noastre.

Aici a locuit Anton Pann între anii 1826–1828 și 1835–1837, și apoi aproape în fiecare vară, cînd se «refugia» sub cupola umbroasă a acestui oraș. Aici își vindea el tipăriturile și în special, almanahurile pe care le realiza cu multă măiestrie. Pe lîngă activitatea sa literară, Anton Pann a fost cîntăreț și profesor de muzică; el a compus, pe versurile lui Mureșanu, acel mobilizator imn patriotic «Deșteaptă-te române», care a fost cîntat pentru prima dată la Rîmnicu-Vîlcea.

CAROL BORA
Craiova

VALEA CHEII

Satul Podul Dîmboviței, la 29 de kilometri de Cîmpulung Muscel pe șoseaua spre Bran-Brașov, este, prin el însuși, un interesant punct turistic situat într-o căldare naturală străjuită de masive calcaroase, străbătută pe cîteva laturi de cheile sălbatice tăiate de afluenți ai Dîmboviței: Dîmbovicioara, valea Lupului, valea Cheii. Urcînd traseul pe calea Cheii, după vreo 4 kilometri, dăm de o zonă a fenomenelor carstice, multe dintre ele neexplorate.

Pe dreapta, Gangul Crovului urcă pînă sub Sîntilia, acolo unde se taie bradul cel drept și înalt ca un catarg ce vine la vale pe canalul cu apă lung de peste 3 000 de metri. Cînd nu coboară lemne, se poate drumeți pe el; sau pe lîngă el, dar mai greu. 1 500 de metri mai sus este avenul Crovului, în stînga, la circa 20 de metri înălțime, pînă unde se poate urca pe o scară cu trepte din brad. La peste 50 de metri de la suprafață, călătoria în aven se sfîrșește în albia subterană a pîrîului Crovului, care dispare sub umeri de munte. Peste culmea din dreapta, aproape de valea Pereților, se mai află un aven descoperit de subsemnatul în 1970, cu o adîncime de circa 60 de metri, ce nu poate fi explorat decît cu o barcă pneumatică.

Înapoiați în valea Cheii, mai facem 7—800 de metri în amonte pînă la poiana Ulucelor (jgheaburi de lemn care colectează apa izvoarelor), străjuită de brazi, plină de butculițe. Aici vin din stînga pîrîul Urdei și din dreapta valea Perpeleacului, dar apa se află numai în aval, ieșită din gura misterioasei peșteri a Ulucelor, decolmatată abia în deceniul trecut, prin eforturile unui grup de pasionați ai muntelui din Brașov (Muthin, Limbășan, Walther și subsemnatul). Axul central al peșterii are aproximativ 300 de metri și sfîrșește într-un sifon activ; bolta este bogat concreționată, cu forme mirifice, cînd este luminată. Apa care o face activă este de fapt dublul curs al pîraielor Fundățica și Rudărița, venite de pe flancurile așezării Fundățica. Pe roca cristalină pîraiele curg, însă la contactul cu calcarul dispar în ponoare. Interesant este că, punînd fluorescină în pîraie, abia după 22 de ore a apărut apa colorată în peșteră, deși distanța aeriană nu este mai mare de 3000 de metri. De unde concluzia: ori există un mare bazin subteran de apă, ori galeriile sînt foarte întortocheate. De altfel pe traiect, pe vîrful Căpățînii, se află un lac socotit de localnici fără fund. Deși bine ascuns, se poate ajunge la el de la cabana forestieră Vișa.

La numai 300 de metri în amonte de Uluce se deschide, în același plan cu prima, peștera lui Fulga, adîncă de numai 100 de metri, colmatată, probabil vechi drum al apei care acum trece prin peștera Uluce. Numele i se trage de la haiducul Fulga care o folosea împreună cu ortacii săi.

Din valea Cheii se poate merge pe șleaul Mîndrului spre Moeci și de aici la Bran; de la Fundățica pe valea Urdii ieșiți în șoseaua Brașovului, ori la viitorul motel din dealul Sasului. Pînă la cabana Vișa și chiar pînă în satul Fundățica este posibil și accesul cu mijloace auto.

ION DOBRESCU
Cîmpulung Muscel.

în R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, Republica Arabă Egipt, R.D. Germană, Jugoslavia, R.P. Polonă, R.P. Ungară și U.R.S.S., la care au participat numeroși elevi, studenți, tineri salariați și tineri de la sate.

Ce cuprind programele de excursii peste hotare, organizate de B.T.T. în perioada vacanței de vară 1972?

• **În iulie 26 de excursii,** *în grup, cu durată între 6 și 15 zile, pe diferite itinerare în R.S. Cehoslovacă, Franța, R.D. Germană, Jugoslavia, R.P. Polonă, R.P. Ungară și U.R.S.S.*

• **În august peste 65 de excursii** *în grup, în Algeria, Anglia, Belgia, R.S. Cehoslovacă, Franța, R.D. Germană, R.F. a Germaniei, Italia, Jugoslavia, Japonia, Maroc, R.P. Polonă, U.R.S.S., Tunis, precum și pe itinerare ce străbat două sau trei țări, respectiv Danemarca, Suedia, Norvegia, Belgia-Olanda, Franța-Belgia, R.P. Polonă-R.P. Ungară și Turcia-Liban.*

• **În septembrie 23 excursii,** *în grup, în Austria, R.S. Cehoslovacă, Elveția, R.D. Germană, R.F. a Germaniei, Jugoslavia, R.P. Polonă, U.R.S.S., precum și pe itinerare în R.D. Germană-Danemarca, Suedia și Finlanda-U.R.S.S.*

• *În toată perioada vacanței de vară vor fi de asemenea organizate, la cerere, numeroase excursii (în grup de 35 și de 40 persoane,* **cu plecare din centre de județ***) pe diferite itinerare de 2,3 și 8 zile în R.P. Bulgaria, Jugoslavia și R.P. Ungară.*

• **Fiecare din cele 59 de itinerare** *este astfel alcătuit încît programele de excursii B.T.T. oferă nu numai prilejul de a cunoaște și admira frumuseți ale naturii, valori de artă națională și universală, tradiții și realizări ale popoarelor din țările vizitate, dar și de a lua contact cu organizații de tineret pentru a cunoaște îndeaproape aspecte din viața și preocupările tineretului din respectivele țări.*

N.B. *Informații privind inscrierile, tarifele și orice detalii referitoare la excursiile sus-menționate, pot fi obținute de la Agențiile B.T.T. și sectoarele de turism ale Consiliilor județene, municipale, orășenești și comunale ale U.T.C. și ale Consiliilor U.A.S*

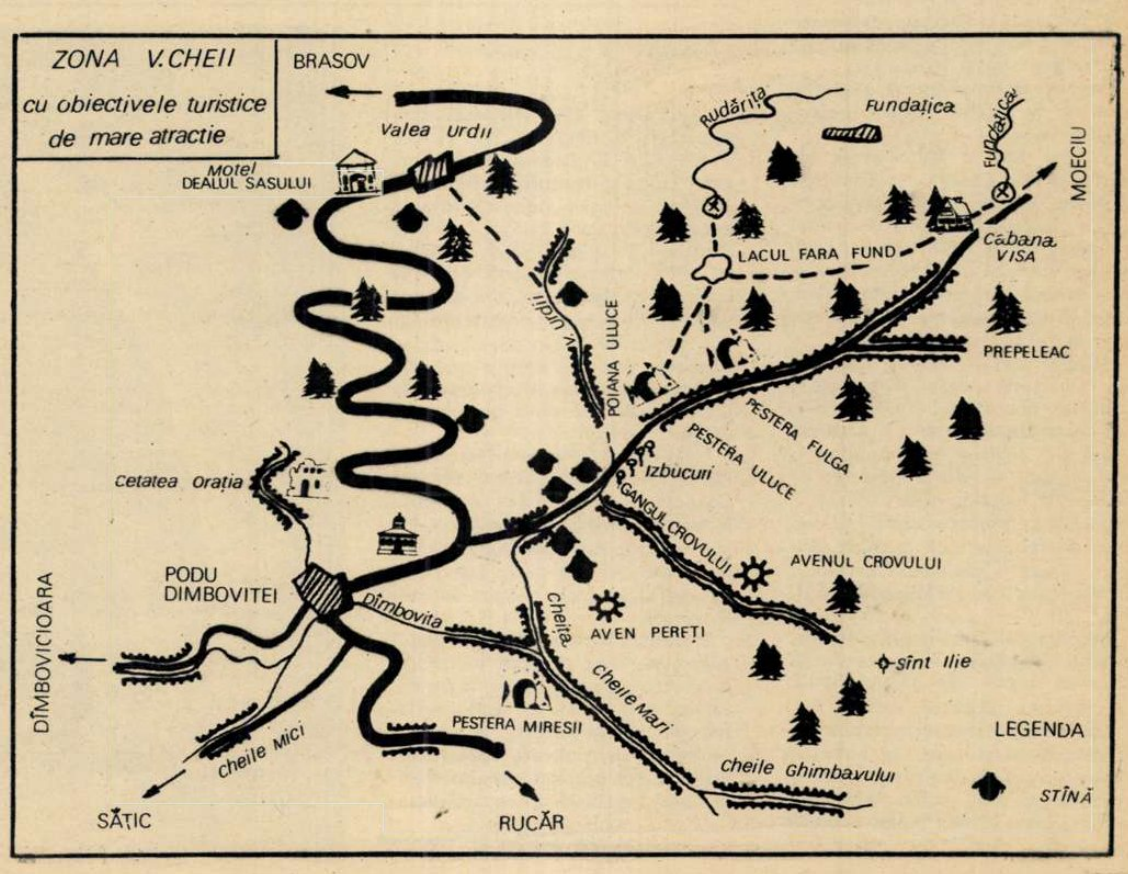

Muzee și expoziții

Curtea domniilor noastre
NASC ȘI LA NOI MONUMENTE

Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mircea Ciobanul cu mult vestita dumnealui doamnă Chiajna, Matei Basarab, Grigore Ghica și Constantin Brîncoveanu... domnii noștri, din cartea de istorie, chiar din primii ani de școală. Le știam anul nașterii și al morții, le știam glorioasa viață și luptele, dreptățile sau nedreptățile făptuite și, inconștient, îi purtam cu noi.

Îi reîntîlnim azi, cu emoție, cînd pașii ne poartă, puțin sovăitori și totuși fermi în apăsarea lor, pe sub înaltele bolți ale beciurilor Curții voievodale din București. Puțin șovăitori — cu sentimentul de pioșenie cu care te apropii, matur, de casa copilăriei, cu sentimentul reînviat azi, al legăturilor ancestrale. Cu înțelegerea deplină a puterii noastre de a stăpîni veacurile, cu înțelegerea, pe care distanța ne-o creează, a gestului artistic și istoric și mai mult, a gestului omenesc, de redare concretă, palpabilă, totodată romantică, a profunzimii istoriei Bucureștiului: «Muzeul Curtea veche de la palatul voievodal» l-am numit; cu bidineaua și lopata, cu macarale și escavatoare, meșterii minunați ai secolului XX au restituit cetății adîncurile cunoașterii sale, au trezit bucureșteanului conștiința genealogiei îndepărtate.

Secolele se îngemănează, gîndurile noastre le străbat, ochiul nostru stiutor vede.

Secolul XIV și XV, Mircea cel Bătrîn și Vlad Țepeș — începuturile modeste, azi, ale unei așezări domnești. Zidurile stau mărturie unui meșteșug căruia astăzi i-am zice artă, și unor vremuri mult prea tulburate. Bombardele lui Ștefan cel Mare și-au lăsat urmele neșterse pe zidul de vest în 1473.

Secolul XVI — Mircea Ciobanul își reîntărește palatul, îl mărește și zidurile sînt parcă ecoul dorinței de dominare și dîrzenie a Chiajnei.

Secolul XVII — mai frămîntat și mai ciudat în istoria noastră, cu însemnele luptelor pentru libertate împletite cu dorințe deșarte de mărire: Matei Basarab îl fortifică, Grigore Ghica îl extinde, Constantin Brîncoveanu îi aduce înflorirea maximă.

Secolul XVIII — palatul e părăsit, prădat. Vodă Ipsilanti își construiește «Curtea nouă» din Dealul Spirii.

De-acum, «Curtea veche» cum va fi numită, devine un centru negustoresc, cu cel mai mare vad: Lipscanii, Blănarii, Șelarii, Smîrdanul, Gabrovenii ne vorbeau mereu de tradiție.

Și «Curtea veche» își păstra ruinele ici, colo.

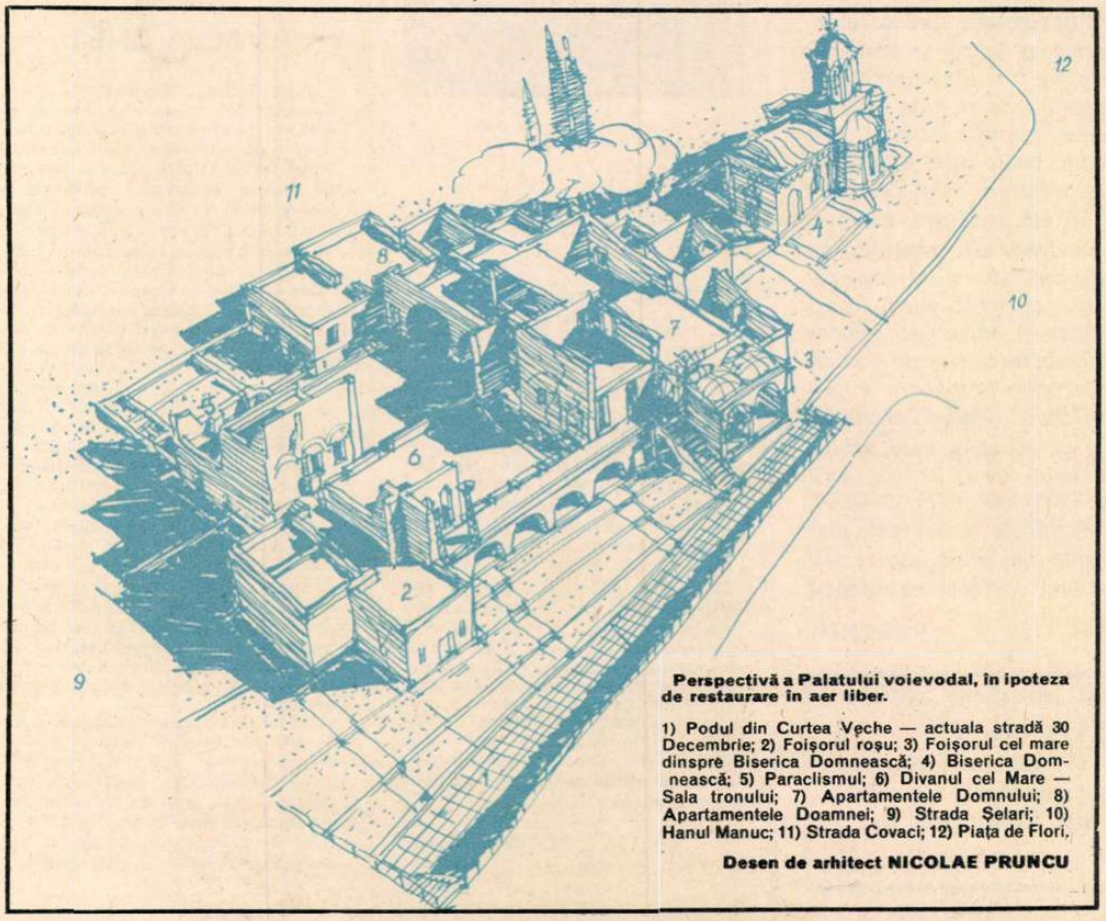

Perspectivă a Palatului voievodal, în ipoteza de restaurare în aer liber.

1) Podul din Curtea Veche — actuala stradă 30 Decembrie; 2) Foișorul roșu; 3) Foișorul cel mare dinspre Biserica Domnească; 4) Biserica Domnească; 5) Paraclisul; 6) Divanul cel Mare — Sala tronului; 7) Apartamentele Domnului; 8) Apartamentele Doamnei; 9) Strada Șelari; 10) Hanul Manuc; 11) Strada Covaci; 12) Piața de Flori.

Desen de arhitect NICOLAE PRUNCU

După secole, 1968 semnează clipa întoarcerii în timp; iar 1972 pe cea a reintrării în istorie. Toți știm: **este curtea domniilor noastre.**

«Nasc și la noi monumente!» ar putea îngîna acum bucureșteanul și conștient purtîndu-și cu el trecutul, ar arăta tuturor această cea mai mare curte domnească din țară. Și pașii l-ar purta iar pe lespezile muzeului, povestind și iar povestind, cu termenii de azi, despre politică, societate, economie, devenit poet în aceste locuri de taină și cumplită judecată uneori.

Negruzzi și Odobescu, Mateiu Caragiale, Ion Marin Sadoveanu, George Călinescu sau Ion Vinea se întorc în amintirea noastră și poveștile lor mai mult sau mai puțin romanțioase, mai mult sau mai puțin adevărate, ne oferă, în plus, puntea intrării în cetate.

«Muzeul Curtea veche de la Palatul voievodal» este o lecție de istorie substanțială și repede însușită pentru cei mai mici, pentru cei mai tineri — îndemn la cunoaștere, la citit și recitit, la vis și poezie; pentru cei mai vîrstnici, posibilitatea întoarcerii în timp și credința perenității vieții.

OLGA MĂRCULESCU

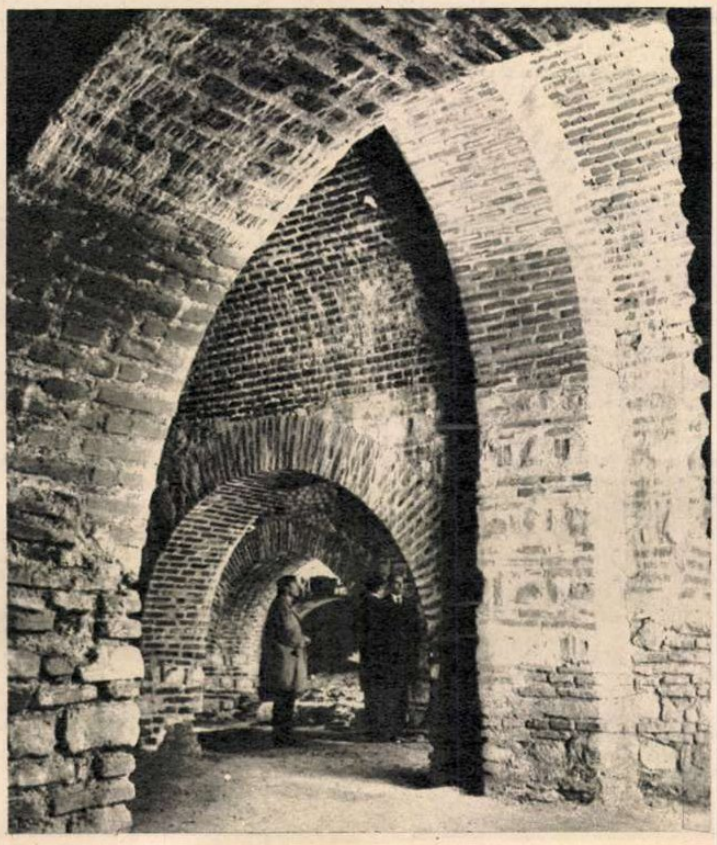

ochiul cinematografic

Un aparat de filmat numit conștiință

În accepția în care turistic *nu înseamnă automat* superficial, *dar și în accepția inversă, filmul turistic are la noi vechime. La înființare, firmele cinematografice promiteau fiecare, cîte un documentar despre România, sperînd să capteze astfel ajutorul statului și simpatia opiniei publice. Banii se terminau însă înaintea filmului, iar materialul, montat sumar, era trimis, ca un prefabricat, caselor străine de actualități.*

Prin anii '30 ne apucase rușinea că, dintre atîtea țări, rămăsesem singura fără o industrie a artei a șaptea. A apărut atunci legea fondului cinematografic. Pentru a racorda filmul la o realitate mai puțin utopică, legea îl includea în organismul Oficiului Național de Turism. Cinematografia era aici o direcție, avînd directori, secretari, ș.a.m.d. Rezultatul a fost apariția celebrelor jurnale: «Români, cunoașteți-vă țara!» Dar, nici acum, marele film n-avea să se nască. Abia după cîțiva ani, Paul Călinescu realizează primele documentare. În 1939 el este chiar premiat, la importantul festival de la Veneția, pentru «Țara Moților», un film beneficiind de textul lui Mihail Sadoveanu și de muzica lui Paul Constantinescu. După război, în 1946, este premiat la Cannes și filmul lui Jean Mihail, «Rapsodia rustică», astfel încît primele trofee românești au aparținut totuși filmelor turistice.

Dar mai existau și altfel de filme turistice. Ca și mai tîrziu, producătorii străini, uimiți de frumusețea naturii românești și de ieftinătatea figurației, dădeau cîte o raită pe la noi, realizînd, în cîteva săptămîni gîfîite, un film pitoresc și exotic, cu doamne interbelice, fardate languros și interpretînd cîte o copilită cu costume populare, cît mai multe costume și ii de borangic.

Subiectul unei asemenea pelicule — jumătate melodramă, jumătate revistă ilustrată — putea fi următorul: Un străin vizitează România, cu care ocazie vede peisaje *și* se îndrăgostește de o țărăncuță. *Aceasta îi povestește scene din* istoria națională, *pe care turistul le visează, apoi, în ritm amplu de superproducție, ațipit la umbra unui copac.*

Cine ar mai vedea azi «Roumanie — terre d'amour», film al acelor ani, ar putea să observe că nimic din istoria și geografia țării nu fusese uitat de producătorul francez. Fusese însă uitat, cu totul uitat, sufletul românesc, fiorul care leagă pe oamenii acestor pămînturi.

Și, din păcate, înțelesul pejorativ — de care pomeneam și pe care l-am exemplificat — al filmului turistic, nu a dispărut nici azi, chiar dacă

realizatorii sînt autohtoni, iar însăilările sînt mai puțin stridente. Mizîndu-se pe gustul publicului pentru peisaj «frumos» și pentru reconstituiri măreți ale unor epoci demult apuse, se merge uneori prea departe cu artificialul, cu copia «artistică» a unor pagini de manual. Unde se greșește este acolo unde spectatorul zilelor noastre este confundat cu acela al începuturilor cinematografului. Preferințele n-au rămas, însă, la stadiul rudimentar cînd filmul era conceput ca mijloc mecanic de a vedea, didactic, în timp și spațiu. Spectatorul anului 1972 dorește — fie că e vorba de filmul artistic sau de documentarul obișnuit — dezbateri ale unor «stări» specifice, tălmăciri în care fundalul național să fie interpretat cu dragoste și sensibilitate. Ce înseamnă Țara de piatră pentru sufletul românesc? ce ar putea ea să devină în viitor? — iată numai un subiect, nu lipsit de dificultăți, pe care literatura l-a abordat de atîtea ori și pe care filmul, cu marile lui posibilități de explorare și cu audiența lui mult lărgită, l-ar putea pune în atenția unei țări întregi. Atunci, dincolo de peisajele unice de la Cetățile Ponorului, am putea descifra, poate, enigma secular a sufletului moțesc, cetate mult mai bine zăvorîtă. Atunci, împreună cu locuitorul acelor plaiuri, am visa la un viitor mai bun, la punțile care ar putea lega de timpul nostru această Elveție care se ignoră, această gură de rai pe care numai dreptcredincioșii munților o cunosc.

Voiam să spun că filmul turistic este obligat de definiția lui modernă să creeze o opinie, Fără această legătură cu sistemul nervos al epocii sale, el va rămîne un cadavru, chiar dacă un cadavru frumos și zîmbitor.

Un film turistic nu trebuie să fie «frumos». El trebuie să fie viu. El trebuie să dea o altă viață vieții, prin intermediul limbajului cinematografic, care nu este nici imagine pură, nici cuvînt, ci un inefabil grai în formare al secolului 20. Filmul turistic este — și nu poate fi decît — produsul unei singure personalități, aventura ei lirică în fața unui munte, riu, peisaj. El este — și nu poate fi decît — un film de autor, filmul unui om care poartă sub frunte un aparat de filmat numit conștiință.

ROMULUS RUSAN

POPASUL VESEL

CONFUZIE

Bătrînul «globe-trotter» englez povestește celor adunați în jurul său:

— ...Ne găseam într-un loc îngrozitor de pustiu. Nu mai aveam nimic de mîncare, iar în bidoanele noastre nu mai era o picătură de wisky. Eram condamnați să murim de foame și de sete...

— Nu era chip să găsiți nici un izvor de apă? — interveni naiv o tînără «lady».

— Dar cine se mai gîndește într-o asemenea situație, la spălat?! răspunse vajnicul călător.

FABULĂ MODERNĂ

Un autoturism, zburînd cu 100 kilometri pe oră, se oprește scrîșnind din frîne lîngă un melc care se tîra agale pe marginea șoselei.

— Încotro, melcule?

— Spre casă.

— Ha, ha, ha! Și eu la fel. Dar știi care-i diferența dintre noi?

— Fără-ndoială! Eu ajung sigur...

SAVIN VILLY

TELEX-TELEX

INDONEZIA ÎN MINIATURĂ

În apropiere de Djakarta urmează să se construiască un mare complex turistic și de agrement care se va întinde pe o suprafață de 100 de hectare. Printre altele, aici va fi amenajat un lac elipsoidal în care vor fi reproduse în miniatură insulele Indoneziei, cu principalele lor localități, forme de relief și cursuri de apă. Vizitatorii vor avea la dispoziție un hotel cu 1 000 de locuri, un centru comercial, un complex sportiv, toate acestea în mijlocul unui mare parc. O rețea monorai va asigura legătura rapidă între diversele obiective ale complexului.

HOTELIERUL ȘI STEAGURILE

Un hotel din Lahti (Finlanda) «anunță» cetățenia clienților săi arborînd pe fațadă drapelele statelor respective. Astfel încă de la distanță îți poți da seama dacă vei întîlni acolo compatrioți.

LUPTE ÎNTRE CĂMILE

În ultimii ani numărul turiștilor care vizitează Turcia a crescut de zece ori (de la o sută de mii în 1969 la aproape un milion în 1971). Pe lîngă monumentele unei culturi străvechi, ceea ce atrage aici tot mai mulți turiști străini este posibilitatea de a asista la spectacole neobișnuite, cum ar fi o luptă între cămile, sau de a participa la o vînătoare de urși, lupi și chiar leoparzi.

FAGURI DIN BETON ȘI STICLĂ

Arhitecții sovietici propun să se construiască în viitor hoteluri și alte clădiri care să aibă în secțiune orizontală forma unui fagure. De altfel ideea le-a fost inspirată tocmai de aceste construcții perfecte ale albinelor. Se afirmă că noile clădiri prezintă multiple avantaje în comparație cu blocurile clasice și în primul rînd avantajul că încăperile vor fi mult mai luminoase și vor permite o folosire mai judicioasă a spațiului respectiv.

CENTRU DE TURISM MALGAȘ

În scopul dezvoltării turismului în Republica Malgașă se construiește un aeroport cu piste de aterizare pentru avioane de mare capacitate și un complex de clădiri care va adăposti un centru de turism internațional. Recent pe insula Nosy-Be, care se bucură de mare reputație printre turiști, a fost dat în exploatare un nou hotel modern.

HORNARUL ȘI AL SĂU JOBEN

Coșarii din orașul italian Novara au amenajat un «muzeu al coșeritului», pînă acum unic în lume, ce atrage turiști de pretutindeni. Aici se află expuse pitorești costume de hornari, instrumente de coșerit, însemne ale breslelor de coșari etc. La loc de cinste în muzeu se află expus un decret din secolul XVIII, potrivit căruia arhitecților le era interzis începerea oricărei construcții fără o prealabilă consultare cu reprezentanții breslei coșarilor și fără obținerea avizului favorabil din partea acestora.

La intrarea în muzeu se află, dăltuită în marmură neagră, statuia unui coșar în mărime naturală, cu echipamentul specific, inclusiv tradiționalul joben.

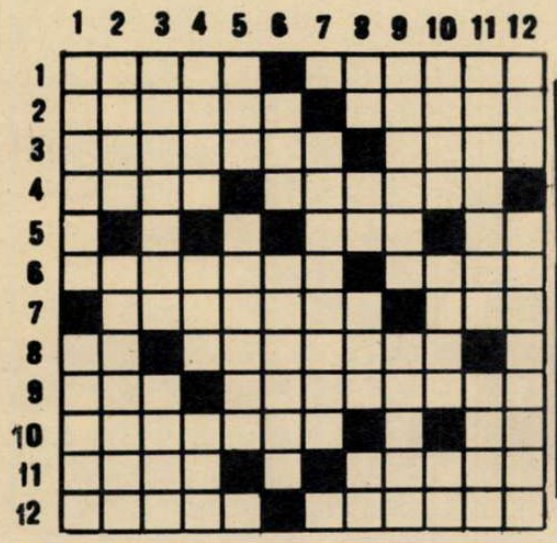

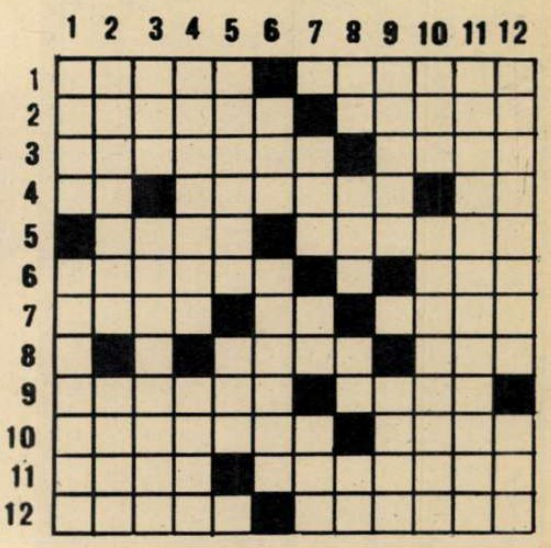

ORIZONTAL: 1) Presupune multă căldură la inimă, dar și sînge rece — Practicat în toate anotimpurile 2) Pasionat după ceva — Te încălzește escaladîndu-l (pl.). 3) Răcoreala rației — Adăpost indicat pentru sezonul cald. 4) Anason (Tr.) — Tabietul după-amiezii. 5) Plapuma hibernală a ogorului — Noroi. 6) Lună în care pămîntul începe să se încălzească, culturile să încolțească, arborii să înflorească etc. — Masă de seară. 7) Și le asumă cei curajoși — Sat în jud. Satu Mare. 8) Puțină ceață! — Originar de pe cel mai înalt podiș din lume. 9) Rîul pe care se vor construi 31 hidrocentrale — Orășeni. 10) Loc pentru adăpostirea vremelnică a autoturismului — Punctul terminus unde pătrunde frigul. 11) Pe el se desfășoară ițe. — Muza poeziei lirice. 12) Întinse lîngă cuptor... — ...și suspendate pe jăratic (sing.).

VERTICAL: 1) Primește cu căldură pe turiști — Crescut în căldura căminului. 2) Cald (fig.) — Pentru căldura din autocamion. 3) Curse de automobil — Viață. 4) Aleargă cu motocicletele... — Asta — Curent (abr.). 5) Un fel de-a baba-oarba cu «foc» și «apă» — Arsă în foc e pusă și la foc. 6) Însoțește buna dispoziție — Se manifestă cu căldură sufletească. 7) Vîrsta cînd omul se încinge ușor. 8) Jumătate de drum! — Mirarea monovocalică — Se încurcă la război — Pere! 9) Purtat în spate la drum, cînd e prea greu te încălzește și te obosește — A te alătura cu căldură unei cauze. 10) Avansare acvatică — Atomi încărcați cu electricitate — Hrănit cu jăratic în basmele dobrogene. 11) Rece (fig. fem.) — A consemna. 12) Legenda lui Prometeu care a furat focul din cer spre a-l da oamenilor — Gingașul dar al primăverii oferit cu căldură de bărbați tovarășelor lor de muncă, de viață, de aspirații.

V. SAVIN

Cuvinte mai puțin cunoscute: ANIS, OAR, ITAR.

ORIZONTAL: 1) Rece prin excelență, își păstrează urmele prin colțurile umbrite ale marilor înălțimi — Babele (masc. sing.). 2) Popas tocmai bun pentru niscaiva răcoritoare — Timp umed și călduros ce urmează după o perioadă de ger. 3) Reci (fig.) — Te încinge! 4) Are rîuri care... nu îngheață niciodată — Rece (fig.) — O caldă salutare .. 5) Farmece — Poiana cea răcoroasă și în miezul verii. 6) Surprinși — Cîntecul greierului. 7) Cucuieții lui Creangă — Pe cal — Unitate de măsură a puterii în domeniul electricității. 8) Fulgi de zăpadă amestecați cu stropi de ploaie (în expr.) — A bate (reg.). 9) Cu căldură, din cauza... frigurilor (pl.) — Electric pe Valea Prahovei. 10) Uimiți — Cultivator de in. 11) Afluent al Dunării ce izvorăște din munții Semenicului — Strălucitoare. 12) Molcom... — ...și mult prea molcom.

VERTICAL: 1) A se decolora — Însoțește adesea răceala... 2) ...și slăbirea generală a organismului — Chemare. 3) Marcă de aparate de radio — Batjocorire (fig.) 4) Pun gheața la prăjit (pl.) — Deprins cu frigul de la munte. 5) Sudat (fig.) — A se odihni. 6) Numele legendar al orașului Ptolemais — A tenta. 7) Oferă bucureștenilor plimbări cu... răcori iarna și cu... băi de aburi vara (abr.) — Posezi — Rîu în Bavaria. 8) Înainte de amiază — Curelușă de meșină — Cete! — Două la duo! 9) Bate la Durău... — Pericol posibil. 10) Vechea Romă — Termenul socotelilor și al plății. 11) Acțiuni nepotrivite, făcute, cum s-ar spune, ca musca-n lapte (pl.). 12) Dedați la rele — Livadă transilvăneană.

I. PĂTRAȘCU

Cuvinte mai puțin cunoscute: DUI, RCA, ITAN, ACA, ILM, IRA, RÎM, RAT.

România Pitorească

ALBUM
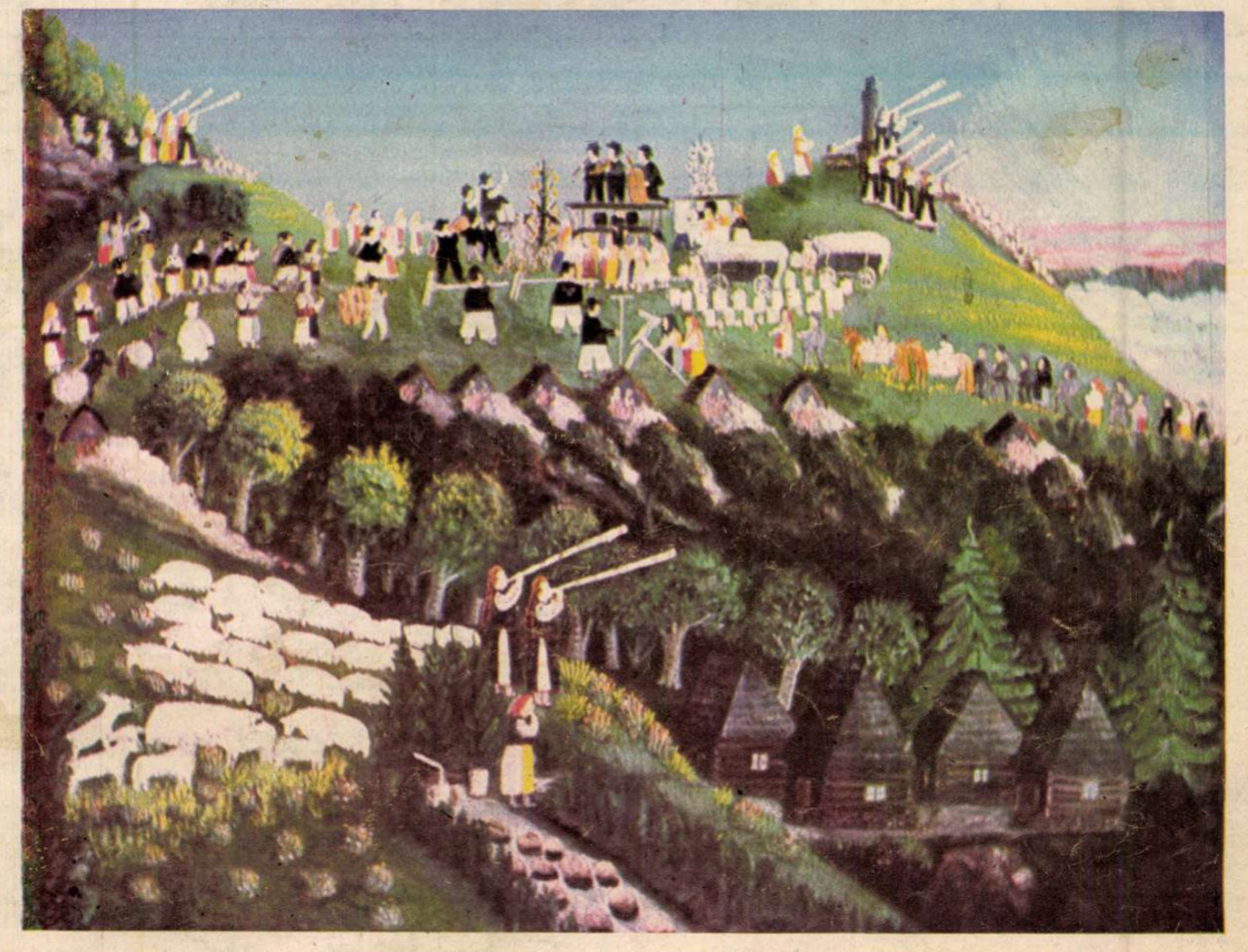
Peisaje din Apuseni de Ion Niță Nicodin, pictor țăran din Nicodinești — Arad (din expoziția deschisă în Capitală, sub egida revistei noastre)